

FRENK LARAMI

DOŠ HOLIDEJ

BROJ 283 • CENA 5,20 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

Italija 2.000 ITL
Švajcarska 2,30 CHF
Austrija 19,00 ATS
Makedonija 39,00 DEN
Slovenija 250 SIT

SASTANAK SA SUDBINOM

★ **DOK HOLIDEJ** ★

283

Frenk Larami

**SASTANAK
SA SUDBINOM**

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA
Dok Holidej
Broj 283

Glavni i odgovorni urednik
Slavko DRAGINČIĆ

Urednik
Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala
Frank Laramy
MEETING THE FATE

Recenzija i adaptacija
Zorka ĆIRIĆ

Lektor
Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tehnički urednik
Franjo VARGA

Naslovna strana
Franjo VARGA

Korektori
Julijana BUZOGANJ-KARDOŠ
Marta MLADENOVIĆ

Štampa: 24. IX 1997.

Tržište: 5. X 1997.

Izdaju: MARKETPRINT, (Novi Sad, p. fah 20) i FORUM-PLASMAN Štampe, (N. Sad, V. Mišića 1.)

Štampa: FORUM, Novi Sad, Vojvode Mišića 1

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ; Urednik: Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala: Frank Laramy – MEETING THE FATE

Copyright: UNIVERSUM PRESS. Recenzija i adaptacija: Zorka ĆIRIĆ

Sva prava se zadržavaju, uključujući i pravo na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Godišnja pretplata za zemlju za ediciju „Dok Holidej” iznosi 60 dinara.

Opštom uplatnicom uplatiti pretplatu na žiro račun 45700-603-3-6158, a primalac je „MARKETPRINT” DD, 21102 Novi Sad. Potvrdu o uplati (sa naznakom gde izdanje treba slati), pošaljite na adresu: „MARKETPRINT” DD, Poštanski fah 20, 21102 Novi Sad. Izdanje šaljemo preporučenom pošiljkom.

– Dakle, pronašli su me – uzdahnuo je Bert Kalagan i ostao prislonjen vrelim čelom na prljavo, mutno prozorsko staklo brvnare. – Našli su me, prokleti bili...

Sumrak se hvatao po vrhovima drveća. Dole, s travuljinom do trbuha konja, dva jahača su stajala i gledala u njegovom pravcu. Prepoznao ih je. Bili su to Gas Toktojan i Mel Tjuborn. Tri godine su njušili njegov trag. Sada su ga našli. Ali, umesto Breta Kalagana, zateći će njegovu senku. Možda smrt! Ništa više nije moglo da spase bivšeg lupeža. Bio je sedlo, koje je zajahala neizlečiva boljka što razara i raskrvavljuje iznutricu. Poslednjih mesec dana predosećao je dve stvari: dolazak nekadašnjih kompanjersa... i svoj kraj. Srećom, poslao je sina u Amarilo. Pogledao je u veliki klin zabijen u zid iznad ognjišta. Ništa više nije visilo na njemu. Opasač je otišao sa Flešovog boka. Uzalud su Toktojan i Tjuborn došli. Uzalud, jer ničim više neće moći da ga zaplaše. Dan više ili manje, svejedno. On s gađenjem odbaci maramu iz šake, zamazanu krvlju koju je iskašljavao celog tog popodneva. Jahači dole su stajali poput dva kamena. Iako nisu mogli da vide čoveka u brvnari, njemu se činilo da ga gledaju pravo u oči.

Oni nisu znali... Oni nikada neće saznati... Nikada! Jednom će samo Fleš Kalagan, njegov sin, uspeti da odgonetne tajnu poslednjeg metka. I groblja, severno od Maskvera, odakle se vide snežne kape planina Sangre de Kristo. On se odvoji od prozora i uze pušku. Ubaci dva metka u cev i vrati se natrag. Jahača više

nije bilo na onom mestu... Bret Kalagan se osmehnu oporo, ali, njegovo lice ne pokaza zabrinutost ni nervozu. Bilo je isposničko, duguljasto i žućkasto poput peska s obala Kanadian Rivera. Ako su tri godine bili uporni, nisu sobom donosili ništa dobro. Oproštaj pogotovu. Možda će biti strpljivi dok ne doznaju ono što ih interesuje. Posle toga bi ga ostavili mrtvog.

Oni nisu znali... nisu znali da mu ne mogu ništa! Biće iznenađeni kada to saznaju, a otići će praznih šaka. Ako Bret Kalagan mora da umre, učiniće to smejući se njima u lice. Nekako naglo i neočekivano, suton je tamne vrhove drveća pretopio u zatamnjeno nebo, brvnara se ispunila tamom i tišinom. Može li se u tim kratkim minutima koji odbrojavaju kraj, mogu li se vratiti prohujale godine?

*

Poslednji put otac i sin su se videli kada je Fleš imao dvanaest godina. Život progonjenog otpadnika od zakona, ucenjenog, prokaženog nije mogao da bude primer štrkljastom dečaćiću iz Borgera, na Kanadian Riversu. Bret Kalagan se pozdravio sa sinom, hladno se oprostio od žene navikle na njegove odlaske i nadanja da se jednom neće ni vratiti, i zamakao za gudure Sangra de Kristo. Osećao je da će i sinu i ženi biti bolje ako ih manje vidi. Ako ih možda, uopšte više ne vidi. U to vreme, Bret Kalagan bio je pun sebe, menjao je družine, prokrstario je ceo Kolorado i Novi Meksiko duž Rio Grande do Albuquerka.

Bavio se prepadima na vozove i diližanse, pljačkao pošte i banke u malim mestima, u večnoj nadi da će jednom naići na nešto veliko. Nešto što će mu omogućiti da se skrasi kraj žene i sina i da zaboravi na život iza sebe. Za žitelje Bergera on je bio čovek koji dobru zaradu nalazi „preko“, gde se radna snaga plaćala dobro na velikim rančevima. Niko osim žene nije znao čime se on bavi. Nikoga se nije ni ticalo šta radi čovek tako preke naravi, s obzirom da nije imao svoju sliku na poternicama. Dolazio je kući dva ili tri puta godišnje, ostajao najviše tri dana, i, vraćao se. Svakim dolaskom postajao je sve ćutljiviji i smrknutiji. To je prenosio i na ženu, a na neki način i na sina. U Bergeru su ih smatrali ćudljivim, a zatim i sumnjivim. Posle toga, Kalagan je kupio brvnaru udaljenu od grada, mislio je da će mu farmerski život pružiti kasnije ono smirenje na koje je računao da će doći kad-tad. Ženi je ostavljao novca da nabavlja radnike za određene poslove, s tim da se Fleš prihvata svega onog što i drugi. Na taj način, mislio je, najbolje će vezati sina za zemlju i posao. Kakva zablude! Niti je sina privlačio farmerski život nadomak grada u kome su ludovali i zabavljali se njegovi vršnjaci, niti je žena umela da zauzda najamne radnike, sama i bez muške zaštite. Na drugoj strani, Bret Kalagan je posvetio pažnju sebi i neprekidnom izmicanju ispred zakona. Činilo se da je Berger sve dalje i dalje. Ono što je Kalagana održavalo u uverenju da može da promeni svoj skitnički, banditski život, bila je činjenica da nije uprljao krvlju svoje ruke. Samo s te strane, savest mu je bila čista. Ostalo je pripadalo oružanim prepadima, pretnjama, batinjanjima, a kada se pucalo u meso, onda su uvek drugi podmetali cevi svojih koltova. Kalagan je bio pravi majstor u otkrivanju i brisanju tragova, umešnost koja je bila drago-

cena svakoj bandi. Međutim, Kalagan nije imao običaj da se za nekog vezuje više od nekoliko meseci. To je najduže ostvario sa Toktojanom i Tjubornom. Sreli su se u Ratonu, na krajnjem severu Novog Meksika. Desperadosi se prepoznaju među sobom, uz čašu uz neku priču, uz neko iznenadno sećanje.

Ogromna glava Gasa Toktojana bila je u Koloradu, na zidu kancelarije denverskog šerifa, izlepljena na nekoliko mesta. Kalagan se toga sećao i nije prepustio da i ovoga podseti. Ucenjeni lupež je mirno primio to upozorenje, razmišljajući koga ima pred sobom. Pre-rušenog policajca, lovca na ucenjene, ili dripca koji je bio spreman da čuti za bocu viskija. Raton, zadimljena krčma, zveket čaša, smrad znoja, a u gomili Toktojan, sa svojim usukanim partnerom! Siguran dokaz da je na pomolu neka pljačka. Posao koji je bio potreban i Kalaganu. Gas Toktojan je stajao za šankom, poluokrenut. Tjuborn ga je prosto „podupirao“ leđima s druge strane. Tipičan položaj za momke koji svuda vide opasnost i ne žele da ih bilo šta iznenadi.

– Da nisi pogrešio? – pitao je Toktojan Kalagana, kome još nije mogao da razazna lice ispod duboko natučenog šešira. – Možda si me pobrkao?

– Jesam li?

– Pa, zavisi... Šta u stvari hoćeš? Švorc si? Izgledalo je da mu lupež čita misli. – Možda – odgovorio je. – Zovem se Bret Kalagan.

– Kalagan? Čuo sam o jednom Kalaganu koji je pravi kojot u čitanju tragova. Jesi li ti taj?

– Možda!

– U redu, potreban si nam! – Gas Toktojan je govorio, a da nije ni pogledao u svog sago-vornika, činilo se da se ne može presaviti od trbuha. Imao ga je bar za trojicu, a opasač,

iskošen preko prugastih pantalona, jedva se držao na prvoj kopči. Lice mu je bilo poput kocke. Jedino je polukrug brade označavao da tu ima i oblikih oblička. Male obrve i male oči, skoro se nisu ni primećivali, osim kada zasijaju. Mali nos i mesnata usta, nad kojima je luk „poštucovanih“ brkova pravio krug, spajajući se sa bradom. Oko bikovskog vrata svetlucala je niklovana pljosnata ogrlica sa metalnim krugom na sredini. U tom krugu moglo se nazreti veliko slovo G, koje je neki majstor specijalno iskovao za ovog snažnog debeljka. Isti takav krug, nalazio se na sredini „krune“ španskog šešira ravnog oboda.

Njegov pratilac bio je nemi Melvil, kraće, Mel Tjubern. Od rođenja je izgleda bio nesposoban da proslovi bilo kakvu reč, osim ponekog krika ili mumljanja. Nosio je pohaban šešir oko čije „krune“ je bila dva puta namotana vratna marama, sa čvorom odosrag. Imao je pepeljastoridu bradu, neurednu i prljavu, podbule oči kao peskom ispunjene i usta čiji se levi kraj spuštao naniže i s vremena na vreme trzao. Slično kosi, oko vrata, do zatiljka, pružao se venac krznene postave duge, široke jakne. Preko pantalona nosio je „betving“ štitnike za noge, iako sa govedima i rančerskim poslom nije imao nikakve veze. Da ih je nosio dugo, govore su zamašćene ivice i iskrzane kožne kopče sa strane.

– Kakav posao? – upitao je Kalagan.

Toktojan je šmrknuo zadimljeni vazduh u nos i namrštitio se. Zatim je sručio sadržinu cele pivske čaše u grlo. Učinio je to s paklenim zadovoljstvom i neopisivom brzinom. Za trenutak se samo po brkovima zabelasala pena, a onda je i to nestalo kao čarolijom.

– Sitan – odgovorio je nemarno lupež, motreći da se nečije uvo ne približi i suviše. – Sat posla... i trk.

– Banka?

– Ne, šerif!

Kalagan podiže glavu. Učinilo mu se da nije čuo dobro. Ne, Toktojan nije izgledao kao čovek koji zbija viceve sa strancima. Samo su mu sitne, svinjske oči lukavo blesnule. Iza njegovih leđa nemi Mel je bezizrazno buljio oko sebe. Stajao je nalakćen levom rukom o šank, raskopčane jakne, oslobođenog prolaza do drške starog mornaričkog kolta. Jazbina u kojoj su se slučajno našli, bila je tesna i prepuna. Bret Kalagan se više nije sećao njenog imena. Raton se mogao svrstati u pogranične gradove iako je od granice bio prilično udaljen u odnosu na ostala manja naselja istočno od izvora Kanadian Rivera. Koliko je Toktojan upadao u oči svojom zapreminom i količinama piva što se slagalo u trbuhu kao u bretu i koliko je Mel Tjubern izazivao blagu podozrivost i gađenje, toliko je Bert Kalagan bio neupadljiv i bezbojan. Odevao se kao najobičniji kauboj, koji traži posla i ne bira kakav je, samo da zaradi. Čelo mu je bilo pre naglašeno istureno, kao komad kamena podmetnut pod šešir, da bi zaklanjao oči od sunca i svetla, pa se činilo da večno stoje u senci. Ulubljen nos uzanih nozdrva bio je stešnjen između obraza, koji su bili u tom delu klobučasti, pa se činilo da mu osmejak uvek lebdi po ustima poput dima neugašene cigarete. Jedino što je privlačilo pažnju na Kalaganu, bio je opasač sa zlatnom šnalom. Bio je to rad čuvenog kožara i sedlara Pita Batlera iz Dalharta, čiju je kćerku Kalagan pre šesnaest godina odveo u Borger.

– Zar je ratonski šerif primio neko nasleđstvo? – interesovao se Kalagan.

– Nije! Samo, kod njega se nalaze plate za železnicu.

– Zašto kod njega?

Toktojan sleže ramenima, liznuvši prst kojim je prethodno obrisao penu sa ruba velike

čaje. – Stigle su kasno, da bi se prenosile noću do gradilišta Igl Kemp – šmrknuo je kroz nos. – Platilo sam pedset dolara to obaveštenje – namignuo je kratko. – Hoćeš li da znaš kome?

– Briga me.

Toktojan je klimnuo glavom zadovoljan odgovorom. Ponovo je sasuo pivo u sebe. Upijao ga je poput suđera. – Šerif misli da niko ne zna o tom novcu u njegovoj fioci – nagnuo se Toktojan prema svom novom poznaniku. – Ti bi bio zadužen da umaknemo poteri. Ništa više.

– A šerif?

– Nemam nameru da se mešam u ubistvo zakona...

– Bah! – prvi put je Toktojan jače razvukao brkove i usta, sitne oči sada su se iskosile u podrugljivom izrazu. – Nisam ni ja toliko budala, Kalagane. Šerif će dobiti samo čvorugu, i ništa više. – On laktom munu Tjuborna. – Čovek ima principe – dobacio je preko ramena. – Šta ti kažeš na to, nemi?

Naravno, Mel Tjuborn nije dao odgovor.

– Kaže da je to trebalo ostaviti kod kuće – prevodio je Toktojan ćutanje svog kompanjona. – Odakle si?

– S istoka.

– Istok je veliki.

– Znam. – Kalagan iskapi svoj viski i odgurnu čašu.

– Platiću turu – ponudio je Toktojan.

– Ne – odbi ovaj. Vratnom maramom je obrisao usta. – U poslu volim da imam bistru glavu.

– Sve mi se više sviđaš – iscerio se bandit.

Malo kasnije, sva trojica su izašla napolje. Trebalo je sačekati da ulice opuste i da šerifovi pomoćnici odu u suprotnom smeru u obilazak grada. Gasu Toktojanu je sve to izgledalo jednostavno i lako, mada je šerif ostajao kraj

novca, budan i oprezan. Toktojan nije tačno znao kolika je suma kod tektonskog čuvara zakona, ali je pretpostavljao da nije manja od trideset hiljada dolara! Vredelo je pomučiti se za toliki novac. To što će šerif i železnički detektivi krenuti za njima u poteru, sada ga više nije zabrinjavalo. Verovao je da će ih Kalaganu namamiti na sasvim suprotnu stranu. Oni će ih tražiti u pravcu Sangra de Kristo, a Toktojan je računao da će umaći na jug. Debeljko je podrignuo, potapšao svoj trbuh, a onda mu je lice iznenada dobilo tvrd, poslovan izraz. – Imamo konje – podigao je jedan prst – imamo oružje – nastavio je da podiže ostale. Tu je noć... Tu je momenat izenakađenja... I peto, umesto dvojice, ima nas trojica.

– To je i suviše malo da bi se prišlo šerifu – napomenuo je Kalagan.

– Ti samo budi spreman kraj konja – pritisnuo je on svoj mesnati kažiprst na Kalaganova prsa.

– Samo?

– Zar je to mnogo? Mel će „zagovarati“ šerifa, i dok ovaj bude shvatio da pred sobom ima nemog, biće kasno.

Kalagan se obazre, istina, ulice su bile puste, ali, svakog časa neko je izletao iz saluna, a i pomoćnici su mogli da se vrate sa pola puta.

– Uplašio si se? – podrignuo se Toktojan.

Istog časa, osetio je na trbuhu cev kolta. Nije čestito primetio munjevit pokret bljednjavog sagovornika.

– Hej – uzviknuo je promuklo – u redu, šalio sam se...

Tjubornova šaka spustila se na mornarički kolt, no, to beše sve, Bret Kalagan nije ni pitao koliki je njegov udeo. Pošto nije direktno učestvovao u napadu na zakon, bilo mu je skoro svejedno. Držao je konje i imao je zadatak da ih odvedu u bezbednije predele. Tok-

tojanov plan bio je čudovišno prost, u stvari, tako prost da je mogao čak i da upali!

Ne izmenivši više mnogo reči, uputili su se prema kancelariji ratonskog šerifa. Kalagan je pojahao svoga sivca i poveo njihove konje u senku suprotne strane ulice, prema velikom ambaru nekog Klintona Lekrea. Šta će od svega ispasti, pitao se ispunjen radoznalošću. Toktojan je iznenada nestao, a Tjuborn se našao pred velikim drvenim vratima šerifske kancelarije. Sa malog prozora, kroz rešetke, prosipala se crvenkasta svetlost u kvadratu isečena. Nemi Melvil je skinuo kapu, rukom razbarušio svoju kosu, pogledao još jednom okolo, i snažno zalupao! Bila je to za Breta Kalagana komična situacija! Zar su mislili da će ratonski šerif tako naivno nasesti na kreveljenje jednog mutavka?

Vrata su se zaista otvorila. Međutim, krupni, kosmati čovek sa zvezdom prvo je isturio cev puške, a onda sebe. Mel Tjuborn je skakutao, mlatarao rukama i pokazivao u jednom pravcu. S vremena na vreme ispuštao je nerazumljive glasove i pokazivao da se nešto gadno negde dešava, ali, da to ne ume da objasni.

Šerifova cev se najzad spustila dole. Zvezdonosac se opčešao za uhom, i baš tu ga je pogodio Toktojanov kolt! Nebesa! Debeljko se nečujno prišunjao, i čovek se skljkao kao posečen bor. A na ulici nikoga! Onda su oba lupeža uskočila kroz odškrinuta vrata unutra.

Bret Kalagan se još uvek iščuđavao kada su se oni pojavili, praćeni nečijim povicima. Kasnije su mu rekli da su to vikali zatvorenici, zahtevajući da im otključaju rešetke na ćelijama. Međutim, Toktojan i Tjuborn su ipak imali dvostruki peh. Prvo, ratonski šerif nije bio dovoljno jako ošamućen, pa se u nevreme podigao i dokopao svog oružja. Drugo, iz njegove fioke uzet je najmanji deo novca, onaj

što je ležao otkriven. Svega pet hiljada dolara! Ostatak, verovatno nalazio se dublje zavučeno, ili nečim prekriven. Pljačkaši nisu imali vremena da se više pozabave tim, s obzirom da ih je „presekla“ vika zatvorenih šerifovih „pretplatnika“. Bret Kalagan je video kako pod čizmama begunaca prašte hici. Debeli Gas Toktojan je s neverovatnom lakoćom uzmicao prema spremljenim konjima. Njegova korpulacija zaista mu nije smetala u okretnosti. Mel Tjuborn je, takođe, poskakivao, uzvraćajući vatrom tek toliko da onemogući šerifa da bude precizan. Bacili su se u sedla kada su na ulicu pohrlili posetioci krčmi i saluna. Istina, oni su se gomilali na tremu, ali, ko im je garantovao da neko neće iz gomile nasumce opaliti u njihovom pravcu?

– Brže! – zadihano je pisnuo Toktojan i ošinio krajevima uzda svoga konja. Epilog pljačke bio im je više nego bedan! Čuvar zakona nije „odležao“ koliko su planirali, a od potere ih je delilo najmanje petnaest minuta! Toliko će biti potrebno zvezdonoscu da okupi svoje pomoćnike i podbuni one polupijane i besposlene momke iz saluna da hvataju begunce. Kalagan je o svemu tome najmanje razmišljao. Njegovo je bilo da umakne što brže i što uspešnije. Znao je desetak dobrih trikova, ako je polovinu njih umeo šerif da očita, polovinu neće moći. Pogotovu što je noć. Lupeži su poslušno jahali za njim, paralelno sa drumom za Takankari.

Bret Kalagan je, istina zameo trag poteri iz Ratona, ali su morali da se prebace u divlje predele. Dva dana su se, izgubljeni lomatali po gudurama Davoljeg klanca, gladni i žedni. Posle toga su sišli u prvo naselje, Lobo Ajs. Pošto su se uverili da tu ni u kom slučaju nije mogla da stigne vest o napadu na šerifa i novac železničke kompanije, tri begunca su zauzela sto u jazbini zvanoj „Beli mustang“.

Ime krčme imalo je veze sa vlasnikom, konjskog lica i zuba, bleskastog pogleda i grubavih leđa.

Lobo Ajs je bilo mesto nepoznato za Kalagana i njegove nove prijatelje. Kako je bila noć, osim nekoliko najbližih kućeraka nisu zapazili ništa posebno. Okruživala su ga brda, što je značilo da se ljudi u njemu bave ili kopanjem neke rude, ili hvatanjem divljih konja, ako je takvih uopšte bilo. Gasu Toktojanu bilo je svejedno. On je pozeleo bure rashlađenog piva, a doznao je da ima samo lošeg viskija. Razočaranje na licu bilo je prosto smešno. Vlasnik „Belog mustanga“ je nekoliko puta ponovio, i zakleo se, da piva nikada nije ni bilo. Pošto je najzad bio ubeđen da ga čovek sa konjskim licem ne zavatlava, zatražio je viski sa dosta vode. Desetak, uglavnom ćutljivih i bezbojnih tipova s apatičnim interesovanjem, dočekalo je tri prašnja, zabrađena stranca. Ako su im neka pitanja i lebdela na ustima, tamo su ostajala posle izmenjenih pogleda. Jedan stranac mogao je ponekad da posluži za svađu. Dvojica, to je već zavisilo od okolnosti i procene. Međutim, tri jahača, ovakvog izgleda i ovakvih koltova, to se moglo nazvati mirnim dočekom. Svako neka gleda svoja posla. Sav novac nalazio se kod Toktojana. „Beli mustang“ imao je četiri velika drvena stola, klupe bez ikakvog naslona, šank u obliku sanduka i policu sa bocama. Ni ogledala, ni zavesica, ni čaršava... samo onoliko koliko je potrebno da se sedne. Dok su Toktojan i Tjuborn požurili da svoje ispucale usne i suva grla razblaže viskijem, Kalagan je nekako izmamio od krčmara komad sušene govedine i nekoliko prženih jaja. Tek posle je zatražio piće. Prazni želuci dvojice lupeža teško su svarili viski. Iznenada su osetili malaksalost, pred očima im je maglilo, a zadebljali jezici teško su izanalazili prave

reči. Gas Toktojan je znao u kom grmu leži zec, ali, nije vredelo da psuje samog sebe. Kalagan ih je mirno posmatrao, uostalom, njemu je bistrina oduvek bila neophodna. U poslu kojim se bavio, pijanstvo je umelo da se osveti. Opreznost iščili, refleksi se istope, brzina gubi...

Toktojan je raširenih nozdrva udisao miris prženih jaja iz Kalaganove činije. – On nas je prešao – obratio se on Tjubornu, žmirkajući svojim sitnim, polusklopljenim očicama. – Prvo je jeo... a onda pio. Razumeš? Prvo je jeo...

Nemi Mel je klimnuo glavom, ali, bez određenog izraza. Dok je lako pijanstvo Toktojanu odrešilo jezik i činilo ga brbljivijim i žustirjim, ovoga je obuzimalo ukočenost. – Neka i nama donese po jednu – pozvao je vlasnika „Belog mustanga“. Ali, umesto vlasnika, stolu je prišao stranac odeven u krzno. Imao je kapu sa dabrovim repom, veliku riđu bradu i malu, kožnu torbu preko ramena. Umesto opasača i kolta, nosio je samo nož sa drškom od roga bufala. Mogao je imati oko četrdeset i pet godina najviše. Iz brade su izbijali lepi beli zubi obloženi ustima kao crvenim somotom. Zelene oči, nešto zamucene od pića i dima, otimale su se borama po uglovima. Bio je visok, snažnih udova, nesigurnog koraka, šireći zadah viskija oko sebe kao da je njime poliven od glave do pete. Kalagan je podigao pogled, no, čovek je zurio u Toktojana.

– Pa, tebe nisam zvao? – namrštio se lupež, otreznivši se naglo. – Šta hoćeš?

– Baš mi se učinilo da mi nudite da sednem – rekao je ovaj i seo.

Kalagan pomisli kako Toktojan u sebi zaključuje kako ovaj tip možda ima neke veze sa zakonom. No, tako uopšte nije izgledao. Tjuborn naglo se ispravi i levi kraj usta mu se nekoliko puta zgrči.

– Imate li pare? – upita čovek. Toktojanova koža kao da se naježi. – Pare?

Kalagan je još uvek bio siguran da je posredi nesporazum. Bilo je zaista neverovatno da ih neko čak dotle i tako brzo, sustigne iz Rationa! Pogotovu ovakav čovek, koji liči na traper, a ne na nekog policajca. – Ako imate, lako ćemo se pogoditi. U redu?

– Ništa nije u redu – javio se Kalagan. – Tražite li piće... ili nevolju?

– Da – složio se i Toktojan. – Izaberite, čoveče!

– Ni jedno, ni drugo – veselim glasom je objavio ovaj, a zatim se sasvim utišao. – Imam šansu da kupim ranč... za mene i Matildu. Divan komad zemlje, da se uzgoji stoka i čopor dece... Samo pet hiljada dolara!

– Ma – zablenu se Toktojan u Kalagana. – Ko je ovaj? I o čemu to govori?

– Zovem se Dejv Berd, gospodo – ispravio se traper kao da će zvuk njegovog imena naneti u krčmu vetar pun zlatne kiše. – Lovac, krotitelj, tragač, rudar, traper... sve pomalo... i pomalo ništa. Ali, pogodićemo se... Ja, malo sam popio, ali ne smeta. Mozak mi radi bolje od jezika. U redu?

– Ja sam tražio pržena jaja – zarežao je Toktojan, vidno neraspoložen činjenicom da mu se jezik otima ispred misli.

– Jaja? – s gađenjem izgovorio Berd. – Radi se o milionima, a on... jaja!

Gas Toktojan zatrepta. – Što malo ne prošetaj? – predložio mu je.

– Treba mi pet hiljada dolara za ranč – odgovorio je momak i izvukao ispod krznene kape neki smotuljak. – Zauzvrat, dajem ovu mapu do indijanskog groblja.

– Groblja? – načulio je uši Kalagan. – Kakvog groblja?

– Lepog – sleže ramenima Berd. – Puno je

mrtvaca, kostura, zlata, dijamanta, dragocenosti koje živ čovek još nije video...

– A ti jesi? – podsmehnuo se Bret.

– Umeš li da čitaš? – razvio je on komad tanke kože. Kalagan je razaznao ucrtane, nerazumljive znake koji su predstavljali reke, brda, prevoje, konačišta, drveće... ali, samo znaci. Nijednog jedinog slova. Pa ipak, on je to već viđao i ponešto nagađao. – Čije je to?

Berd sklopi kožicu i ponovo je stavi pod kapu. – Ja je sigurno nisam iscrtavao – rekao je. – Ovo je put do indijanskog groblja u Vajanti, sasvim dole na jugu... Nećete? Samo pet hiljada dolara... i zlato je vaše. Zlato! Samo da odete i uzmete ga...

– Što ga ti nisi uzeo? – upitao je Kalagan.

– Moja stvar – smrče se Bert. – Ja... drugo je sa mnom, bio sam, a njih...

– Njih?

– Čuvari tog groblja, do đavola! Sve neki starci, sa kopljima otvorenih vrhova. Nikada se više ne bih vratio tamo, gospodine, ja sam po prirodi miroljubiv... A Matilda već očekuje dete...

– Tu priču si već mnogima ispričao?

Bredove oči blesnuše. – Ne verujete mi... Uostalom, kako hoćete! Ja... nikoga ne molim. Vi ste stranci, vi možda imate novac kojim bih kupio ranč... ovde toliko niko nema, osim možda Bjukenana, a on bi se pre rastao od života nego od pet dolara...

– O čemu on to? – prasnu Toktojan. – O zlato – okrete se Kalagan prema debelom lupetu. – Kaže da ga ima na stotine hiljada dolara, samo treba da se uzme.

– Kako? – počeo da dolazi sebi ovaj.

– Daće nam mapu tog mesta, a mi njemu pet hiljada dolara.

Dejv Berd je zaključio da je ipak, Gas Toktojan Najglavniji od njih trojice, mada je Kalagan delovao najtrezvenije. – Kakve su to

priče? – zagrokta debeljko. – Kakvo zlato? Ko je lud da poveruje u to?

– Ja – reče Kalagan.

– Ti? – iznenadi se lupež, iskreno zbunjen. – Kako možeš da budeš siguran u tu blesavu priču? Groblje, Indijanci, zlato, dolari... Bah! To su... kako ono zovu? Le... legende. Šta ti kažeš na to, nemi? – okrenuo se prema Tjubornu. Ovoga puta činilo se da nemi Mel nije uz svog prijatelja. – Gle? – šmrknu Toktojan vazduh. – Ti si izgleda bolje čuo od mene? Nemoj me ubeđivati da veruješ u te mape?

Dejv Berd se osmehnuo. Zubi su mu se zacaklili kao staklo pod suncem. – Mapa je prava – rekao je – podižući prst – ali, nisam rekao da je lako doći do groblja. Ja ne bih želeo ponovo... Nikako! A vi, mislim da ste vi pogodni za to...

– Misliš, pohlepni smo? – upita Kalagan.

– Da!

– Bar si iskren – zareža Toktojan. – Ali, nema ništa za tu mapu... Ne verujem u nju. Uostalom... nemamo pet hiljada dolara!

– Zar nemamo? – začudi se Kalagan.

– Nemamo, bar ne za šarene laže – lupi Toktojan šakom po stolu i time je skrenuo pažnju ostalih na sto za kojim su sedeli. – Uostalom, gladan sam!

– A ako je tačno? – naže se Kalagan prema njemu. – Možeš li zamisliti gomilu zlata, od koga te celog života neće boleti glava? Ništa ne radiš, uživaš, puno žena oko tebe, more, topla klima, ceo grad ti je pod nogama, mućaćosi ti pevaju uz gitare...

– Batali! – namrštio se Toktojan trljajući šakom usta. – Što si se raspričao? Zar si poludeo?

Ali, Bret Kalagan nije bio lud. On je mogao da razlikuje PRAVU mapu od falsifikata. A mapa kod traperera bila je originalna. Mogao je

za to da stavi glavu pod sekiru. Uostalom, bilo je nešto u vazduhu što je „govorilo“ da Dejv Berd ne laže. Kakvog bi razloga imao da im priđe sa takvom neverovatnom pričom, ako nije istinski? Morala je da bude tačna! – Zašto i ti ne bi pošao sa nama? – iskušavao ga je Kalagan.

– Zbog Matilde – raširio je ruke simpatični Berd. – Ona zahteva da budem s njom pred porođaj... ranč je divan, gospodine! Ima vođu, pašnjake, ima... A samo pet hiljada dolara, i to odmah!

– Kako znaš da to groblje postoji? – pitao je Toktojan Kalagana.

– Znam za Vaja Mantu – odgovorio je ovaj. – To je skrovište poglavica Juma Indijanaca... Mislim onih pokojnih. Međutim, ne znam da ga je ijedan beli čovek otkrio – nastavio je, pogledavši u Berda. – To je svetinja!

Traper podiže ruke kao da se brani. – Nisam ni ja – rekao je. – Nisam... Mapu sam našao kod jednog umirućeg Indijanca, dok sam postavljao zamke. Ne sećam mu se imena, ali, znam da je bio krenuo u lov pa je naleteo na grizlija... Nisam imao ništa kod sebe – šaputao je Berd – osim viskija. Time sam ga osvežavao, ali, nije mu bilo spasa... Ne znam šta mi je bilo da sam ga pretresao... Ovo sam našao, rekoh. Kada je video mapu kod mene, podivljao je... Kao iz mrtvih da je ustao! Čuo sam samo „Vaja Manta... Vaja Manta...“

– I krenuo si? – prezrivo će Toktojan.

– Jesam – odgovorio je Berd. – Nosio sam ga na leđima.

– Indijanca?

– Da, nije bio mrtav, a želeo je tamo! Malo mi je govorio, malo sam tumačio znakove, ali, nisam stigao na cilj. Starac je umro... a mene su isterali sa visoravni... Kada sada razmislim, možda bi me mirno ubili da nisam doneo Indijanca...

– Zanimljivo – procedio je Kalagan.

– Bili su iskićeni perjem, namazani bojama, uvelih lica i naborane kože, nagi do pojasa... Pakao! Kao zli dusi, eto! Jedno koplje je samo okrnulo moga papira i on je pao mrtav!

– Ali zlato – nestrpljivo će Toktojan – kako znaš da ga ima kada nisi kročio tamo?

– Znam – žustro je odvratio Berd. – Kod starog sam pronašao narukvicu, oko mišice... A običaj Juma Indijanaca je da sa mrtvima sahranjuju sve što je imao. A poglavice imaju mnogo. Oni ne cene zlato, već oblike od njega...

– Gluposti!

– Nisu gluposti – promeškoltio se Kalagan.

– Gluposti! – ponovo je lupio šakom o sto Toktojan. – Zna li vi koliko je pet hiljada dolara? E, hej!

– Da, naročito u Ratonu – primetio je Kalagan.

– Ja taj novac moram sutra da predam vlasniku ranča, ili će objaviti prodaju preko lista. A onda, znate kako je... ko da više!

– Dakle? – okrete se Kalagan prema debeljku.

– Šta, dakle?

– Hoćemo li mapu, ili ne?

– Naravno da nećemo – brecnuo se Toktojan i nervozno protrljao čelo palcem i kažiprstom. – Hoćete da me smuvate, a? Ne dam svoj deo! A ni Mel njegov...

Tjuborn dohvati Toktojana za lakat i povuče ga. Potom je napravio nekoliko pokreta šakom, opisao krug, a onda izdigao tri prsta. Zatim je savio dva. – Šta? – smrče se Toktojan. – Izdaješ me?

– Gospodo, ja moram do jutra naći pet hiljada dolara. Ako nemate ništa protiv i ne date novac, onda... U redu. Zaboravite šta sam vam predložio – kazao je Berd.

– Može li tri hiljade? – zapitao je Kalagan.

– Treba mi pet – rekao je Berd.

– Nemamo toliko – rekao je Toktojan.

– Kako hoćete – slegnuo je ramenima Berd.

– Kada se budete kajali, ovo neće biti pod mojom kapom. Uostalom, ne može ga svako ni rastumačiti – pogledao je u Kalagana – osim vas, možda.

– Zašto samo on? – iskosio se Toktojan.

– On najbolje zna zašto – nasmejao se Berd. – Video sam mu u očima kada je gledao mapu. Kladim se da je bar trećinu zapamtio.

Kalagan je ćutao.

– Četiri hiljade, ni centa više – odjednom je lupio Toktojan.

Tjubornovo lice se nabra, činilo se da ga obasjava zadovoljstvo. Međutim, traper nije bio zadovoljan. – Pet – samo je kazao.

– Slušaj, čoveče – obratio mu se Kalagan – mi imamo svega pet hiljada dolara. Mora i nama ostati nešto ako se odlučimo na put. Moramo da kupimo opremu, ćebad, hranu... To sve košta.

– Četiri i po – pruži ruku Berd, otkrivajući zube. – Ostalo ima Matilda. Štedela je. Dogovoreno?

Kalagan pogleda u Toktojana. Debeljko se preznojavao. Toktojan pogleda oko sebe, nije šerif, ni potera, uzeli su tek šestinu novca od železnice, a sada ga je trebalo dati nepoznatom slatkorečcu za komad stare kože! Nebesa, šta je to s njim? Zar mu je viski pomutio mozak? Možda bi Toktojan odoleo svemu, da ga Tjuborn nije povukao. Nemi kompanjon bio je za. A kada je on za, onda tu ima nečega. On nezadovoljno pruži ruku u mlak, kratak stisak. Dejv Berd skide kapu i izvuče smotuljak. Toktojan pogleda oko sebe, nije želeo da niko posmatra tu scenu. Novac nije bio njegov već železnice. Berd to nije znao, a možda ga se nije ni ticalo! Traper još jednom prebroja svežanj, složi ga i cmoknu na kraju.

– Svratite na ranč ako nekada prođete ovuda – pozvao ih je.

– Tada će ti sin već biti veliki – dobacio je Kalagan. Dejv Berd je izašao napolje. Nacrt ispisan indijanskim znacima ostao je na sredini stola. Niko ga nije ni taknuo. Bret Kalagan, Gas Toktojan i Mel Tjuborn zurili su u njega kao opčinjeni. Činilo se da iz tih nerazumljivih vijuga i crta, već počinje da zrači žuti metal. – To je to – promrmljao je Toktojan. – To je – rekao je Kalagan. Debeli lupež je palcem obrisao krajeve svojih brkova. – Ako je ovo samo bajka – kazao je polako – neko će da mi plati. – I pogledao je u Kalagana i Tjuborna.

*

Čari ravnice odavno su iščezle kada su u brdima nabasali na ledeni vetar i kišu. Sa mesta na kome su se našli, po danu, videli su Maskvero. Ali, to je tek bio početak jahanja. Dva dana kasnije, nisu videli ništa osim brda, divljih planinskih brzaka i šumskih zveri. Što je najgore, nisu smeli da troše olovo na hranu, pa su se dovijali na razne načine da ulove sm-daća ili neku pernatu životinju. Osećali su da su zašli na staze koje je prekrrio zaborav, ako je bilo tragova života, onda su vešto skrivani. Lica trojice jahača pokrivala je brada poputinja. Malo su razgovarali. Bret Kalagan je najviše vremena provodio nad mapom, ne želeći da pogrešno protumači bilo kakav znak. Hteo je da bude siguran u svoje tumačenje, makar u vremenu gubili dva puta više od predviđenog. Dok je Mel Tjuborn, po običaju, ćutao, Toktojan je mogao na miru da psuje i kune. Žalio je pet hiljada dolara kadgod bi bio zle volje. A zle volje bio je čim bi kišilo ili kada bi osetio glad, ili kada je morao da pregazi neki potok, ili da se pentra po kamenim naslagama stena koje upiru u nebo svoja pljosnata temena. On još nije mogao da dočara se-

bi gomilu dragocenosti u dolarima. Sve je to bio sitniš... drangulije, ogrlice, prstenje, minduše, gotovina iz banke je mnogo sigurnija i opipljivija. No, Kalaganova fanatična uverenost da groblje na Vaja Manti postoji, činila ga je strpljivijim nego ikada. Uz to, Tjuborn je mirno sve podnosio i nije požalio nijednim pokretom. Trećeg dana, pred sumrak, Bret Kalagan je savio kožnu mapu i stavio je pod kaput.

– Znaš napamet? – upitao je Toktojan.

– Ne, već smo na cilju.

– Gde? – okrenuo se oko sebe debeli bah-dit. Video je samo stenje. Na ovoj visini bilo je đavolski toplo, nebo bez oblačka. Vrelina kao da kroz lubanju prodire u mozak. Čak je i popodne zadržalo svoj pritisak, osim ako se dolaskom noći ne preokrene „na glavu“. – Dole – pokazao je Kalagan usek. – Dole? Pa, sve vreme smo se peli kao jarci? Gde si to pročitao da je dole?

– Nacrtana je strelica sa dva kruga.

– Šta to znači?

– Pretpostavljam dve stene, ili dve pećine. Tako nešto.

– A je li nacrtano kakvo otrovno koplje? – podrugnuo se Toktojan.

– Videćemo!

Instinktivno, sva trojica su izvukli puške iz kožnih uvlaka o sedlima. Kalagan je pogledom istraživao okolinu. – Misliš da nas već neko prati? – tiho je pitao debeli lupež.

– Videćemo.

– To si već jednom rekao – prasnuo je ovaj.

– Šta ćemo sa konjima? Tuda ne mogu ni ja da prođem sa stomakom...

– Da ih pričuva Tjuborn?

Ali, ovaj je žestoko odmahnuo glavom. Verovatno nije želeo ništa da propusti. A možda se i plašio stena i već zatamnjenog neba nad njima. Uprkos toploti, povrnuli su kragne

i tiho se spustili. Kalagan je išao napred. Usek je počinjao grmljem, činilo se da ih stotine oštih bodljica cepa po odeći i koži. Ali, nikako još nisu nailazili na proširenje. Iznad njih videla se pukotina neba. Ništa drugo. Ako su Juma Indijanci ovuda nosili svoje umrle poglavice, onda su sigurno imali dara da lete! Ili su to činili pomoću dugih motki. Ko bi sada znao, razmišljao je Bret Kalagan, kapci su mu bili vraški izgrebani, ruke takođe. Gde su ona dva kruga? I šta su?

Gas Toktojan je nekoliko puta otvarao usta da opsuje i uvek bi odustajao. Brektao je, trudeći se da se savlada i tarući trbuhom hrpavu površinu stena. Najzad je usek počeo naglo da se širi. Kalagan zastade. Oni krugovi sa mape... bila su dva stara štita! Nalazila su se prslonjena o uglačan blok stena. Između njih verovatno se nalazio otvor, zastrt šarenom ponjavom izatkanom davno u nekom vigvamu. Na zemlji je, poput kipa, sedeo mršavi Indijanac, izmazan ratničkim bojama i sa velikim perom pod trakom. Bret Kalagan ispruži ruku i zadrži Toktojana. Sada su morali da budu tihi. Veoma tihi! Čuvar groblja sigurno nije bio sam. Ali, gde su ostali? Gas Toktojan je iz pojasa izvukao nož, ali, nije mogao od Kalagana da se razmahne. Dok ga je grimasama pozivao da se skloni ili sagne, nespretno je zakačio čizmom komad stene. Indijanac je prvo otvorio oči i ukrutio se. Nepomičnost je bila samo varka. Neobično za svoje godine, on je dohvatio tomahavk iza zastora. – Beži, do vraga! – opsovao je Kalagan, odgurnuvši od sebe priklještenog Toktojana. – Poludeo je...

Ratnik je zaista izobličenog lica jurnuo prema njima, vitlajući sekirom. Kalagan je bio prvi na udaru. Ovoga puta nije mogao da izbegne da puca. Čak nije ni razmišljao šta će pucanj izazvati. Bio je u situaciji da spasava

život, jer mu ostala dvojica nisu mogla pomoći. Pritisnuo je obarač. Indijančeva ruka, u vazduhu, zaustavila se kao da je zakačena o nevidljivi nit. Glava mu je klonula na prsa, jedna noga se povila u grču. Pao je na kolena, smrskanog trbuha. Pokušao je da se pridigne, ali, uzalud. Onda je krenuo da puze, s neopisivom mržnjom u očima. Kalagan nije stigao da opali još jednom. Stari ratnik je pao skoro pod njegovim čizmama. Tri lupeža su nekoliko trenutaka provela u tišini. Očekivali su neki zvuk, koji bi oglasio novu opasnost. No, sve je bilo mirno.

– Kreni već jednom – požurivao je Toktojan Kalagana. Pošto su se nekoliko puta okrenuli oko sebe, Gas je podigao šareni zastor.

– Vraga! Bila je to ogromna pećina, osvetljena sa nekoliko baklji. Osećala se trulež, bio je to neki čudan miris nepoznatih biljaka koje sagorevaju, zadah koji ostaje dugo vremena pre nego što iščili kroz pukotine ili neki drugi otvor. U zemlju su bila pobodena koplja, a na vrhovima su bile nosiljke zastrte lišćem, čebadima, darovima. Na njima su se ocrtavala tela mrtvih. Bili su to kosturi presvučeni kožom. Vračevi su ih nečim mazali, pa su uspeli dugo da im održe oblik. Ali, pri odsjaju baklji, prizor je bio stravičan. Svega je tu bilo osim vazduha. Zakoračili su oprezno, kao da na svakom koraku očekuju neku zamku. Ispod njih se nalazilo istrulelo lišće. Pažnju im je privukla prva nosiljka, u stvari, privukao ih je poznati odsjaj žutog metala. Nalazilo se više glava dva mrtvaca nekoliko oblikih predmeta od zlata. Gas Toktojan je razrogačio oči. Sva sumnjičavost je nestala. Bili su na cilju, a on je brojao mrtve kao da prebrojava zlatnike. Međutim, Bret Kalagan nije delio njegovo oduševljenje istim žarom. Bilo je zaista čudno da ovo mesto čuva samo

jedan čuvar. Mora da su se ostali nalazili u blizini. Možda u lovu ili na nekom drugom obredu, njima samo dostupnom? Sjaj zlata već je počeo da zaslepljuje oba lupeža. Kalagan im je preprečio put puškom. – Šta je? – zaškripao je Toktojan otvorenih usta.

– Moramo što pre odavde – odgovorio je Kalagan isto tako tiho.

– Kako? Ti si lud!

– Još nisam... Jedan stražar ovde, to je glupost, Gase. Ima ih još i mogu nas ovde pohvatati kao pacove!

– Pa, šta? – pljesnu debeljko po kundaku svoje „vinčesterke“. – Sve ćemo ih nafilovati olovom...

– A oni nas otrovom. Ja ne bih oklevao.

– O čemu to govoriš?

– Vratio bih se natrag do konja, uzeo torbe, napunio ih i odmah odjahao, pre nego što se pojave ostali.

Toktojan je razmišljao brzo. Uostalom, zašto bi dva puta razgledao, kada je to mogao da čini puneći svoje bisage! – Možda si u pravu – rekao je. – Hajdemo!

Vratili su se istim putem. Ovoga puta samo, išlo je nekako lakše i brže. Sada je Toktojan išao napred, njegov pozamašni trbuh kao da je razmicao stene u useku. Prolaz je već bio sasvim mračan. Tek kada su iz njega izbili na proplanak gde su ostavili konje, vidljivost se pojačala. Grozničavo su pojahali prema svojim sedlima. Mel Tjuborn je bio najbrži. Preko ramena su mu se odjednom našle obe kožne torbe, prazne i spremne za punjenje. Pocupki-vao je očekujući Kalagana i Gasa da mu se pridruže. – Ovo je malo – progundao je toktojan, zagledajući zapreminu bisaga. – Trebalo je da ponesemo neku vreću.

Kalagan nije odgovorio.

– Baš sam budala – nervozno se nasmejao potom – pa, imamo ćebad. Strpaćemo u njih,

napraviti zavežljaj i okačiti o sedlo. Šta misliš, neće opteretiti konje?

– Pa, možda ih nećemo opteretiti ni mi – odgovorio je Kalagan suvim glasom. Stajao je s druge strane svoga sivca. – Zašto ne skidaš torbe? – ljutio se Toktojan. – Šta čekaš?

– Čekam da uzjašem, ako stignem...

– Ne razumem.

– I ne moraš... Ne okrećite se naglo, već uzjašite i trkom dole, ivicom...

– Šta bulazniš? – prosiktao je Toktojan. – Zar si sišao s uma? Kakav trk? Kakvo jahanje? Idem da pokupim ono zlato da ne propadne tamo... a ti lupetaš o...

Kalaganov pogled nije bio baš praznjikav. Očigledno je imao razloga za ovakav bezuman predlog.

– Ama, šta je s tobom? – zarežao je Toktojan.

– Pogledaj gore...

Toktojan je poslušao i sledio se. Na rubu stene, kao u nebo uzleteli, videli su se konjanici. Izgledali su kao priviđenje! Pera su strčala poput noževa, koplja uspravljena i nepokretna. Bilo ih je najmanje osmorica. Da, osmorica, izborjao je Bret Kalagan i osetio da mu se pod šeširom izdiže kosa. Konjanici su u predvečerje izgledali kao od crne smole. Stajali su poput stena. Gas Toktojan je prevukao šakom preko očiju. Ne, slika nije nestala! Bili su to zaista Indijanci, s kopljima od otrova! Nebesa! Zar sada da im prepreče put do zlata? – Što ne napadaju? – promrsio je kroz zube.

– Napašće! Čim se mi pokrenemo.

– Pripućaćemo svi zajedno...

Kalagan nije klimnuo glavom. On je ipak cenio život više od metala. – Dovoljno je da te samo malo okrzne koplje – naglasio je – i da brzo umreš u najgorim mukama.

– Pa, šta ćemo?

– Da bežimo.

– Bežimo? Pa, zar kada sam došao na cilj? Neće me uplašiti šaka crvenokožih starkelja!

– Kako hoćeš – hladno je uzvratio Kalagan i rukama obuhvatio jabuku sedla.

– Mel i ja ostajemo – prezrivo je kazao Toktojan.

– On ne izgleda oduševljen ostankom – dobacio je Kalagan. I zaista, Tjubornova usta kao da su dobila napad grčeva. Mora da su mu Indijanci nekada ostali u lošoj uspomeni kada je glavu uvukao u krzneni okovratnik. – On ostaje – skoro je naredio Gas – a ti, možeš da ideš do đavola!

Ali, sudbina nije htela da udovolji Toktojanu. Kada je ponovo bacio pogled prema pretećim, nepomičnim ratnicima, ustanovio je da su se udvostručili. – Šta do... – Bilo ih je sada četrnaest! Bret Kalagan se bacio u sedlo i pljesnuo sivca po vratu. To je bio znak da Indijanci puste poklič i poteraju svoje konje prema njima. Gas Toktojan je opalio iz puške, ali je uvideo da će ostati usamljen. Tjuborn je već mamuznuo svoga konja. Smestivši nekako svoje salo u sedlo, Toktojan im se pridružio psujući. Indijanci su se razdvojili ne pristajući da halauču, samoubilačkom veštinom su upravljali konje po kliskom, stenovitom tlu. Više se nisu ocrtavali na nebu, počela je da ih pokriva tama. Srećom, memorija Breta Kalagana vodila je begunce stazom kojom su došli, jedinom prohodnom. Sve ostalo bilo je varka, negde bi se preprečila stena, negde provalija, negde šipražje koje se ni mačetom nije moglo saseći. Kada su mislili da stiču neku prednost, pored Kalaganove glave prohujalo je koplje i zabolo se u stablo. Tu je i ostalo podrhtavajući i na njega je skoro licem naleteo Tjuborn. Nemi Mel je ispalio dva hica u mrak. Odgovorio mu je krik... Malo zatim, jedan mršavi konjić, bez jahača, izbio je pred njih i naglo skrenuo u stranu. Čuvari grobnice Juma

Indijanaca raštrkali su se po grupicama. Oni su taj teren vraški dobro poznavali. Kada se uzme u obzir da im je bilo stalo da nijedan uljez ne ostane živ, onda je opasnost po lupeže bila više nego za vratom. Veče koje se spustilo pro hladno i neprijateljsko, otežavalo je bekstvo. Uz to, gonioci su umeli bešumno da jašu i da im se približavaju iz raznih pravaca. Da Kalagan nije jahao napred, ostala dvojica bi ostavila kosti već na tom uzvišenju. Tamu su presecali puščani meci. Kada bi ispraznili oružje, begunci su, nemajući vremena za punjenje, ostavljali vrele cevi u kožne uvlake i mašili se koltova. Fijuk kopanja bivao je ređi, ali, pakleno blizu. Gonioci su bili deo tame. – Ne okreći se – dahtao je Kalagan prema debelju – samo jaši... jaši!

– Slomiću se...

– Ne misli na to, jaši! – Kada su se našli pred potokom, Kalagan je znao da ih od Vaja Mante odvaja debeo komad prostora i vremena. Ali, znao je isto tako da potera neće odustati ni po koju cenu. Beli čovek je otkrio grobnicu njihovih predaka i glavešina, morao je za to da bude kažnjen! Oni možda nisu slutili da postoji mapa koja pokazuje put do njih. Da su to znali, napali bi sigurno žešće. Međutim, njima je bilo stalo da uljeze oteraju što dalje, ako ih ne mogu uništiti. Računali su da niko ne može dva puta da nabasa na njihovo skrovište mrtvih. Ni Kalagan to ne bi mogao, da nije imao mapu. Ali, sve što mu je bilo potrebno, to je malo daha. Pucali su nasumce, u svaki grm, u svaki tamni oblik. – Ja više ne mogu – graknuo je Toktojan. Istog časa njegov konj je posrnuo, debeli lupež je sleteo na zemlju psujući. Bert Kalagan zateže uzde sivcu. Brzo je napunio doboš svoga kolta osluškujući. Nalazili su se na nekom močvarnom delu, za koji se nije sećao da su ga prošli. – Neka me nabiju na stub mučenja – dahtao je Toktojan

– ali sam crkao. Kao da sam ja nosio kljuse, a ne ono mene...

Mel Tjuborn je urkućen u sedlu ispod obo-
da šešira zurio u mrak. Ruka sa revolverom
kretala se paralelno sa pogledom. – Gde smo?
– promrmljao je Toktojan. – Mene muči gde
su oni – odgovorio je Kalagan.

– Ne čuju se... Mora da su slomili vratove
– rekao je debeljko. On prstom povuče ispod
niklovane ogrlice s inicijalima. Pod pazuhom
i na leđima obrazovali su se krugovi znoja. –
Ovde je mokro – pipnuo je pantalone i ustao.
– Šta kaže mapa, Kalagane?

– Ništa!

– Nikada ne bih umeo da se vratim – izne-
nada je uhvatio sebe u priznanju i žmirnuvši
pogledao prema Bretu – ali, srećom, imamo
tebe!

– Srećom – odgovorio je Kalagan – ako je
to neka sreća, kada te na kraju sačekaju otro-
vni vrhovi kopalja!

– Sledeći put bićemo oprezniji – odmahnuo
je glavom Toktojan. I on napuni svoj kolt. –
Izabraćemo jutro.

– Samo koje?

– Pa, sledeće – šmrknuo je ovaj kroz nos. –
Zar nisi video onaj sjaj u pećini? Njim mogu
da kupim ceo Amarilo! Pola granice Meksika,
od El Pasa do Del Ria...

– Oni nam se nadaju – pokazao je Kalagan
rukom prema vrhu. – Kroz onaj usek možemo
proći samo nevidljivi...

– Sledeći put ću ja prvi, ako si se uplašio –
iskezio se Toktojan. – Samo da stignemo
donde, skinuću ih jednog po jednog, kao boce
na strelištu...

– Kao da će oni stajati i čekati?

– To je njihov problem. – Toktojan se
ponovo vratio u ravnotežu i bio je samou-
veren. Pošto je bio siguran da im od Juma rat-
nika više ne pretila opasnost, debeli lupež je

počeo da izdaje naređenja. – Prvo ćemo da
nađemo pogodnije mesto za konačište – kazao
je. – Ovde je suviše vode. I suviše je otvoreno.
Ti ćeš, Mel, da nađeš suvog granja za vatru, a
ti, Brete, čuvaćeš stražu prva dva sata...

– Ja predlažem da se vratimo kasnije.

– Šta na to kaže nemi? – okrenuo se Tok-
tojan. Tjuborn je odmahnuo glavom, što je
značilo da se slaže. Smeškajući se, Toktojan
povede svoga konja prema kamenom delu te-
rena, odakle je počinjao da se grana klanac.
Izabrao je zaista pogodno mestašce za bivak.
Tri strane su zatvarali kameni blokovi, četvr-
ta se otvarala prema Vaja Manti, odakle su se
i spustili. – Ja ne bih palio vatru – upozoravao
je Kalagan.

– Ti si uvek protiv – podbočio se Toktojan.
– Zašto ne gledaš svoja posla? Idi na stražu i
ne brini. Ako nešto šušne, pucaj. Mi smo uz
tebe...

Mel Tjuborn je skinuo sedlo i namestio za
sebe ležaj. Noć na visoravni pretila je da bude
vraški neprijatna. Odsjaj skromne vatre mo-
gao je da ugreje samo pogled. Bret Kalagan
sleže ramenima, uze pušku i udalji se ka se-
vernem delu. Iz džepa je iščackao cigaretu.
Posle dužeg vremena setio se da je i duvan do-
bar partner u samoći. Imao je vremena da
razmišlja. Toktojan je bio u pravu, tamo gore,
negde, kuda ih je kožna mapa mogla odvesti,
nalazila se šansa za svakog od njih. I to, kak-
va šansa! Bilo je to ono VELIKO koje je Kala-
gan iščekivao celog života, u nadi da će se
smiriti i početi da živi život uz ženu i sina.
Legenda o grobnici Juma Indijanaca više nije
bila samo gola priča. Sada je imala svoj sjaj.
Bili su prvi belci koji su kročili među baklje,
među mrtve poglavice, među zlatne komade i
oblike... Dejv Berd je stigao samo donekle,
oteran je i nije ga privlačila neizvesnost. Oni
su, međutim, svojim očima videli s kakvim su

sve predmetima sahranjivani mrtvi iz plemena Juma. Ali, nasuprot debeljku i mutavku, Kalagan je imao osećaj za razložnost. Zaletanje bi bilo ubistveno, povratak među konjanike đavolski je mirisao na povratak u smrt! Oni ga nisu slušali, bili su previše opčinjeni blizinom bogatstva. Osetio je da mu u grudima nadolazi čudan nadražaj. Zatim bol. To mu se i ranije, istina retko, dešavalo. No, sve je ostajalo na tome, na zakašljavanju. Sada mu se činilo da otkida deo sebe i iz grudnog koša. Ramena su mu se zgrčila, suvo je zahripao, kao da tupim nožem para po plućima. Činilo mu se da nikada neće prestati... Gubio je vazduh. Nešto ga je savijalo u klupko i prosto mrvilo. Bol je rastao, rastao, kidajući pred sobom svaki drugi osećaj. Onda je naglo prestalo, kao što je i došlo. Oči su mu se napunile suzama od naprezanja. Duboko je udahnuo vazduh sa dlanom na koltu. Nije opazio ništa sumnjivo. Njegovi novi poznanici se nisu uzbudili na hripanje. Niko, naravno, nije dotrčao da ga pita šta mu je? Možda su već spavali. Da li su mu toliko verovali? Oznojeni dlanovi se ponovo prihvatiše puške. Šta mu je to zasmetalo u toj noći? Gas Toktojan... do vraga, imao je čudan pogled dok ga je ispraćao na stražu! Pogledao je iznad sebe. Jedna izbočina na steni mogla se dohvatiti rukom. Neobjašnjivo je osetio potrebu da se popne gore i privuče vatri. Da li ga je to terala usamljenost, ili čudan osećaj sumnje. On spusti pušku i s krajnjim naporom se uzavera na kameni ivičnjak. Pružao se poput kakve staze, prema logoru odakle se nazirao sjaj plamena. Osetio je miris kafe! Pomislio je da bi bilo najpametnije da se vrati na svoje mesto, ali ipak... Puzeći na kolenima nečujno se našao na izbočini. Mogao je da se opruži i da ih vidi, obojicu kraj vatre. Nalazio se skoro iznad njihovih glava. Lica im se nisu videla od

šešira. Toktojanov trbuh bio je najmarkantniji, sedeo je na sedlu, čekajući da provri kafa u okrnjenom, ulubljenom limenom lončiću. Tjuborn je krajem svoje krznene jakne trljao cev kolta.

– Klimni glavom ako se slažeš – čuo je debeljka kako se nagine i dobacuje nemom Melu. – Vreme odmiče. Čuo si ga? Okleva...

Tjuborn je vratio revolver za opasač. – Najbolje da ga se otarasimo i uzmemo mapu – nastavio je Toktojan, pazeći na onu stranu kojom je Kalagan otišao na stražu. – Možemo se i sami snaći... a i za podelu će biti više. Šta kažeš?

Tjuborn je slegnuo ramenima, a onda je ipak klimnuo glavom.

Bret Kalagan umalo nije pao s uzane izbočine. Tome se zaista nije nadao! Njegovi pajtaši su pripremali da ga likvidiraju!

– Ko će, ti ili ja? – pitao je Toktojan.

Nemi izvuče iz džepa dve kockice. Bacio ih je, i one se okrenuše onako kako je njemu odgovaralo. Pružio je prst prema Toktojanu.

– Iako znam da si varao – cerio se ovaj – neću da pravim pitanje. Ostani ovde, sada ću ja...

Kalagan se pritajio. Morao je brzo da odlučuje. Oni su bili bespomoćni bez njega, bez mape. Mogli su danima da lutaju i da ne nađu pravi put. Suviše su se uzdali u njega i loše su pamtili predele kroz koje su jahali. Toktojan je odgegao prema mestu na kome se dotle nalazio on. Naći će samo pušku... i biće zbunjen. Viknuće ga, ali, neće dobiti odgovor. Pronjuškaće okolo sve dok ne zaključi da tu nešto nije u redu... A za to vreme, Mel Tjuborn neće moći da zove u pomoć. Ni da jaukne.

Kalagan se polako izdiže. Uspravio se sasvim, u trenutku kada je nemi kompanjon na čudesni način osetio opasnost po sebe. Među-

tim, uspeo je samo da podigne glavu i vidi jedno telo kako se sručuje na njega. Bret Kalagan je nemilosrdno čizmom pogodio u glavu nemog. Pali su obojica, ali, pridigao se samo jedan. Tjuborn je ostao da leži nepomičan. Kalagan je prihvatio uzde svog sivca, a preostala dva konja laganim udarcima oterao u mrak. Tek, koliko da dobije prednost nekoliko minuta. Onda se vinuo u sedlo.

Bilo je to pre tri godine...

*

Vukući noge, on zapali fitilj lampe od gasa i ostavi je tako, okačenu o zid, da zastrašujućim senkama ispunjava prostoriju. Svakog časa začuće korake svojih nekadašnjih partnera. Ima ljudi koji vremenom ponešto i zaborave. Ali, Gas Toktojan i Mel Tjuborn sigurno nisu pripadali takvima. Oni su došli po svoje, po mapu i po osvetu! Nevidljivi, nepostojeći časovnik otkucavao je sekunde i minute... Kalagan se vratio u svoju stolicu i za trenutak zatvorio oči kao da ih odmara...

Ništa nije doneo sa sobom u Borger. Hteo je da vidi svoje i da se ponovo vrati na zapad, u busiju, prema iščekivanju velikog posla. Znao je da mu ona dvojica neće oprostiti. Znao je da će ga tražiti. Možda su se muvali u podnožju Vaja Mante, u nadi da će ga sačekati kada se bude vraćao po zlato. Zlato Juma ratnika. Čekali su uzalud! Bret Kalagan nije imao nameru, bar ne tada, da se ponovo suočava sa zatrovanim kopljima stražara. Osim toga, osećao je da ga neobična, razarajuća bolest sve više iscrpljuje. Napadi kašlja su postajali češći, ruka sve nesigurnija, sedlo sve odvratnije.

Maskvero je bio daleko iza njega. Neće ga lako naći. Možda uopšte neće. Nikome nije poveravao odakle je, kome pripada, koju je reku pregazio. To je bio jedini adut u rukavu za pozniji život. Nameravao je da se skrasi, bi-

lo kako. Verovao je da će to uspeti sa nešto ušteđenog novca od pljački. Sišavši sa voza u Amarilu, uputio se na severoistok, prema Borgeru. Začudo, nije mu se žurilo. Isto onako kao što je osetio da mu na Vaja Manti, Toktojan i Tjuborn rade o glavi, osetio je i sada da neće imati snage da se iščupa. Spavao je pod vedrim nebom, izbegavao je gužve, okretao je glavu od ljudi, prihvatao se jela samo kada je morao. Od pića bi mu uvek pozlilo. Duvan je bio otrovniji od Juma kopalja. Gušio ga je svaki dim, a on je prkosno udisao, neobjašnjivo kivan na sebe. U Amarilu je skinuo svoju bradu, otkrivši naglo mršavljenje obraza i žućkasti ten kože. Međutim, brada mu je nanovo iznikla do Borgera. Imao je samo toliko novca da kupi čizme za sebe. U njima je jahao sedmi dan posle polaska iz Amarila, potucajući se po drumovima kao najgori beskućnik. On, koji je nekada mogao sam da izvrši prepad na kočiju, pa i na voz, sada je jedva držao uzde u šakama. Bio je đavolski bezvoljan. Put ga je vodio pored borgerskog groblja. Kosi jutarnji zraci padali su po kras-tačama kao pozlata. „Brdo čizama“ kako su ovakva mesta nazivali na zapadu, bilo je zaista pravo brdo. Nalazilo se iznad grada, s otvorenim pogledom na divnu reku Kanadien i krovove od dasaka, lima i opeke. Zemlja mokra od skorašnjih kiša duboko je u sebe urezala trag kolskih točkova. Nekog su tog jutra sahranili. Kalagan se umorno oslonio o jabuku sedla. Malo dalje, gde su se tragovi točkova skoro sastavljali, ocrtavala se u vedri-ni jutra nečija silueta. Bila je nepokretna. Za trenutak, činilo se da je to nečije nadgrobno obeležje. Onda se pomerilo, saglo i nanovo uspravilo.

Bret Kalagan je osetio da mu pod grlom izrasta klobuk. Sama ruka je poterala sivca na tu stranu. Što se više približavao, sve mu je bi-

lo jasnije. Silueta, do malopre tačkica, izrasla je u čoveka. Bio je okrenut leđima, zagledan u svežu humku pred sobom. Zemlja je bila crna, iz utrobe prevrnutu, a odozgo je ležala zaboravljena lopata. Okolo se nalazilo veoma malo tragova čizama. Pet do šest pari najviše. Čovek je bio u crnom, novom odelu, ali, nešto poznato izbijalo je ispod filcanog šešira. Sivac je zarzao kratko. Čovek je malo pomerio glavu, tek toliko da mu se ocrta profil.

– Fleš... – izustio je Kalagan i ispustio uzde. Bio je to njegov sin! Bret prenese pogled na drveni krst i grubo istesana slova: EMI KALAGAN. Ništa više. Čak ni godina rođenja i umiranja... Mislio je da će osetiti tugu, ali... osetio je samo duboko u sebi beznadnu prazninu. Polako je napustio sedlo i prišao. Mladić, još ni u dvadesetoj, dočekao ga je podozrivo i hladno. Otac ga samo okrznu pogledom, skide šešir i ostade nekoliko minuta zagledan u zemlju pod kojom se najzad odmorila njegova žena, stalno ga čekajući. – Zakasnio si po običaju – kazao je tiho momak. Verovatno je u pravu, pomislio je Kalagan, bojeći se da ga na tom ćuviku ne spopadne kašalj i baci sinu pod noge poput iscedene krpe. Verovatno je u pravu... Rastao je, samo sa pričom o ocu. Sada je sigurno znao da su mu napričane laži. Kakav je to otac tako dronjav, neobrijan, prljav, kao da je izašao iz šerifovog kaveza! On ga osmotri pažljivije. Prokletstvo, stvarno je ličio na njega: isto čelo, izbačeno napred, glatko i strmo, poput stene nad očnim dupljama u senci. Klobuci na obrazima koji izazivaju smešak, podrugljiv i opor. Čak i stas je isti. Jedino mu je kosa nešto svetlija i ramena su šira.

– Ako gledaš ovo odelo – uhvatio se Fleš za rever kaputa – kupila ga je ona... za svoju sahranu. Rekla je da moram izgledati pristojno, zbog ljudi.

– Pa, i izgledaš tako.

– Za tebe se to ne bi moglo reći – primetio je Fleš. Oči su mu bile suve, nije tugovao. Imao je pogan jezik, procenjivao je otac. I to mu je sličilo, sećao se sebe u tim godinama. – Gde ti je konj? – pitao je Bret. Mladić je pokazao prema jednom vrancu, iza belog kamenog krsta. Bio je privezan za neki divlji, izdžikljali bokor.

– Prićaćemo uz put – rekao je otac i uzjahao svoga sivca. Nisu prolazili kroz grad. Jahali su preko polja, u pravcu farme. Tada ih nesreće još nisu počele da pogađaju, sve je izgledalo dobro, vedro nebo, vlažna zemlja, sunce koje podgreva... Život za Kalagana možda je mogao da započne baš toga jutra. Jedan život je odlazio, u nepovrat, drugi je vaskrsavao. – Da li se mučila? – pitao je sina.

– Nisam primećivao – odgovorio je mladić. – Nije pokazivala. Trpela je. Odjednom je pala u krevet i za nedelju dana je umrla. U groznici...

– Doktori?

– Budale! Davali su joj da nešto pije, ali, bilo joj je samo gore.

Bret je osetio da ga sin odmerava. Mora da je ostavio loš utisak na svog potomka. – Čime si se zaista bavio sve ovo vreme? – pitao je.

Kalagan se blede osmehnuo. – Sada je svejedno – odgovorio je. – Tu sam. Tu je farma, zemlja, stoka... zajedno ćemo raditi.

– Zajedno? – Bilo je u tom pitanju neverice, razočaranja, čuđenja, poruge, svega.

– Zar te to čudi? Čovek se jednom smiri, pa i ja.

– Mora da si gadno nadrljao napolju – zaključio je Fleš.

– Pa, odelo mi nije najbolje.

– Ono bolje će sigurno doći kočijom.

Kalagan zamahnu rukom. Još uvek je bio brz. Još uvek je bio otac. Žestok šamar je sko-

ro zbacio momka sa sedla. Obraz je buknuo kao cvet. – Koliko da znaš šta je poštovanje – hladno mu je dobacio Bret. – Ili si zaboravio?

Mladić je stisnutih usta zadržavao suze uvređenosti.

– Imaš li jezik? – oštro je upitao Bret.

– Imam – izmače se malo dalje, za svaki slučaj Fleš. – Imam da ti kažem da nisi ni sada morao da dolaziš. Mesecima te nema, ni reči, ni pozdrava, ni pisma, ni poruke... Ona – pokaza prema groblju – je po tuđim kućama prala i šila, ja sam orao, sejao, pucala su mi leđa... i šta? Ništa! Farma je ostala ista, samo smo životarili.

– Sada će biti drugačije.

– Ne verujem – iskrivio je usta Fleš. – Ja hoću da odem. Prodaj je ili ostani na njoj. Idem u Amarilo, a možda i dalje...

Kalagan zateže uzde. – A šta ćeš tamo da radiš? – upitao je neočekivano mirno.

– Bilo šta. Naći ću već neki posao. Ne želim da umrem na zemlji, kao seljačina.

– Ko ti je to utuvio u glavu?

– Niko! Momci kao ja odlaze u svet.

– Ako to pokušaš, ubiću te!

Mladić je otvorio usta, taj zvuk nije obećavao ništa dobro, bio je istinski glasan i jasan. A čovek koji ga je istisnuo, njegov otac, zaista je tako mislio tog časa. Fleš Kalagan nije bio dovoljno uporan i hrabar da iskušava sudbinu. Iznenada je uvukao ramena. Odjednom je izgledao kao dečak koji je dobijao batine za svoje nestašluke. – Šta... šta hoćeš od mene?

Kalagan se opustio. Bes ga je brzo prošao, na kraju krajeva, imao je još samo sina. Ni ženu, ni prijatelja, samo njega. – Da ostanemo zajedno i počnemo. To želim..

– Ali, ja ne...

– Kockaš li se?

– Ne – zbunio se momak.

– Imaš li devojku? Pušiš li? Tučeš li se?

– Čemu sva ta pitanja?

– Pretpostavljam da si uzoran, sinko. To je dobar osnov za pošten posao.

– Meni je dosta zemlje i balege...

– Ipak ćeš ostati.

– Možeš me samo prisiliti.

– A ako te zamolim?

Fleš Kalagan je oborio pogled. – Ja... nisam za farmera. Ništa mi ne ide, ne ide kad nešto ne voliš, shvataš?

– Shvatam! Ali, vredi pokušati još jednom... Možda nisam bio neki otac, ali, verujem da ćemo to popraviti.

Fleš Kalagan nije izgledao ushićen ovim obećanjem. Pa ipak, jahali su prema maloj farmi, milju daleko od Borgera. Samo je malo nedostajalo, pa da se za nju kaže da je napuštena. Korov je nicao oko brvnare, staza do ulaznih vrata bila je „popločana“ samo sa nekoliko kamenova. Koral sa pokrivenim ambarom ličio je na rasklimatano strašilo za ptice koje malo jači vetar može da oduva. Ono malo stoke bilo je jadno i mršavo. Nekoliko kokoški je čeprkalo po trulom senu i đubrištu. Čak ni psa nije bilo da ih dočeka lavežom. Očigledno, farma nije interesovala Fleša Kalagana. Sa drvenih kola nedostajao je točak, pa su uz zid stajala nakrivljena i prokisla. Vrata od brvnare bila su širom otvorena. Na pragu se, na suncu, grejao mačak. Motreći ispod oka oca, mladi Kalagan je zaključio da je utisak koji je farma ostavila na njega, ravan utisku koji je otac ostavio na sina. Sada su bili podjednako razočarani.

Odjednom, iz barake pojavio se čovek. Šutnuo je mačka nogom i lenjim koracima krenuo u susret jahačima. Bio je mali, debeljuškast, u prljavoj košulji sa tregerima, golih podlaktica, s velikom lulom u zubima. Baburast nos razlikovao se od ostalih delova lica po crvenkas-

toj boji. Obrazi su mu bili rošavi i mlohavi, čizme nabrane i pokrivene sasušanim blatom. Ako im je ovo predradnik, pomislio je Kalagan, onda stvarno odgovara izgledu ranča.

Čovej je zastao na nekoliko jardi, fiksirajući Breta. Onda je pogledao njegovog sina. – Dok sam te čekao, malo sam pogledao – kazao je unjkavim glasom.

– Ovo je Horas Hjugs – predstavio je Fleš čoveka.

– Onda, kako je dogovoreno? – pitao je čovek.

Fleš se vrpoljio u sedlu. – Stvari se malo menjaju, Horase – promrmeljao je. – Došao mi je otac...

– Pa?

– Pa... ostaćemo neko vreme još ovde...

– Gle? – Ironičan zvuk u Hjugsovom glasu prenuo je Kalagana.

– Šta on traži ovde? – okrenuo se prema sinu.

– Došao sam po farmu – upleo se Hjugs. – Fleš mi je nabacio da će je prodati, da su mu pare potrebne odmah. Tako je pogođeno.

Hjugs izvadi lulu iz usta, kao da se pre-računava. – Bilo je pedeset dolara – rekao je polako – ali, dodaću još pet, da proslavite susret, a?

Kalagan se osmehnuo uzdržano. Njegova jakna se rastvorila i ukaza se opasač sa zlatnom šnalom i drškom kolta. – Farma se ne prodaje – naglasio je prilično mirno. – I ne pojavljujte se više ovde, mister!

– Gle? Ko je ovde gazda? Sa vama nemam ništa...

– Imaćete odsada. Brojaću do deset. Jedan... dva...

Horas Hjugs je zaboravio da vrati lulu u usta. Preplašen Kalaganovim izgledom, okrenuo je leđa i odskakutao prema svojoj dvokolici. Bret je prestao da broji. – Pedeset dolara? –

rekao je i pogledao Fleša. – Spremao si se za bekstvo, a? Da nisi nešto zabrljao?

– Nisam, ali... Predosećao sam da ćeš naleteti ovamo.

– Bar si iskren – promrmeljao je otac i poveo sina sa sobom. – Skini to odelo, trebaće ti mnogo kasnije. Obuci ono najstarije, počemo odmah da popravljamo ogradu...

*

Tako je to bilo. Mesecima je ulivao veru u sina da će nešto biti. Farma je dobila pristojan izgled, ali je zato Bret Kalagan propadao sve više. A onda, onaj njegov osećaj koji opominje... Pojavio se pred dolazak Gasa Toktojana i Mela Tjuborna. Uvideo je da sve što radi, Fleš radi preko volje. U mislima nije bio ni sa jednim poslom kojeg bi se prihvatio. Ko zna kuda je lutao pogledom preko oblaka i brda! Godine nisu u njemu uništile želju da ode. Možda je čekao da mu otac crkne, kao i majka, pa da bude slobodan. Ovoga puta samo, ranč ne bi vredeo pedeset, nego možda hiljadu dolara! Iz kolibe se sve češće čuo suvi, razdirući kašalj. Kraj je dolazio... Sećao se tog časa kao da ga sada ima pred sobom. Pozvao je sina i bacio mu opasač u naručje. – Uzmi ovo – kazao je promuklo, naprežući se da snagom svoje volje zaustavi napad. – Neka te seća na mene. I ne rastaj se od njega. On će te obogatiti jednoga dana.

– Kako? – pitao je zbunjeno Fleš.

– Neću ti reći koliko... reći ću ti samo da se od njega nikada ne rastaješ, ni po koju cenu. On ima svoju tajnu...

Fleš nije shvatao. Gledao je u opasač, pomišljajući da se za njegovu zlatnu šnalu može dobiti dvadeset ili trideset dolara.

– To je opasač koji vredi stotine hiljada dolara...

– Ovo? – s nevericom je podigao sin futrolu uvis. – Da ne zbijaš šalu sa mnom?

– Umukni! I da te više ne vidim ovde. Odlazi u Amarilo, ili u pakao!

Fleš je tupo buljio u oca. Bio je zaprljan blatom, umazan po rukama i licu, u košulji bez dugmadi... nije ličio ni na šta.

– Ti... Ti mi kažeš da odem?

– Čuo si me?

– Misliš to zaista?

– Uvek sam govorio ono što mislim... Ovaj ranč je gotov. I ja sam gotov... Zato odlazi da se ne mučiš sa mnom kao sa majkom.

Fleš Kalagan je ponovo skrenuo pogled prema opasaču. – U čemu je tajna? – promrsio je.

– Pogodićeš jednom, ako se potruđiš... Ne žuri. Taj opasač odvešće te do zlata.

– Gde je to zlato?

– Odlazi! Ako ga izgubiš, izgubićeš i šansu da postaneš najbogatiji čovek s ove strane Kanadiena...

– Ti buncaš...

– A ti si budala! Da mi nisi sin, najradije bih to zakopao, ili poneo sa sobom na onaj svet! U onoj kutiji gore – pokazao je na zid iznad ognjišta – ima dvostruko dno. Ispod prvog ima pedeset dolara. Ponesi...

– Zar odmah?

– Odmah! Obuci najlepše odelo, ono crno, stavi opasač i potruđi se da budeš bolji čovek nego što sam ja to ikada bio i mogao da budem... Odlazi!

Fleš Kalagan je oklevao s odlaskom.

– Odlazi! – povikao je otac i uhvatio se za grlo. Srećom, odložio je napad kašlja. Iznenađeno je osetio da malaksava i gubi svest. Kada je kasnije otvorio oči, bio je sam. Njegov sin je odjahao. Učinio je sve da rastanak bude brz i bez velikih reči.

*

Ušli su baš onako kako je i očekivao, sa treskom, s izvučenim koltovima, s užarenim očima i ubilačkim mislima. Nebesa! Kako su se iznenadili zatekavši ga u stolici, mirnog, spokojnog i podrugljivog. Lampa je gorela oskudno i škrto, ali, dovoljno jasno da se prepoznaju. Od njih trojice, jedino se Kalagan izmenio. Postao je svoja sopstvena senka, upalih obraza, skliznutih ramena, čoškastih kostiju. Oči su mu bile vrele od opake bolesti. Šake je držao ukrštene na butinama, a glavu zabačenu na naslon. Mogli su čak da pomisle da su naleteli na mrtvaca. A on je tek bio živi leš.

Gas Toktojan je bio nešto slabiji nego onda, ali, glava mu se nije menjala. Iste one svinjske oči, polukružni brkovi, četvrtasto lice... Oko vrata niklovana ogrlica sa slovom „G” i prugaste pantalone, s kožnim zakrpama na kolenima.

Nemi Mel s obešenom levom stranom usta, bradat, uvek malo iza Gasa, sa „betving” kožnim štitnicima na pantalonama i krznenom jaknom. Pojavili su se isti, kao da između poslednjeg susreta nije prohujalo tri godine! Kao da su ustali iz mrtvih. Stajali su i posmatrali kolibu, delić po delić. Dakle, sada su mogli da se uvere da Kalagan nije bogat. A kada nije bogat, onda to znači da se nije ni vraćao na Vaja Mantu. Mislili su da drži skriveno oružje, ali, on je jasno pokazao svoje šake.

– Sam, a? – šmrknuo je kroz nos Toktojan.

– Stare navike nisu mogle da izblede vremenom. Sam... kao kojot!

– Staro društvo na okupu – pozdravio ih je Kalagan slabim glasom, ali, s nekom neoobičajnom vedrinom. – Očekivao sam vas ranije.

– Znamo da dobro zamećeš tragove – klim-

nuo je glavom Toktojan. – Ali, mi smo uporni. Otišao si bez zbogom?

– Morao sam – smejuljio se Kalagan – inače bi me lešinari pojeli još tamo.

– Verovatno si sve čuo pogrešno, a?

– Možda, ali sam uradio ono pravo. Zar se vi niste vratili po zlato?

Toktojan je protrljao svoju bradu, uzdržavajući se. Glas mu je i dalje bio sladak, iako treperav. – Nismo kao što vidiš, ti si nam nedostajao.

– Ja ili mapa?

– Kada smo kod mape...

– Nemam čime da vas poslužim – prekinuo ga je Kalagan. – U poslednje vreme ne pijem i ne pušim, ali, ništa mi ne pomaže.

– Ne izgledaš baš sjajno, zaista. Gde ti je sin?

– Nije tu...

– U polju?

– Ne! Otišao je u svet.

Toktojan začkilji očima. – Ostavio je bolesnog oca i otišao? Eto, što su deca nezahvalna. Kao besna paščad! Sramota! A ti... video si nas dole?

– Jesam. Upalio sam svetlo da se ne spotaknete.

– Tri godine te tražimo – opomenuo ga je debeljko – ali, to ne znači da nećemo slušati tvoje viceve izvesno vreme.

– Pa, uglavnom je sve postalo smešno – cerio se Kalagan.

Tjubornova šaka slete na kolt. Ovom to ne izmače. Nasmejao se još glasnije. – Mutavko je postao nervozan – dobacio je. – Za razliku od tebe, koji pokušavaš prvo lepim, a onda pretnjama, ha-ha!

Toktojan privuče klupicu i sruči se na nju. Mel je ostao da stoji, kraj ulaznih vrata, mrgodan i nepredvidljiv. – Još ne može da mi oprosti onu čvorugu? – pitao je Kalagan.

– Na tvom mestu, ne bih se sprdao – rekao je Gas.

– Zašto? Vi mi ništa ne možete! – To je bila istina, ali, samo za njega. Njima je sve bilo pomalo nejasno i zbrkano. Očekivali su otpor, očekivali su možda pokajanje, sve drugo samo ne ironiju.

– Reč je o mapi, Brete – kazao je debeli lupеž. – Tri godine je sanjam. Sada hoću da se probudim, razumeš li?

– Još hoćeš zlato Vaja Mante?

– Hoću, i uzeću ga. Ima ga toliko da ga možemo podeliti na tri dela i živeti kao kraljevi...

– Ja sam čuo dva – prekorno će Bret.

– Zaboravimo to.

– Tri godine me tražiš, pa da zaboraviš? Ti si lud, Gase, ako misliš da sam ja toliko lud. Došli ste da me ubijete čim uzmete mapu. I tako će tajna ostati samo vaša.

– Bolestan si...

– Jesam, zato ne mogu sa vama.

– Ne iskušavaj naše strpljenje. Moram imati tu mapu!

– Uzalud ste dolazili, momci... Nemam je više.

– Gde je? – pridiže se Toktojan. – Blefiraš me?

– Ne!

Toktojan je ustao. Oba palca je zadenuo za opasač i udahnuo vazduh punim plućima. – Imam načina da iscedim istinu iz tebe – reče.

– Ja sam već isceden – raširio je ruke Kalagan – možeš samo da prekineš zabavu pre vremena, ha-ha!

– On je pošaošavio – obratio se debeljko svom nemom prijatelju. – Ali, neće me time obmanuti. Moraš odlučiti. Brete – nagnuo se Toktojan – ili ćeš ovde izgoreti. Živ! Vezaćemo te za stolicu i zapaliti. Peći ćeš se i vikati da ti pomognemo, ali, biće kasno...

Kalaganov osmeh je polako zamro. Prokleti lešinar, smislio je ono nemoguće! Da li je to uz put skovao? Nije se plašio metka, ali, tihe vatre na sopstvenoj koži...

– Nemam šta da odlučim – rekao je Kalagan muklo. – Kazao sam, mapa nije kod mene.

– Gde je?

– Kod... kod sina.

– A gde je sin?

– Pobegao je – slegnuo je ramenima Kalagan. – Ne sviđa mu se život farmera i odjahao je u svet. Nisam hteo da ga zadržavam!

– U svet? – podrugnuo se Toktojan. – Ako je mapa kod njega, zar nije otišao u Vaja Mantu?

– On ne zna gde je, iako je nosi sa sobom.

– Ti nas zavatlavaš! – ražestio se Toktojan i trgao kolt. – Zar da poverujem u tu budalaštinu? Napolje s istinom, Kalagane, opominjem te poslednji put! – Verovatno je to mislio zaista. Ali, Kalagan nije želeo da umre onako kako mu je namenio Toktojan. Ako je trebalo da prekrati muke, biće onako kako on želi. – Rekao sam, mapa je kod moga sina – polako je izrekao on. – On je ima, a da nije toga svestan. Tražiće je, ali je neće lako naći... Jednoga dana možda, ako bude vešt... i ako održi obećanje... – zatim je ustao.

– Kuda ćeš? – prasnuo je debeljko. – Ne pokušavaj ništa, inače...

– Inače? – nasmeja se Kalagan. – Možda ne znaš, ali, ja već umirem! Ja sam mrtav. Večeras, ili neki dan kasnije, skončaću ovde...

– Stani!

– Ali, pre toga hoću da obojici smrskam glave – okrenuo se prema pušci prislonjenoj o zid kraj ugašenog ognjišta. Učinio je to veoma brzo, iako poslednjom snagom.

– Ne! – viknuo je Toktojan, suviše daleko da ga rukama spreči da puca. Kalagan se okrenuo sa divljim izrazom na licu. Cev se

podigla... Gas Toktojan nije imao drugog izbora, opalio je. Lepo je čuo kako olovo udara u njegova prsa. Jednom... pa još jednom... Tek tada se spustila Kalaganova puška. Pao je pred Toktojanove noge, ali tako da mu se okrenuo licem. Bilo je iscereno... Tjuborn je poleteo napred, ispuštajući isprekidane krike. Žestoko je mlatarao rukama da bi nešto objasnio svom kompanjonu, ali, ovaj ga nije shvatao. U stvari, nije ga ni gledao. Zurio je u palog Kalagana, osetivši se prevarenim. Kleknuo je nad njim. – Ti... ti... – režao je – izazvao si me! Namerno!

Kalaganova beskrvna usta se razvukoše u još širi osmeh. – Jesam... – potvrdio je, dok mu je krv izbijala na usta i telo se zgrčilo – nećeš me... zapaliti...

– Gde je mapa? – zaurao je Toktojan.

Nije dobio odgovor. Debeljko ga je drmusao, udarao, šamarao, vikao, ali, uzalud. Bret Kalagan je začutao zauvek. Kada se u to najzad uverio, Toktojan je osetio da se kupu u znoju. Psujući, on pogledom potraži neko piće, ali, nije našao ništa. Besno je počeo da rastura predmete oko sebe, lomeći ih čizmom. – Zapaliću ga! – urlao je – ipak ću ga zapaliti... – Tek kada je vrhom noge udario u zid i osetio bol, zaustavio se. Mel je po strani smrkuto posmatrao Toktojanov rušilački bes. Istina, malo je fašilo da ga zakači neki bačeni predmet, ali je strpljivo sačekao da se debeli lupež izduva. Nisu imali razloga da gledaju na vreme. Kalaganova farma bila je usamljena, bez bliskih suseda i prijatelja. A bila je noć... Toktojan je besno udario šakom po stolici. – Šta sada? – pogledao je u Tjuborna zakravljenim očima. – Ništa nismo saznali, ništa...

Tjuborn je napravio nekoliko pokreta rukom. Debeljko se namrštio. – Šta? Da tražimo? Mapu? Pa, nije ovde...

Tjuborn je odmahnuo glavom i počeo da po vazduhu ispisuje nove znakove. Toktojan ga je pažljivo posmatrao. – Čekaj... da vidimo šta je odneo momak sa sobom? To?

Tjuborn je zaklimao glavom.

– Ti si bistar momak – iscerio se ovaj – ali, trebaće nam i vremena i sreće da to pogodimo! Mogao je poneti svašta, razumeš?

Krenuli su obojica da zagledaju zidove, ćoškovce, stare sanduke, sudove... Na sve što su naišli, dobro su pretresli. Uostalom, prostorija je bila ionako oskudna, bedna. Trebalo je možda pogledati i susednu, i sve ostale ako ih je bilo u krugu farme. Gas Toktojan je pomislio da je jednostavnije krenuti za sinom, ali, ako ni on zaista nije znao gde je mapa, tražanje će se vremenski udvostručiti. – Nešto mi nedostaje – odjednom je izgovorio debeli lupež, zagledan u mrtvog, iskeženog Kalagana. – Nešto... ne znam šta je to! Ne znam... – Pogled mu pade na veliki klin u zidu. Naglo je ustao! Klin? Da li se o ovako nešto okači puška? Ili torba? Ili nešto drugo? – Prokletstvo! – povikao je i ponovo se vratio prema Kalaganu. Zgrabio ga je i skoro podigao sa zemlje. – Opasač! – zaurao je.

Mel Tjuborn priskoči. – Opasač! – ozario se Toktojan, uperivši prst prema mrtvacu. – Njega nema! Onaj sa zlatnom šnalom, Mele! Sećaš li se?

Tjuborn zaklima glavom. – Kalagan se nije odvajao od njega – sećao se debeli lupež – i ostavio ga je sinu u amanet! U njemu je negde mapa, Mel! U opasaču! Nema ga na Bretu, nema ga u kući... To je rešenje! – On skide svetiljku, odbaci staklo i iz posude prosu petrolej na pod. Zatim odozgo nabaca deo klupe, stolicu, približi sto... i, kresnu palidrvce. – Ipak ćeš goreti – procedio je zažarenog pogleda.

Napolju su uzjahali svoje konje i udaljili se

malo, da posmatraju kako se noć osvetljava i razdanjuje od vatre. Plamen je brzo zahvatio suvo, polutrulo drvo i izbio na krov. Činilo se da odsjaj pada čak na krovove Borgera.

*

Nije sve izgledalo tako lako, tako jednostavno kako je zamišljao Fleš Kalagan odlazeći od kuće. Amarilo je bio i suviše daleko za mladog farmera. Ali natrag nije hteo ni za živu glavu! Prva dva dana jeo je hranu koju je poneo sa farme. Trećeg je kupio ostatke iz torbe. Onda je na jednom ranču kupio sušenu govedinu i malo hleba. Pedeset dolara koje mu je otac dao za rastanak, bilo je prepolovljeno kada se našao pred velikim gradom, najvećim u severnom Teksasu. Stizali su u grad mnogi jahači. I svi su ga odmeravali sa podsmehom. Imali su i zbog čega. Crno, svečano odelo koje je obukao samo jednom na sahrani svoje majke, bilo je sada sivo od prašine. Tek tada se setio da prašinu otrese šakom. Polucilindra više nije imao na glavi, pao mu je u vodu kada se saginjao da se pokvasi i rashladi. Izrasla mu je i brada. U velikom gradu kao što je Amarilo, sve se mora platiti, brijanje, nov šešir, hrana, municija... Bar dok se ne snađe za neki posao. A kakav je posao mogao da nađe osim farmerskog? Znao je samo to i da radi. I da malo barata koltom, ništa drugo. Fleš Kalagan bio je mlad, ali lice ga je činilo nešto starijim i gorčim nego što jeste. Bore stvorene od naprezanja i nabiranja pod teksaškim suncem, uvrežile su se po velikom, pljosnatom čelu kao rukavci Kanadiena. Godine provedene na farmi mogle su se nazvati početkom velike avanture pred njim. Mladi Kalagan nije se libio da, kad god može, provede večeri u krčmama Borgera. Tu je naučio pomalo od svega, da se kocka, da se potuče, da izigrava Vajata Erpa potežući kolt na limene konzerve poređane po ogradama gradskih korala. No, ni

u jednom nije otišao daleko. Ničemu se nije sasvim posvetio, jer je u suštini bio plašljiv i neodgovoran. Svoj kukavičluk sakrivao je drskošću, ali, čim bi osetio da pred sobom ima jačeg, povlačio bi se ne birajući način. Zato je i sada, pred Amarilom, osetio u grlu strah pred nepoznatim i ogromnim. Ipak, bilo mu je lakše kada se umešao u uličnu gužvu, među mnoge jahače i kola. U Amarilu je sve hrlilo prema pobočnoj uličici. On je tražio berbernicu. Našao je dve, jednu pored druge. Pogledao je gde ima manje gužve i iskašljujući se, prošao je kroz zavesu od perli.

– Hoćete li prvo kupanje? – dočekao ga je vlasnik, stavljajući ogledalce pred prethodnu mušteriju.

– Molim?

Berberin se okrenuo i pogledao mušteriju malo bolje. – Stranac?

– Da!

– Svi jure na strelište – slegnuo je ramenima – kao da je nagrada od sto dolara na poslužavniku...

– Ne razumem... – promrmeljao je Kalagan. Berberin je podigao čaršav s obrijanog, postarijeg čoveka i ispratio ga klimanjem glave. Zatim je malo podigao stolicu i podbočio se. – Dugo ste jahali? – pokazao je na mladićevo odelo. – Odakle dolazite?

– Iz Borgera.

– Zar se tamo retko kupate?

Kalagan se smrče. – A da li vi brižete ili držite propovedi?

– Čekajte, nisam mislio ništa loše – brzo je omekšao vlasnik berbernice. – Sedite, bićete obrijani kao novorođenče.

Fleš je važno raskopčao kaput da bi blesnula zlatna šnala sa njegovog opasača. A to je zaista delovalo na starog berberina. Postao je govorniji, ljubazniji i uslužniji. To je bio dovoljan podsticaj mladiću da se oseti mnogo

lakše i prijatnije. Zato je i bakšiš berberinu bio ravan takvom osećanju. Čovek se klanjao za mladićem sve do vrata. Fleš je odlučio da povede više računa o sebi ako misli da u Amarilu napravi utisak. Prvo je morao da se otarasi svog grobarskog odela koje izmamљуje podsmeh. Otišao je u jednu trgovinu i brzo sklopio posao. Svoje odelo je prodao za osam dolara i dodao još šest da bi se odenuo u drugo, istina nošeno, ali sivo i uže od njegovog. Kupio je šešir, širokog, povrnutog oboda. Kada se pogledao u ogledalo, priznao je da sasvim lepo izgleda. Kaput mu je „ležao“ kao saliven, pantalone su padale tako da su se pri dnu tek malo povijale preko novih čizama. Bio je zaista zadovoljan sobom. Čak se nije sekirao ni kada je ispraznio džepove da sve to plati. Izašao je na ulicu sa samo dva dolara! Mladi Kalagan se nije dvoumio kako da ih potroši. Odlučio je da nešto stavi u usta i zalije viskijem, baš kao što to čine svi pravi momci! Vreva na glavnoj ulici stopila je mladića s ostalima i on uvide da na njega skoro niko ne obraća pažnju. Bacio je dolar uvis i vešto ga ponovo uhvatio u šaku. Čitao je natpise okolo, da bi se na kraju odlučio za „Slatku Meri“. Bio je to restoran kakav je Fleš prvi put u životu video. Imao je dva dela, u jednom su bili samo stolovi za obedovanje, u drugom šank i stolovi gde se služi piće. Između te dve prostorije, vlasnik je namestio nisku pregradu od neke stare balkonske ograde, a sa strane, od tavanice do poda, okačio je debele plišane zaveses. Miris kuhinje bio je jači od žeđi. On se kroz uzani prolaz uputio tom delu krčme, koji se nalazio nešto više od drugog, slično podijumu. Bio je svetliji, jer su veliki prozori gledali na istok, a tamo se sunce zadržavalo najduže. Pošto je malo postojao, da ga svi dobro osmotre, mladić je izabrao sto uz samu pregradu. Ostale su uglavnom zauzimali

kauboji s udaljenih rančeva, prolaznici i pred-radnici sa štitnicima od kože. Drugi deo „Slatke Meri“ bio je popunjen samo oko šanka. Razlog tome bila je lepuškasta, pozamašna vlasnica Meri Bertok, koja je s vremena na vreme lično služila mušterije i zavodljivim osmesima izvlačila iz njihovih džepova dolar po dolar.

Bilo je u Borgeru cura, bilo je i zrelijih žena, ali, Fleš Kalagan nikada nije video tako dubok dekolte i tako omamljujuću belinu velikih grudi, koje su mogle iskočiti na najmanji dodir šake... Blenući prema vlasnici, nije ni primetio senku iznad sebe. Podigao je glavu. Ugledao je još jednu ženu, ali, dosta stariju, umorniju i smrknutiju. Bila je mršava, opasana keceljom, no sigurno je nekada bila lepa. Videlo se to po crtama lica. Malo šminke, malo češlja i malo lepih haljina sve menja. – Šta hoćete? – upitao ju je Fleš.

– Šta ti hoćeš, mladiću? – odgovorila je i osmehnula se. Bila je mnogo lepša osmehnuta. – Ja služim, a ti si gost.

– Ah, to... Pa, jeo bih nešto.

– Šta?

– Šta? Šta donesete... – slegnuo je ramenima Fleš. – Nešto dobro – dodao je – nešto najbolje! – Zatim je nastavio da posmatra Meri Bertok za šankom, kriveći vrat.

– Ona košta mnogo – rekla je žena sa keceljom.

Fleš Kalagan pocrvene. – Ja...

– Sestra mi je – osmehnula se ponovo žena i zabacila pramen kose sa čela. Potom se udaljila. Zbunjeni mladić je na brzinu pojeo pečeno meso i komad pite sa jabukama. Onda se setio da dva dolara koja su mu ostala možda neće biti dovoljna. Kako će ispasti smešan, ovako lepo obučen i izbrijan, a bez novca! Uostalom, ima sedlo i konja! Pozvao je ženu

da plati, bacio je dva dolara na sto i rekao važnim glasom. – Je li ovo dovoljno?

– Imate i kusur, mladiću, pedeset centi...

Kalagan odbi rukom. – Koliko vaša sestra... mislim, koliko ima godina?

– Pa, nekome bi mogla biti majka – odgovorila je žena. – Da vas preporučim?

– Odmah?

– Svakako, mladiću. Sve zavisi čime raspolazete.

– Ne razumem...

– To i ja vidim – rekla je ona i za trenutak sela preko puta njega, zagledavši mu se u oči.

– Ako se varam, samo reci. Mlad i neiskus, izdaleka, stidljiv ali željan da se to ne primeti?

Kalagan je ćutao namršten.

– Uz to sujetan i, kladim se, bez novca?

– Kako to možete znati? – obrecnuo se on.

– Dugo sam sa ljudima – odgovorila je žena. – Da ne tražiš posao?

– Možda!

– Pobegao od kuće?

– Ne... nemam kuću – brzo je dodao Fleš, nesposoban da prekrati ovo ispitivanje. Žena pred njim nije mu mogla ponuditi ni mali delić čari koje su zračile iz Meri Bertok za šankom u susednoj prostoriji. Ali, mogla je da ga poveže s njom. To je želela, ponudila. Možda je za to i plaćena? Do vraga, a u jednom trenutku ga je podsetila na majku iz ranijih godina.

– Nemaš novca, bez posla si, voleo bi da si sa Meri, a?

Fleš ponovo pocrvene. – Istina je – rekao je – ali, za nekoliko dana biće drugačije!

– Zaista?

– Zaista – potvrdio je Kalagan, ne odvajajući pogled od vlasnice „Slatke Meri“. – Ona je stvarno slatka, kako to i piše – dodao je kavaljerski, i sam iznenađen sopstvenim rečima. – Smem li joj poslati cveće?

Žena se nasmejala glasno, skoro podrugljivo, ali istovremeno i začuđeno. – Cveće? – ponovila je. – Šta će ona s njim?

– Ne znam – priznade Fleš – ali sam negde čuo da se tako radi kod velikih dama.

– Meri Bertok dama? – zakikotala se žena još jače. – Pa, to je zaista zabavno, mladiću. Kako se zoveš?

– Fleš. Fleš Kalagan...

– Lepo ime... Da te častim pićem?

Njeno smejanje postalo je napadno ironično. Kalagan je stavio šešir na glavu i ustao. Pri tom se trudio da zlatna šnala s opasača bude uočljiva. – Lep rad – primetila je žena. – Ručni rad, zar ne? Mora da vredi?

– Bio je očev – odgovorio je mladić. – Sada je moj.

– Navrati opet.

– Naravno – promrmljao je pogledavši prema šanku. Za trenutak mu se učinilo da ga prikriva pogled raskošne Meri Bertok, preko ramena jedne mušterije. Srce mu je jače zalupalo. Šta je ono rekla žena? „Moja sestra je skupa“ tako nešto. Pa naravno, žena kao što je Meri, nije za svakoga! Ako onaj pogled znači nešto, uspeće sa malo novca da joj se približi. Pri toj pomisli krv mu uzavre. Ona ili nijedna druga, zakleo se. Njegov konj, iscrpljen i umoran, stajao je još uvek privezan za stub berbernice. Trebalo ga je odvesti u štalu, nahraniti i istimariti... a on nije imao kod sebe ni prebijenog centa. Kako da se snađe? Video je da ljudi idu prema onoj pobočnoj ulici, mada sada mnogo ređe. Čuo je pucnje. Krenuo je i on. Što je najčudnije, bilo je tu dosta žena sa suncobranima, u dugim svečanim haljinama sa kakvim se ide na svečanosti i prijeme. Šta se to dešavalo? Ubrzo je dobio odgovor pred jednim otvorenim prostorom. Masa sveta tiskala se uz ogradu od konopca, ispod jednog velikog šatora nalazilo se, za dugim stolom,

desetak elegantno obučених građana. Nekako se progurao u bliže redove.

Video je i red momaka sa koltovima. Tek tada mu je postalo jasno. Održavalo se takmičenje u streljanju. „Najbolje nišandžije“ pisalo je velikim slovima na plakatu „dobijaju dve utešne nagrade od po deset dolara, a veliku od sto dolara dobija onaj koji prođe sve tri vrste streljaštva.“

Jedan čovek je kroz neki levak izvikivao pozive ostalima da okušaju sreću. Trebalo je prvo oboriti tri boce sa jednog sanduka na udaljenosti od petnaest jardi, zatim, dva hica utrošiti i pogoditi komad ogledala u jednom metalnom krugu koji je visio okačen za granu velikog hrasta. Treći, najteži deo zadatka bio je da se to ogledalo razbije jednim hicem, i to kada se bude zaklatilo. Svako je mogao da pokuša tri puta. Onaj ko bi prošao prvu eliminaciju, izdvajao bi se iza posebne crte i čekao ostale. Fleš Kalagan nije imao razloga da ne pokuša. On je već sasvim bio zaboravio na očeve reči da se u njegovom opasaču nalazi neizmerno bogatstvo. To je već onda, na farmi, pripisao njegovoj bolesnoj uobrazilji i groznici. Morao je on sada da preživi kao što čine i ostali, bez obzira kakvim sredstvima to ostvarivao. Prvi red strelaca nije imao sreće. Samo se jedan kvalifikovao za dalje. U drugoj grupi našao se i mladi Kalagan. Začudo, njegovi hici su bili pogoci! Nije verovao sopstvenim očima, sve tri boce prsnule su u stotine komadića kada je povlačio obarač! I zlatna šnala na njegovom opasaču nekako je jače zableštala u očima ostalih takmičara. Sada ih je bilo četvorica najboljih. Na kraju, iza crte se skupilo sedam strelaca. Kod drugog pokušaja i ciljanja u ogledalo u metalnom krugu, ostala su dvojica. Fleš nije bio među njima, pravdajući se lošom srećom i odsjajem sunca na staklu. Strelište se utišalo kada je nastupio

najteži deo posla. Meta se zanjihala... Prasnuli su koltovi. Ništa! Uzdah razočaranja razlegao se među posmatračima. Nagradu od sto dolara koje daje Amarilski klub stočara, ostaće, izgleda za sledeću godinu. To je značilo da će sledećeg leta nagrada iznositi i dvostruko, dve stotine dolara!

Ali, ko će sačekati taj dan? Čovek sa „levkom“ nije odustajao. On je pozivao nove takmičare, ali, uzalud. Niko se više nije usuđivao da rizikuje glasne i poluglasne podsmehe svojih sugrađana.

Među onima koji su izgubili, bilo je i poznatih mesnih strelaca. Čak se umešao i jedan pomoćnik čuvara zakona, ali uzalud.

– Ljudi – urlao je sada, već promukli čovek sa „levkom“ – zar je ovo cirkus, a ne stari, dobri Zapad? Gde su revolveraši, strelci bez mana, gde su? Ima li čoveka koji će ovim prokletim stočarima uzeti sto dolara? Ima li uopšte nekog ko ume da drži pištolj? Gde ste? Ako nema među poštenim građanima Amari-la, zar nisu tu stranci? Revolveraši, kockari, banditi, lopovi, ubice... Svi danas imaju šansu da pokupe sto dolara... Ne garantujemo da neće pokupiti i zakon ako se napiju. Dakle? Ima li? Ko se javlja? Niko? Ne vidim da se digla ruka. Ne čujem ništa. Ima li?

– Ovakva bruka nije bila nijedne godine – dobacio je neko iz gomile. Govornik je brzo otišao do šatora i nešto se došaptavao sa ljudima oko dugačkog stola. Vrtio se nasmejan.

– Ljudi! Amarilski klub stočara je odlučio da izuzetno ovoga puta povisi nagradu na sto pedeset dolara! Šta kažete na to? Sto pedeset dolara, sa pet olovnih kugli, to nema nigde! Treba vam samo malo sreće i malo hrabrosti... Javite se, ko želi? Hajdete, u pitanju je veliki novac, godišnja šerifova plata... Ko se javlja?

Začudo, hrabrost kao da je napustila sve okolo. Fleš Kalagan je na neki način bio

zadovoljan što se niko nije istakao. Čovek sa „levkom“ je već gubio strpljenje. – Ljudi, šta je ovo? Sto pedeset dolara nije malo! Zar niko više ne sme? Ima li među vama strelca koji će da spase čast muškog roda? Ili da pozovemo vaše žene da uzmu koltove u šake?

– A nama varjače – dreknuo je neko. Ljudi su se nasmejali.

– Nema dakle? – krkljao je govornik, okrećući se oko sebe. – Nema? Makar jedan? Dakle, šta smo odlučili? Ima li... Ima! Vidim jednog džentlmena da prilazi! Najzad!

Gomila se uskomešala. Pogledi su se slili prema čoveku koji je iskoračio na „liniju vatre“ odakle se cilja u boce. Ono malo žamora se utišalo. I čovek koji je sve to vreme nadvikivao čitav skup svojim pozivima, upadicama i šalama, zanemio je za trenutak.

Fleš Kalagan je morao priznati da izgleda bedno u poređenju s ovim tipom. Privukao je pažnju svojim tamnim odelom i belom košuljom sa riševima. „Kalifornija“ šešir bacao je senku na aristokratsko lice uokvireno bujnom kosom, tankih brkova i čeličnoplavih očiju. Bio je visok, vitak, prav i nedokučiv. Kaput dugih peševa bio je ovlaš nabačen iza kundaka ukrašenih slonovačom. Činilo se da je njegova pojava zaledila ceo prostor ispunjen ljudima.

– Opet stranac – promrmľjao je jedan brkajlija duguljastog lica, koji je malopre zajedno sa Kalaganom otpao iz daljeg takmičenja.

– Opet? – pitao je Kalagan.

– Prošle godine sto dolara je odnela jedna hulja iz Čajdresa. Posle se ispostavilo da ga traži zakon, ali, šta vredi, bio je najbolji.

– A ko je ovaj? – pitao je Kalagan.

– Prvi put ga vidim – odgovorio je brkajlija. – Mora da je ujahao sinoć ili rano jutros.

Čovek sa „levkom“ je promuklo izvikivao. – Ima li još ljudi? Niko više? Samo jedan

hrabar strelac okušaće sreću za sto pedeset dolara Amarilskog kluba stočara. Još neko? Nema! Onda da počnemo, mister...

Momčić koji namešta boce stavio je na sanduk, poređavši ih na jednako odstojanje. Samo što se izmakao, u tamno odeveni džentlmen istrže zdesnog boka svoj „linkoln“. Okupljeni svet skoro da nije video kako revolver napušta futrolu. Odjeknula su tri pucnja. Sve tri boce skoro u jednom trenu, nestale su u vazduhu. Činilo se da su eksplodirale. Iz usta građana Amarila nije se ni pojavio uzdah, a stranac je desni kolt vratio natrag i povukao levi. S istom veličanstvenom brzinom i ogledalo u metalnom krugu je takođe nestalo...

– Nebesa! – prekrstio se brkajlija i ostavio Kalagana za sobom, želeći da vidi izbliza strelca. Momak koji namešta ciljeve bojažljivo je stavio u metalni okvir novi komad ogledala i hitro, poput zeca, strugnuo natrag. Svi su gledali u ruke nepoznatog. Ovoga puta međutim, one nisu žurile. Metalni krug se klatio. Stranac je izvadio „Linkoln“ i okrenuo ga nekoliko puta oko kažiprsta. Bili su to kolutovi u kojima je prosto iščezavao oblik revolvera. Onda se kolt naglo zaustavio u šaci, skamenjen i čvrsto obavijen šakom. Ne podižući ga, ne ciljajući, niklovana cev je buknuła pred zanemelim ljudima.

I, ogledalo je prslo!

Samo se metalni krug i dalje klatio, bešumno i nedotaknut. Ljudi su ispustili samo jedan uzdah. Ispod velikog šatora su svi poustajali. Opčinjeni ovim pogotkom, nemo su pratili metalni krug kako se njiše sve sporije i sporije. To je bio pogodak! Nikome to nije pošlo za rukom, iz prve. Nikome! Strelac je napunio doboše i nestao u gomili. Izgledalo je da ga nagrada ne interesuje. Dok su se posmatračii snašli, dok je čovek sa „levkom“ tražio pobe-

nika, ovaj je već bio na glavnoj ulici. Pratio ga je Fleš Kalagan. Mladić je bio očaran veštinom ovoga stranca i hteo je po svaku cenu da mu se nametne. Morao je da nauči te pokrete, da savlada tu brzinu. Mora da je postojala neka tajna koju samo treba odati i biti isto tako brz, vešt, neponovljiv. Samo, kako da mu priđe? Čovek sa „kalifornija“ šeširom izgledao je prilično odbojan i ćutljiv. I čudan! Jer, kako objasniti da se nije ni okrenuo za sto pedeset dolara koji su ga čekali. Možda ih je imao dosta, a možda je samo hteo da pokaže šta sve može. Time nije sebi činio veliku uslugu. Otvorio je put zavisti i podozrenja. Ali, zar je drugačije moglo, kada je u pitanju čovek iz Džordžije. Tog jutra, u Amarilu se obreo Dok Holidej. Pazeći da ne bude upadljiv, mladi Kalagan je išao za njim.

Kockar je ušao u lokal „Frenč Palas“. Bila je to mešavina hotela, kockarnice, saluna i burdelja. Spolja je bio išaran raznobojnim staklima na prozorima i crtežima. Stubove je neko premazao žutom bojom, sa crvenim podnožjem. Ulazilo se u prostoriju bez ikakvog nameštaja, sasvim malu, zastakljenu, a odatle na dva ulaza u salu.

Fleš Kalagan se zadovoljio da ostane polusakriven na jednom od ulaza. Holidej je verovatno već imao tu rezervisanu sobu, čim se nije obazreo na pult za kojim je stajao lepo obučen muškarac, u beloj košulji i kravati, gologlav, nagnut nad knjigom u koju se upisuju gosti. Stranac je dakle imao sobu. Zatim ga je video kako seda za prazan sto i vadi špil karata. Kockar? Iako nije digao glavu, niti izustio reč, bilo mu je doneto piće. Poker je bio dobar razlog da mu se Fleš priključi. Ali, sa čime? Džepovi su mu bili prazni kao prevrnuti rukavi. Vredelo je nešto žrtvovati... Sedlo, na primer? Okrenuo se i izašao na ulicu.

„Frenč Palas“ je podsećao na one osrednje, ali ukusno raspoređene i nameštene odaje u velikim gradovima između Arkanzasa, Misisipija i Misurija. Sve stolice i trosedi bili su tapacirani, presvlaka istih boja, lusteri sa nekoliko tuceta svetiljki. Za razliku od mnogih lokala sličnog tipa, „Frenč Palas“ je imao nekoliko sala pregrađenih obojenim staklom, i nekoliko pomoćnih izlaza, odnosno ulaza u sporedne prostorije. Veliko stepenište za sobe bilo je zastrveno tepihom, a ograda od najboljeg drveta, lakirana i pravougaone površine. Tri kockarska stola bila su uvučena do velikog zida s originalnim slikama Džordž Bingema, na koje je danju padala svetlost s ulice, a noću sa svetiljki džinovskih abažura. Ostali deo sale popunjavali su obični stolovi, sve do šanka, koji se pružao od prozora do desnog ulaza. Mrzovolja i dosada izmamile su čuvenog kockara na ulicu. Umešao se u gomilu posmatrača i takmičara, gledao kako se muče sa metama i neobjašnjivo se priključio pozivima za nagradu. Sada kada je seo i razmišljao zbog čega je skretao pažnju na sebe, nije znao odgovor. Jednostavno, desilo se! Moža je mirovanje za njega bilo predugo, možda su mu nedostajali momci koji ga mrze, ljudi koji mu zavide i koji mu žele kraj, možda je bio toliko uklet da ga providenje uputi uvek tamo gde se naslućuje nevolja... Uostalom, ništa više nije moglo da ga iznenadi. Svaku promenu je primao mirno. Čudilo bi ga da ostane neprimećen. Tamo, na strelištu, zasvrbeli su ga dlanovi. Koltovi kao da su sami hteli iz korica na svetlost dana. Nijednog trenutka nije mu palo na pamet da bi za te pogotke mogao dobiti sto pedeset dolara. Koliko je Takson bio daleko, prema zapadu, toliko je Amarilo bio bliži Misisipiju i želji da se primakne zelenim ravnicama rodne Džordžije. Nešto ga je vuklo tamo, kao večni

počinak islužene slonove. Uostalom, i ranije je to činio nekoliko puta, ali, samo do Alabame. Posle se vraćao natrag. Kadgod je putovao na sever, zastajkivao bi i menjao smer. Spuštao bi se na jug. I ovoga puta je imao nameru da odjaše za Ebilejn, u kome nije bio mesecima. Ali, do Ebilejna je trebalo preći milje i milje, pregaziti Red River i Brazos, preći snegom pokrivene prevoje Lobo Horna i uvek biti spreman na iznenađenja. Ako se ranije trudio da bude što neupadljiviji, kako bi ga ostavljali na miru, sada mu je bilo svejedno. Jer, uvek se svodilo na isto. Ispred njega je jahao njegov mit. Mit o Doku Holideju, čije prisustvo u gradovima sluti na pucnjave i leševe, bez obzira ko započne prvi.

U Amarilu, gradu većem nego što je Ebilejn, čovek se mogao skrasiti nekoliko dana, a da ne privuče pažnju. No, to izgleda za Doka Holideja nije bilo važno. On je i svojom pojavom nanosio tajac tamo gde bi stupio. Ispod oboda šešira dva svetloplava komada leda počivala bi na ljudima, a nešto niže, oko bedara, dva teška kolta marke „linkoln“ podsećala su na putovanja bez povratka na Brdo čizama...

Ako postoji osećaj mržnje i divljenja istovremeno, onda su to osećali svi koji su mu stali na senku. Britka reč i još britkiji trzaji šaka, to je bio deo legende o slavlom strelcu, ukletom kockaru i usamljeniku iz Džordžije.

„Frenč Palas“ je imao okretnog, izvrsnog i pronicljivog vlasnika, Majkla Diboa. Poreklom je bio Francuz, zvao se Mišel, ali je to ime pretočio u tipično američko, Majkl. Dibo je lično odabirao dame za svoj „salun-spejšn“, specijalno odeljenje gde je sedelo mešano društvo, uz muziku i program. Dok je Meri Bertok u svom salunu često lično posluživala mušterije i „obarala“ ih svojim izazovnim osmesima i bujnošću, Majkl Dibo je bio svuda

prisutan da dočeka, smesti gosta, lično poruči za njega i da ga, malo kasnije, upita šta želi na račun „Frenč Palasa“. U jednom takvom lokalu, sa jednim takvim čovekom, retko ko je imao želju da izaziva nered. Oni ređi, nisu se dobro proveli u takvim prilikama.

Šerif Nik Denis uvek je bio u blizini i uvek na vreme intervenisao sa svojom puškom za bizone. Posle su šuškali da je Dibo posebno plaćao Denisa za to, pa su ga iza leđa zvali „privatni šerif 'Frenč Palasa'“.

Nekoliko gostiju, u drugom delu prema šanku, razbijali su svojim pokretima i šumovima blaženi mir popodneva. Nestalo je malopredašnje gužve na ulicama, razišli su se takmičari i posmatrači sa strelišta, srećom, posle njega. Kockar je razmišljao da ode u sobu. Sinoć je kasno ujahao u grad, ali, dobio je zaista izvanrednu sobu, s neobičnim nameštajem i dekoracijom. Majkl Dibo je ocenio da pozni gost ima debeli novčanik i dao mu je najbolje i najskuplje što je imao. A kada gost ne pita za cenu, onda je vlasnik u pravu. Ni Dibo nije pitao za ime. Možda nije želeo, a možda nije ni pokušao, s obzirom da stranac nije pripadao Amarilu niti je ličio na bilo koga u gradu. Francuz nije čak ni smatrao za potrebno ni da ga otprati uz stepenice, kako je to obično činio. Čovek iz Džordžije je svojim odelom, svojim mirisom, pokretima i elegancijom uneo u „Frenč Palas“ čari velikih gradova kraj Misisipija. Onih velikih naselja u koja je želeo jednom da ode, ali je zasada samo maštao. Zato je svoj „Frenč Palas“ udesio da podseća na slične hotele, raznobojne i bleštave, kakve su imali Sent Luis, Kanzas Siti ili San Francisko...

Za trenutak, Dok Holidej je podigao oči sa karata. I sreo je ispitujući, zažareni pogled jednog momka u sivom odelu. Žutokljunac u odelu za starije, sa bleštavom šnalom na

opasaču koju namerno potura pod poglede. Tako je ocenio Holidej Fleša Kalagana. Malo bojažljiv, ali nikako sramežljiv. Uputio se prema njegovom stolu. – Mogu li da sednem? – pitao je Kalagan promuklo, u nadi da neće biti odbijen. Pošto je kockar ćutao, on je ostao da stoji. Ruka mu se nalazila na naslonu stolice, čvrsto stegnuta. Znači, nije imao nameru da odstupa.

– Da nisi pogrešio sto, mladiću?

– Nisam – zbunio se Fleš.

– Onda sedi.

Učinio je to s izvesnim strahopoštovanjem. Čak je i strančev glas bio kao od metala skovan, hladan, uzdržan, neosetljiv. Morao je nekako da iskoči iz svoje naježene, zastrašene kože i sve učini normalnim. Da mu bude ravan, do đavola! Na kraju krajeva, ako je brz revolveraš, nije satana. – Ja... i ja sam ovde stranac – procedio je Fleš. Iznenada je primećio iznad sebe priliku i trgao se. Bio je to vlasnik Majkl Dibo. Stvorio se nečujno i diskretno lako naklonjen, srdačno nasmešen, podigao je Fleša Kalagana u sopstvenim očima za čitavu stepenicu više. – Gospodin želi? – upitao je.

– Ja? Ovo... ovo isto – pokazao je na Holidejevo piće. Pri tome je pocrveneo. Malo kasnije, kada je srknuo brendi, zamalo nije oborio stolicu, kašljući. Neverovatno! U tamno odeveni stranac je to ispijao kao vodu, a njemu je ispržilo utrobu. Kada je došao do daha, suznih očiju, Kalagan je uzeo vazduh i glasno priznao. – Viski je prema ovome mleko!

Holidej kao da ga nije čuo.

– Gledao sam vas na strelištu – nastavio je malo slobodnije mladić. – Nikada nisam video ništa brže i preciznije, mister... mister... Ja... Ja sam Fleš Kalagan, iz Borgera.

– Je li to sve? – prekinuo ga je kockar.

– Sve?

– Sve što si hteo da kažeš?

– Ne – užurbao se Fleš – hteo sam da odigramo poker. Ako nemate ništa protiv?

– Ne igram sa decom.

– Nisam dete – narogušio se odjednom mladić, smrknuvši se. – Nemojte da me vređate, mister. Ja vam se divim, ali ne dozvoljavam...

– Nisam tražio da mi se diviš.

– Igrate li ili ne?

Kockar ga je pogledao. Ovo je bilo prvi put da mu se o leđa okači žutokljunac. A on nije voleo da se meša sa takvima. – Igram – odgovorio je Džordžijanac – ali, to su visoki ulozi.

– Ne mari... Imam novac.

– Koliko?

– Dovoljno. Prodao sam sedlo i konja za to.

– Za poker? – začudio se Holidej.

– Da! Voleo bih da igram sa vama, mister, i da me kasnije podučite u baratanju koltom. Platiću!

– Čime?

– Imam novca, rekao sam.

– Nećeš imati, ako uđeš u igru sa mnom – opomenuo ga je Holidej.

– Ne plašim se – odiže Kalagan bradu, pogledavši sa visine u svog sagovornika. Počeo je da dobija samopouzdanje, jer su dva kibicera već prešla na njihovu stranu.

– Onda igrajmo – sleže ramenima kockar. Kalagan je očigledno prebrodio one prve utiske i poverovao da sada može sve! A ni stranac nije bio tako strašan kako mu se učinilo u prvi mah. U stvari, izgledalo je da izbegava igru. Nije li se možda pretvarao? Kalaganu je bilo stalo da od ovog paklenog revolveraša pokupi sve što bi moglo da mu koristi u životu. Ako uspe da ga nadigra, ovaj će morati da mu pokaže kako se poteže brzinom munje i pogađa tačno u cilj! Osim toga, ostaće

mu i nešto za posetu Meri Bertok. Ako njena sestra bude htela da održi obećanje i upozna je, biće spreman da isprazni sve iz džepova za jednu noć. Iz sanjarenja ga je trgao nečiji šapat kraj levog uha. – Bolje odustani, momak – rekao mu je neko od posmatrača i brzo vratio glavu natrag. Za sobom je ostavio dah pun duvanskog dima. Kalagan se okrenuo, ali, više nije znao ko mu se to obratio. – Je li neko nešto rekao? – pitao je šepureći se. Nekolicina najbližih slegla je samo ramenima. Svi su napustili svoje stolove i prišli dvojici pokeraša. Fleš Kalagan nije imao nikakve šanse, procenili su. Jedini koji je verovao, bio je on sam. Holidej je samo kratko vreme osetio simpatiju prema Kalaganu. Bio je čak spreman da popusti, s obzirom da je žutokljunac prodao i sedlo i konja da bi s njim odmerio snage. Međutim, momak iz Borgera brzo se izvukao iz zbunjenosti, pokazavši svu raskoš mladalačke drskosti i opsenjaštva. Čak je u prvi krug ušao s blefiranjem i gubitkom od pet dolara. Nije ni trepnuo. Dok je imao novac, Fleš je verovao da će mu se svaki gubitak vratiti. Ali, poslednji ulog je srušio sve njegove snove o Meri Bertok i revolveraškoj slavi. Imao je solidan ful kraljeva i kečeva. Mislio je da će mu sreća okrenuti lice, a ne leđa, kao dosada.

Onda je Holidej licitirao na dvadeset dolara, umesto da odustane. Tih dvadeset i onih petnaest u „banci“ bilo je ukupno trideset i pet. Nedostajalo mu je tačno tih dvadeset! Odakle da ih nađe? Nije bilo nikoga ko bi mu pozajmio. Stranac je sigurno blefirao, pomislio je. Ali, da bi to dokazao, morao je da plati zatraženo. Posle dužeg vremena je opet pocrveneo. – Mogu li da uložim nešto? – upitao je.

– Odela imam dovoljno – odbio je Holidej.

– A ovo – skinuo je Kalagan opasač i bučno ga stavio na sto. Zlatna šnala je blesnula pred

svima. – Ručni rad majstora iz Dalmarta. Vredi više.

– Vredi – priznao je ravnodušno kockar. – Ali, вреди još više ako je uspomena?

– Od oca! Ali, to je moj problem, mister. Ovo će pokriti dvadeset dolara, zar ne?

– Pokriće i više – javio se neko.

– Imam karo dama – oborio je Holidej karte na sto, nadajući se da je ovoga puta ipak on izgubio. Međutim, mladićevo lice je posivelo i pokazalo je suprotno. – Prokletstvo! – procedio je i ljutito bacio karte na sto. Džordžijanac je očekivao da će biti optužen da vara. U stvari, uvek je tako bivalo u sličnim situacijama. Ipak, ovaj momak se toga nije setio. A nožda se nije usuđivao. Pogled mu je ostao akovan za opasač. Više nije bio njegov. Holidej ga je odgurnuo od sebe. – Uzmi, ja eć imam jedan – rekao je.

– Mister, kockarski dug je svetinja – važno je odgovorio Fleš.

– U redu, ali, opasač вреди više od dvadeset dolara – zaključio je Holidej. – Samo kopča je teška pedeset dolara! A kolt ne ide uz njega – izvukao je oružje i dobacio ga Kalaganu. Onda je iz gomile novca izvadio trideset dolara i stavio ih pred mladića. – I ja znam šta je kockarska čast, mladiću.

Kalagan se kolebao vrlo kratko. U redu, nema opasača, ali, mogao je za trideset dolara, koliko mu nudi stranac, da kupi neki običan i da ostane za Meri Bertok. – U redu – pristao je, namerno oklevajući – ali, pod uslovom da mi date revanš?

– Ne verujem.

– Zašto? Imam pravo na to...

– Ne zanima me – odgovorio je nehajno kockar. – Ja se ne obavezujem ni na šta, momak. Da imaš ceo Amarilo u džepu, izgubio bi ga.

– Hoćete da kažete da sam...

– Tačno! Loš kockar!

Kalagan je instinktivno stavio ruku na kolt, koji je ležao pred njim. Ali, dočekao ga je samo hladni sjaj Holidejevih zenica. Mladić je stavio oružje za pojas pantalona i bez reči izašao iz „Frenč Palasa“. Holidej je stavio Kalaganov opasač preko ramena, pokupio karte i uputio se u sobu. Prolazeći pokraj šanka, uzeo je bocu brendija od Majka Diboja.

Kalagan je odustao od kupovine opasača. Otišao je pravo u „Slatku Meri“. Spuštao se sumrak, ispunjavajući vazduh glavne ulice glasovima, topotom konja, vikom dečurlije i senkama. Meri Bertok više nije bila za šankom i to ga je razočaralo. Umesto nje, tu se sada nalazio neki stariji, mršav čovek, zauzet brisanjem prašine sa boca, koje je iz jednog sanduka ređao na policu ispod ogledala. Kalagan se uputio u drugi deo sale, gde se ručavalo i večeralo. Tu su bila samo dva kauboja. On je seo za prvi sto, nervozno iščekujući da se pojavi sestra raskošne vlasnice. Elen Bertok je te večeri bila nešto svežija nego prepodne. Kosu je začesljala u stranu, pustila da joj padne po ramenima, obukla je belu bluzu s velikom kragnom i skinula kecelju. Više je ličila na domaćicu nego na konobaricu. Kalagan se mogao zakleti da ga je videla, ali se pravila nevešta. Obišla je ona dva kauboja, izmenjala nekoliko reči s njima, vratila se u kuhinju i izašla tek posle pet minuta. Mladić je to vreme proveo kao na iglama. Imao je trideset dolara, da li je to moglo da zadovolji jednu takvu ženu? Koliko je to kada se kaže da je „skupa“? Sestra vlasnice lokala pojavila se ovoga puta sa zagonetnim smeškom. Pošla je pravo prema njemu. – Večera je kroz sat – obratila mu se.

– Ja... Nisam zbog večere – nakašljao se mladić.

– Nego zbog Meri?

Pocrveneo je pred tim imenom i pred tom mogućnošću, kao da je stavljen na teške, ali slatke muke. Verovatno ga je žena prozrela čim mu se smejala u lice. – Rekli ste... – počeo je on.

– Koliko si skupio novaca?

– Trideset dolara.

– Bez pedeset ne dolazi – rekla je odsečno, ali se odjednom sažalila na njegov pačenički izraz. – Čekaj, odvešću te do nje – dodala je i uhvatila ga za ruku. On je pošao za njom kao mesečar. – Da se ne naljutiš? – promućao je.

– Zašto? Ako joj se prohte, može te glavačke izbaciti iz sobe... a može te gurnuti u krevet bez centa. Sve zavisi – smejuljila se dok ga je vodila kroz neki poluosvetljeni hodnik. Pred jednim vratima je pokucala.

– Ko je?

– Elen!

– Ulazi, nemoj da si fina! – odazvala se Meri Bertok iznutra. Žena je otvorila vrata. – Nisam sama – rela je. Vlasnica se okrenula. Nekoliko trenutaka je posmatrala mladića, ali, bez trunke zanimanja ili divljenja. Bio je to kratak, prazan pogled žene navikle na razne ljude i razne situacije. Potom se okrenula pred ogledalom, popravljajući uvojke svoje duge, plave kose. Imala je na sebi vazdušasti kućni ogrtač sa perjem na rubovima. Na stočiću, pred njom bilo je desetak raznih bočica. Prostorija je jako mirisala, tako jako da je prosto ošamutila mladića. Pri jačoj svetlosti, Meri Bertok nije izgledala tako mladoliko, ali je bila još stvarnija i poželjnija.

– Ko je on?

– Onaj koji je obećao cveće, ali nije ga poslao.

Kalagan je otvorio usta da se opravda, ali nije našao prave reči. Samo je oborio pogled.

– Ah, on? – rekla je Meri Bertok i ustala. – Šta hoće?

– Šta hoće mlad čovek od žene? – rugala se sestra.

– Bolje ga ostavi samog, ne drži ga za ruku – namrštila se Meri. – Nije bolestan.

– Ali je mlad – objasnila je sestra. – Nema ni dvadeset godina.

– U tim godinama ljudi jašu, pucaju, ubijaju, idu na robiju, bivaju obešeni... – ređala je Meri Bertok. – Šta si ti postigao od toga?

– Ništa, osim jahanja – priznao je mladić.

– Kako se zoveš?

– Fleš.

– Fleše, isprati moju ljubomornu sesticu do vrata – zamolila ga je Meri i oboma okrenula leđa. Elen Bertok joj uputi otrovan pogled i, smeškajući se, sama napusti njenu odaju. Tek tada je Kalagan primetio da se iza velike, teške zavesе, u drugom kraju prostorije, nalazi prostran krevet sa blistavobelim prekrivačima i ružičastim zastorima iznad. – Šta ti je napričala moja sestra? – pitala je Meri.

– Ona? Pa... ne znam, ništa...

– Ne laži!

– U redu, rekla je da ste skupi.

– To? – nasmejala se žena i ponovo sela pred ogledalo. – To je u pravu, ona zna moju tarifu, ali sam joj izričito zabranila da mi ne podvodi balavce.

– Nisam ja...

– Znam, niste vi, niste – prekinula ga je. – Svi vi dođete sa nekoliko dolara kao da je Meri Bertok poslednja ženska na Zapadu.

– Ja imam trideset – primetio je Kalagan.

– Pa, šta? Ja ne živim od ljubavi, nego od saluna, mlado moje telence – kazala je mekšim glasom. – Da, telence, takav ti je pogled kada me gledaš, teleći.

– Znači, fali mi samo da muknem? – izlete Flešu.

Ona se glasno nasmejala. – Malo si se oslobodio, a? Koliko ti je godina?

– Dvadeset...

– Gde ti je cura?

– Cu... Nemam curu.

– Imao si je?

– Ne – slegao je ramenima Fleš. – Tamo, u Borgeru, imao sam vremena samo da dreždim po salunima ako nisam radio na farmi.

– Nisi imao curu? – ponovila je ona zamisljeno. – Nisi ni oborio nijednu?

– Ne razumem...

– Znam da ne razumeš. Gde ti je oružje?

– Imam kolt. Opasač sam prokockao... – Njemu se učinilo da nije dobro čuo. Pratio ju je pogledom dok je stavljala rezu na vrata. Onda se podbočila. – Želeo si da budeš sa mnom? – pitala je poslovno.

– Jesam...

– Onda se skini.

– Ali, ja... Ja nisam...

– Požuri, mogu da se predomislim. Ne stidiš se valjda?

Kalagan je crveneo. Bestidnost ove žene uništila je u njemu onaj iskonski, mladalački zov romantike s kakvim je ušao u tu namirisanu sobu, spreman da se baci pod noge toj ženi zanosnih prsiju i razbludnog osmeha. A sada se osetio prevarenim. Pa ipak, od svega je ostala želja. Nje se nije mogao odreći. Uostalom, bili su sami. Sasvim sami. On zbaci kaput, košulju i ostade nag do pojasa.

– Dalje – rekla je neumoljivo. Skinuo je pantalone i zatim je ostao nag.

– Mršavo – prokomentarisala je ona – ali mlado, snažno... Rekla sam da si telence – smeškala se žmirkajući. Onda je raskopčala svoj kućni ogrtač. Iz njega izleteše dve velike, oble dojke i kao da sasušise Kalaganov dah. U glavi mu se zamutilo. Nije video za trenutak ništa, čuo je samo njen raskalašni smeh. Ka-

da je progledao, ona dva kruga bila su mu već blizu. On pruži ruke, ali ih ne dohvati. Meri Bertok je već bila pokrivena, i san je iščezao.

– Lagano – kazala je vlasnica saluna. – Ako žuriš, sve potraje kratko, sve... – Ona je ugasila veliku svetiljku ispred ogledala i soba ogreznu u sumrak. – Dođi – pozvala ga je. On je krenuo za njom, golišav i ošamućen. Video je kako sa sebe skida ogrtač i ostaje naga! – Lagano – opomenula ga je, ali, on nije mogao da se savlada. Bacio se na nju i iz nje izmamio cik. Glava mu se našla pod njenim mekim pazuhom. Osetio je miris znoja, ali, mladom Flešu svi njeni mirisi su bili opojni i zamamni. Desnom šakom joj je obuhvatio dojku i stegao je. – Rekla sam nežno, budalo! – grubo ga je presekla. Njemu udariše suze na oči. Obnevideo od strasti, grčevito se držao njenog mesa iako ga je ona gurala od sebe. Hteo je da joj došapne da on ima trideset dolara, da će joj doneti još toliko... Hteo je da je moli, hteo je sve da učini samo da ostane na tim toplim ženskim damarima. Ona je najzad počela da popušta. Dok se uključivao među njene vrele butine, iz hodnika su dopirali glasovi. Neko je nešto viknuo i čuo se pad tela. Meri Bertok je snažno odbacila Fleša sa sebe. – Ko je to? – promrmljala je, čuvši da neko žestoko cima rezu na ulaznim vratima. Kalagan je jedva dolazio k sebi. Vlasnica „Slatke Meri“ je uhvatila prekrivač da ga zbaci sa sebe. Istog trenutka vrata su bila nasilno s treskom otvorena. Videla je senke ljudi i brzo se vratila natrag, podigavši pokrivač sve do brade. Mora da su to bili neki njeni pijani obožavaoci. Pa ipak, toliko biti pijan nije smelo da se dozvoli nikome. Kresnula je šibica... Fleš je uspeo da dođe k sebi i da se uspravi. I on i žena sedeli su jedno pored drugog, razrogačenih očiju, zbunjeni, ošamućeni od malopredašnjih zagrljaja i naglo prekinuti u tome. Šibica u ru-

ci čoveka, prinela se svetiljki. Kada su stvari u sobi dobile svoje prave oblike, Gas Toktojan i Mel Tjuborn su podrugljivo zurili u par na krevetu.

– Kalagan? – prosiktao je debeli lupež s koltom u šaci. – Ti si to, momče?

– Ja sam, ali...

– Napolje! – dreknula je Meri Bertok tako da su je morali čuti na ulici. – Smesta napolje ili ću... – Nije završila.

S lakoćom koja se nije mogla uklopiti u debljinu, Toktojan doskoči i strže pokrivač sa nje. Oči su mu se rasplinule pred tim prizorom. – Oh, gola golubica – okrenuo se prema Tjubornu čiji je pogled bio zamagljen. Zatim je pljesnuo vlasnicu saluna po pozamašnoj stražnjici. – Viđali smo mi i bolje, gospodo! Dižite se!

– Šta to znači! – cikala je Meri Bertok nikako ne uspevajući da uskoči u svoj ogrtač. A kada joj je to pošlo za rukom jedva je ugrurala svoje dojke. – Tužicu vas... Žalicu se šerifu! Ko ste vi? – Mahinalno je zabacila kosu i ponovo postala žena. Čak je uspela i da se osmehne. Provalnici nisu delovali sasvim nasilnički, morala je da ih omekša svojim čarima.

– Njega tražimo – pokazao je Toktojan na skamenjenog Fleša.

– Zašto?

– Zašto? Bilo bi bolje da ne zavodite maloletnike, draga moja – prekoreo ju je Gas, uštinuvši je za obraz. Ona je slegla ramenima. – Obletao je – rekla je smejući se. – Nisam mogla da ga pustim da pati!

– Koliko ga košta tolika blagorodnost?

– Ništa – ispružila je ruke žena – tek što smo legli i...

– Žao mi je što sam vas prekinuo – sprdao se Toktojan. – Da su vrata bila malo čvršća – pokazao je na razvaljena vrata – mogao bih vas vatrom isterati napolje!

– Ne biste valjda? – mazila se Meri. Činilo se da je dimenzije i težina Gasa Toktojana posebno i iznenadno privlače.

– Nađite mu odelo i ostalo – naredio joj je Toktojan bez uvijanja.

– Šta to znači? – oglasio se Kalagan sasvim zbunjen.

– Vodimo te ocu – odgovorio je ovaj. – Nećeš se lako izvući, magarče!

– Ocu? On vas je poslao?

– Naravno!

Meri Bertok baci Kalaganove prnje na krevet. – Šta je učinio?

– Ukrao je očevu ušteđevinu i pobegao od kuće – objasnio je Toktojan. – Majka samo što nije svisla od tuge.

– Šta to znači? – praćaknu se Kalagan. – Moja majka je umrla, dođavola, a vi...

– Bolje da zavežeš – prekinuo ga je Toktojan – neće te spasti nikakve priče...

– To je neka podvala – bunio se mladić, ne shvatajući ništa. – Ja vas ne poznajem.

– Upoznaćemo se uz put – cerio se Toktojan. On je obuhvatio ženin struk i bacio je na sebe. Nije se opirala, samo je zamumlala.

– Mel – pogledao je značajno Tjuborna – povedi momka sa sobom, sada ću ja...

Fleš je hteo da nastavi sa protivljenjem, ali ga je cev Tjubornovog revolvera brzo ućutkala. Izbacili su ga u hodnik bez kaputa i šešira. Začudo, niko se nije pojavljivao. Na podu, to Meri nije uspela da vidi, ležao je onesvešćeni barmen. Toktojan je gurnuo ženu na krevet i navukao zavese. U hodniku, načuljenih ušiju, Mel Tjuborn je držao na nišanu Fleša i slušao kako Meri Bertok ciči sve jače i kako se povija postelja. Kezio se zadovoljno, koa da je on tamo, a ne Gas. Posle desetak minuta, debeli lupež se pojavio zapajuren, zakopčavajući pantalone. Preko njegovog ramena, nemi Mel je video ženine is-

pružene, nepomične noge. Jedna je mlitavo padala preko ivice kreveta. – Ni reči uz put – zapretio je Toktojan Flešu. Mladić je morao da se pokori. Tjuborn je rukom pokazao na pod, gde je ležao barmen. Debeli lupež ga prekorači, cereći se.

– Ona golubica se neće potužiti – rekao je. – Posetiću je pre odlaska i stvar je zataškana, he-he!

Fleš je koračao ispred njih. Sve su mu pokvarili! Ne samo to, ovaj odvratni debeljko je „obario“ Meri Bertok za nekoliko minuta, a njemu je bio potreban čitav dan sanjarenja. Čak je zbog toga prodao konja i sedlo, prokockao opasač...

Nekoliko gostiju je stajalo za šankom. Niko ih nije usluživao. Niko uostalom nije ni slutio da šankista leži sa čvorugom na glavi, samo zato što se usprotivio da uđu u privatne odaje njegove gazdarice, umesto u sobe koje su tražili za sebe.

Izašli su potom u noć. Svetla Amarila bila su neuobičajeno mnogobrojna i jaka. Sve što se prodavalo ili što je zvalo na zabavu, sve je istaklo sjaj, bilo je više ljudi na ulicama nego po krčmama. Gas Toktojan je poveo malu kolonu preko verandi u pravcu konjušnice. Neverovatna priča lupeža naterala je Fleša da pomisli kako će ga u nekom kutku jednostavno ubiti! Zašto bi inače izmišljali one laži s ocem, bolesnom majkom, krađom... ako su imali čistu savest! Međutim, izlaza nije bilo. Toktojan i Tjuborn su sada koračali s obe njegove strane.

– Nije bilo teško pronaći te – dobacio mu je debeli bandit.

– Ne razumem.

Na velikim drvenim vratima gradske konjušnice ukazao se neki čičica, sa kofom i četkom. Začuđeno se izbečio u pridošlice. –

Hej – zakreštao je, uspravljajući se – još nisam gotov, momci! Pa, tek ste uveli svoju kljusad!

– Neka njih – odmahnuo je rukom Toktojan – nego, evo tebi dolar da prošetáš do krčme. Imamo kratak razgovor.

Stari je uzeo novac, namestio šešir i bez reči uputio se ulicom. Kalagana su gurnuli unutra. Goreo je samo jedan veliki fenjer. Pošto se pridigao sa zemlje, mladić je ostao uspravan, raskrečen i zbunjen. Oba lupeža su ga posmatrala ravnodušno kao što se gleda šugavi pas.

Odjednom je Tjuborn zamlatarao rukama. – Do đavola – shvatio je Toktojan i zaletio se na mladića – gde je?

– Gde je? Ko?

– Opasač! – dreknio je debeli. – Gde si ga ostavio?

– Opasač? Ja... ja nemam opasač!

– Lažeš! – zaurao je ovaj i udario ga. Fleš se skljkao, a iz usta mu linu krv. Došlo mu je da povraća od muke i straha. Nije shvatao ništa.

– Gde je opasač? – ponovo je pitao Toktojan i podigao ga sa zemlje kao kakvu vreću. – Ti si ga odneo, zar nisi? Gde je?

– Nije kod mene – prostenjao je mladić. – Nije...

– Lažeš! – razbesneo se lupež i čelom ga lupi po jagodici. Momak se srozao i ovoga puta je ostao na prljavom tlu duže nego što je to i sam želeo. Ubiće ga, pomislio je. Ostao je na zemlji da bi se sasvim pribrao i iskoristio trenutak da šmugne napolje. Velika drvena kapija ostala je odškrinuta. Baciće se kroz debeljkove noge i odmagliti... Ali, kao da je slutio njegove misli, Mel Tjuborn se postavi na izlazu. Toktojan je zamahnuo nogom i raspalio ga po rebrima. Mladićeva glava izgledala je kao odrana nečim. Cela desna

jagodica crvenela se, oguljena, sa rasečenom arkadom iz koje je curio tanak mlaz krvi.

– Sada dobro razmisli pre nego što slažeš – naglasio je Toktojan, reč po reč. – Pratimo te od Borgera, mali. Svuda si pokazivao svoj opasač sa zlatnom šnalom. Ovde smo te stigli. Taj opasač nam treba. Gde je?

– Zašto? – promucuo je Kalagan.

– Bolje odgovori na pitanje – podigao je ramena Toktojan.

– Ja... ja sam ga prokockao...

Debeljkovo lice kao da splasnu. Brzo je pogledao Tjuborna.

– Nisi slagao?

– Nisam...

– Pazi, ovde nema šale, momče moj. Osetiću kada budeš lagao i on izvuče kolt – ubiću te kao psa! Nastavi sa pričom.

Kalagan je pipnuo ozleđeno mesto i jeknuo. – Nisam imao dovoljno para pa sam uložio opasač. I izgubio sam...

– Kada je to bilo?

– Danas!

– S kim si igrao?

– Sa jednim strancem... Ne znam ko je, ali, igra poker kao profesionalac.

– Je li još u gradu?

– Bio je, ne znam...

– Veruješ li mu? – okrenuo se Toktojan prema nemom. Tjuborn je klimnuo glavom. – Idiot! – brektao je Gas, šetajući iznad Kalagana. Njegova senka prelazila je poput crnog oblaka preko mladićevog lica. – Prokockao bogatstvo! Zlato! Idiot!... – Zatim se zaustavio s rukama na leđima. – Jesi li nešto primetio neobično na svom opasaču? – pitao je.

Kalagan je odmahnuo glavom.

– Otac ti nije rekao ništa?

– Jeste, ali...

– Šta je rekao?

– Rekao je da ga čuvam – kašljao je mladić – jer ću se obogatiti jednoga dana, preko neke tajne...

– A, tako, to je rekao – ponovo se razbesneo Toktojan – a ti si ga prokockao. Zašto?

– Mislio sam... mislio sam da stari bunca...

Toktojan zamahnu šakom. Kalagan se skupio kao crv. – Budalo! – prasnuo je. – U tom opasaču leži nekoliko stotina hiljada dolara! Možda i milion! A ti, kockaš se...

Mladić je buljio s nevericom u lupeža. Kakva je to pa sada priča? Znači li to da stari Bert nije lagao? I kakve oni imaju veze sa njegovim ocem? No, nije se usuđivao da ih pita o tome.

– Opiši tog momka – javio se Toktojan. – Ko je, kako izgleda, kako si ga upoznao, gde... Sve ispričaj!

– Bio je na strelištu – najzad se otkrivio Kalagan. – Jединi je pobedio na takmičenju, ali, nije hteo nagradu. Ja sam pošao za njim, misleći da će hteti da mi pokaže kako se to brzo izvlači kolt...

– Brz je, ha?

– Kao sam đavo! Nikoga nisam video da tako brzo poteže!

– Dalje!

– Posle saznam da je kockar... Nisam imao novca pa sam prodao konja i sedlo, da bih mogao da sednem... Međutim, sve sam izgubio. Na kraju sam uložio opasač...

– Kažeš da nisi imao novca? – začkiljio je Gas. – A otkuda si se uvalio kod one ženturače?

– Imao sam trideset dolara.

– Pitam te otkuda?

– Taj stranac... rekao je da opasač vredi više nego uloženo, pa mi je isplatio razliku...

– Gle, pa to je neki džentlmen? Izgleda li tako?

Fleš je klimnuo glavom. – Nosi crno odelo i dva kolta.

– Dva?

– Jeste! Puca iz oba isto.

– Kako znaš?

– Pogađao je mete i iz desnog i iz levog...

– Hm! Gde ste igrali poker?

– U „Frenč Palasu“. Mislim da tamo ima sobu.

– Proverićemo.

– A opasač... Je li istina da toliko vredi? Milion?

Toktojan se iskezio. – Sada si zaboravio gde te boli. Možda bi nam mogao pomoći da taj opasač iščupamo iz njegovih šaka i da vidimo gde je Bretova mapa. Ali, zapamti, više nikakvih pitanja. Jasno? Nikakvih!

Polu boce brendija ostalo je na stolu kraj pepeljare pune opušaka. Ostatak se nalazio u kockaru. Rakija ga je učinila nekako lakšim, maglovitijim. Osetio je potrebu da promeni četiri zida usamljenosti i zađe među ljude. Sa vrha stepeništa video je gomilu šešira za stolovima. Sve je bilo puno. I stolovi za poker bili su prošarani kartama i dolarima, poput pahuljica. U „salun-spejšnu“ već se oglašavala tiha muzika. Klavir i dve violine. Iako je „Frenč Palas“ bio nešto posebno za gradove poput Amarila, ljudi su bili ti koji ga čine u stvari onakvim kakav jeste. Uzalud se Majkl Dibo trudio da unese duh velegrada među svoje šarene zidove i Biganova platna. Njegove stolove su i dalje zauzimali kockari-kravari, besposličari, imućni ili više imućni meštani sa čaršijskim navikama, zalutali prolaznici i sumnjivi kockari-varalice, lake žene koje su konkurisale njegovim odabranim damama... Da je mogao da bira, Francuz bi to rado činio, ali bi finansijski propao. Ovako je održavao svoj nivo sopstvenim ponašanjem i pogledom na posao kojim se bavi.

Učinilo mu se da odnekud vidi poznato lice. Odakle ga zna? Ali, zaklonila su ga dva momka u ogrtačima koji su sa kožnim torbama hitali prema sobama. Kraj njega zatim sidoše dve dekoltirane devojke u veselom razgovoru. Holidej je pripalio cigaretu i bacio izgorelo palidrvce u veliku pepeljaru namontiranu na metalnu šipku, uz samu ogradu. Zatim je u prostoriju ušao čovek sa zvezdom, Nik Denis. Pod pazuhom je nosio veliku pušku za bizone, ništa drugo. Izgledalo je da s njom barata kao svaki drugi sa koltom. Za takvo oružje bila je potrebna snaga, a Denis je imao šaku kao lopatu. Bio je čvrste građe, sa vrlo malo sala koje donose godine posle četrdesete, ako se malo pazi na ishranu. Nosio je sivu košulju, žuti kožni prsluk do struka i plave pantalone. Na glavi mu se nalazio običan, kaubojski šešir crne boje. Imao je prosede brkove i mrgodan, natušten pogled koji je tako izgledao zbog povijenih obrva. Odmah je prišao šanku, kraj koga se nalazio suvonjavi i elegantni Majkl Dibo. Izmenili su nekoliko reči, a onda se Nik Denis uputio prema kockarskim stolovima. Holidej nije mogao da razazna zbog čega je tu potrebna intervencija čuvara zakona. Istina, pred jednim momkom se nalazila poveća gomila novčanica. Mora da je varao i da su to vlasnik i još neki otkrili. Denis je bez mnogo razmišljanja pozvao pokeraša da napusti salu. Izbila je kratka svađa, zatim se cev puške spustila na glavu bundžije. Tresnuo je kao pokošen. Za trenutak je u sali zavladao tajac. Dibo je pljesnuo rukama. – Gospodo, gospodo – povikao je – zar nikada niste videli vašeg šerifa kada hapsi varalice i kavgadžije? Nemate razloga da brinete, ovo je vaš lokal i u njemu morate biti bezbedni. Za svoj novac bićete najbolje usluženi i popićete najbolje piće. Ovoga puta na moj račun! – Dok je to govorio, Nik Denis je već izašao

napolje s uhapšenikom. Sto je ostao prazan. Mamio je Džordžijanca, a on se odupirao. Igra je postajala monotona, partneri su imali samo želju da dobijaju, ali, ne i umešnost.

Vremena kada ga je progonio jedan Kas Lorimer, na primer, izgledala su nepovratna. Ili Ralf Higin. To su bili kockari koji su umeli da dobijaju i da potežu koltove kada gube. To je bila igra kada su karte postajale zapaljiv dinamit. A zatim i Laura Higin, Ralfova kćerka koja ga je godinama proganjala da osveti smrt svoga oca. I ona je nasledila očeve prljave trikove, samo što je to zataškavala svojim dražima i glumom. Bilo je neobično ne sretati je više kao nekada. Ali ko zna?

Majkl Dibo je primetio kockara i pokazao rukom prema praznom stolu. Jer, ostali partneri su se zadovoljili da priđu šanku, s obzirom da im je novac vraćen. To je vredelo proslaviti. Holidej nije mogao da odbije Francuzovu ponudu. Praćen radoznalim pogledima, seo je pod zeleni abažur. Brendi je ubrzo stigao pred njega.

– Na moj račun – kazao je Dibo, s izvinjavajućim smeškom.

– Jedna više ili manje – slegnuo je ramenima kockar. Isto kao i brendi za sto je stigla lepuškasta devojka, duge, smeđe kose i krupnih očiju. Imala je tanak struk i obla, razgolićena ramena.

– I vi ste na račun kuće, ledi? – upitao je kockar.

– Zovem se Dolores – odgovorila je i sela, spustivši laktove na sto, a šake pod bradu. Uobičajena poza, naučena po jednom istom receptu u hotelima gde su dame za zabavu sastavni deo noćnog života u gradovima Zapada.

– Dolores, popijte šta god želite – predložio je Holidej – sedite koliko god hoćete... ali, nemojte progovoriti više ni reč.

Devojka se ispravila malo uvređena. Ali,

nije smela da odustane. Majkl Dibo ju je lično poslao da zabavi neobičnog gosta. Ona prekrsti noge i duboki izrez na haljini otkri lepo oblikovane noge. Devojci nije bilo suđeno da sačeka hoće li joj se upornost isplatiti. U stvari, ništa joj nije nedostajalo. Bila je lepa, elegantna, doterana, razgovorljiva, dopadljiva. Dobijali su posetu. Kockar je video popodnevnog partnera, oteklog lica, kako prilazi njegovom stolu. Izgledao je kao da su ga bacili pod kopita stampeda. Modra jagodica, iskrzana obrva, rasečena usta... i lice koje više nije bilo drsko, samouvereno, već zaplašeno i unezvereno. Dva neobrijana tipa nalazila su se dva koraka iza njega. Jedan od njih nosio je lice koje se kockaru činilo poznatim. Onaj debeli. Njih dvojica su zastali malo, a Fleš Kalagan se primakao stolu. Očito da nije došao svojevlasno. Devojka je zapazila da kockar gleda nekuda preko njene glave. Okrenula se i ugledala Kalaganovo lice izubijano i smrknute poglede Gasa Toktojana i Mela Tjuborna. Instinktivno je ustala.

– Zar ne ostajete? – upitao je Dok.

– Predosećam oluju – odgovorila je Dolores – a nisam ponela kabanicu. – Zatim se udaljila gracioznim hodom. Fleš Kalagan je stajao tražeći reč za početak. Lice mu je podrhtavalo.

– Još jedna partija, mladiću? – upitao je oprezno Holidej. Kalagan za njega nije predstavljao ništa. Ona dva tmurna tipa poturila su ga napred. Zbog čega?

– Ja... mister, ja bih... da otkupim opasač.

– Opasač? Ah, onaj... Zašto?

– Uspomena od oca, mister. Rekao sam vam već.

– Tačno, ali, to je pokerski trofej. Ne želim da ga vraćam.

– Molim vas – promuklo će Fleš. – Stalo mi je do njega.

– Tebi? Ili... nekom drugom?

Fleš je hteo da se okrene, ali je na vreme uvideo da bi to bila greška. – Meni, naravno. Nudim vam pedeset dolara. Rekli ste da toliko vredi.

– Sada vredi više.

– Koliko? – trže se Kalagan.

– Hiljadu! – Znao je Dok da ni mladić ni oni koji su ga poslali nemaju toliko novca. Kopkalo ga je da sazna zbog čega je njima, a ne vlasniku, stalo toliko do opasača. On je istina imao zlatnu šnal, ali, sve skupa to nije moglo da košta više od šezdeset dolara.

– Šalite se? – nagnuo se Fleš ne znajući kako sada da se ponaša. – To je mnogo za jedan opasač.

– Meni nije, jer je sada moj.

– Zar su vam potrebna dva?

– Skupljam opasače – odgovorio je kockar. – Imam čitavu kolekciju. Je li to neki odgovor?

– Nije – upleo se Gas Toktojan i odgurnuo mladića u stranu. Videlo se da računa na kraći postupak. Ako je mislio da će izazvati iznenađenje kod kockara, prevario se. – Želimo jasan odgovor, mister. Gde je opasač?

– A ko ste vi?

– Mi smo ratni drugovi njegovog oca – odgovorio je spremno lupež. – Obavezni smo da taj opasač koji je njegov sin ukrao, vratimo ocu.

– A zašto otac nije došao?

– Bolestan je.

– Zaista? – upitao je Holidej Kalagana.

Ovaj je oborio pogled i promrmeljao nešto kao potvrdu. Delovao je vrlo neuverljivo.

– Dakle? – upitao je nestrpljivo Toktojan.

– Opasač ostaje kod mene – objavio je svečano Holidej.

Lupežova šaka se smesti na dršku kolta. Međutim, kockar je ostao miran. – Ne bih

vam savetovao, mister da povučete – upozorio ga je.

– Čuo sam već da ste brzi – rekao je lupež – ali, to me ne impresionira, mister.

– Ja sam to lice već negde video... U Denveru možda? Lep crtež, tačno odgovara opisu. Varam li se?

Toktojan je opsovao prigušeno. – Bolje za vas da se varate, mister. Budite dobri i pođite u vašu sobu.

– Zašto?

Toktojan je pokazao iza sebe. – Moj kompanjon je nem, ali, kada budem podigao ruku, pucaće u vas. – Tjuborn je imao preko ramena samo prebačenu krznenu jaknu, ali, kroz razrez virila je tanana cev kolta.

Kalagan se sklonio u stranu. Preostala dva kockarska stola se utišaše. Majkl Dibo je dao znak jednom od svojih pomoćnika da ode po šerifa. – Niko da ne napušta prostoriju – proderao se Toktojan. – Ili će ujutru biti sahranjen!

Dibo koraknu, ali ga lupež presrete strašnim pogledom. – Ostani na svom mestu, Francuščiću! – dreknuo je. Zatim se pomerio kako ne bi zaklonio vidik svom nemom prijatelju. Činilo se da je ovaj deo „Frenč Palasa“ ostao začaran. Sve je bilo nekako ustreptalo, jedino je mirnoća počivala u Doku Holideju. On ni sam nije znao šta će se iz svega izroditi. Jednostavno, bilo mu je svejedno. Nezgoda je bila samo što je svuda okolo bilo sveta. Ne-dužnog sveta.

– Opasač, mister – pružio je ruku Toktojan kao da će tog časa na nju pasti zlatna šnala, Mel Tjuborn je promolio cev.

– Evo ga! – odjeknuo je glas neke žene. – Donela sam ga iz njegove sobe!

Toktojan se namrštio, kockar pogleda prema stepeništu. Video je malopredašnju poznanicu Dolores sa nekim visoko uzdignutim

opasačem. No, taj nije imao zlatnu šnalu. Imao je samo malu šansu da skrene pažnju dvojice desperadosa.

Fleš Kalagan je pogledao. Toktojan se okrenuo na tu stranu. Jedan kratak trenutak neizvesnosti, pa se i Tjubornove oči uznemirše.

– Ali, to nije... – procedio je Kalagan.

Holidej se svom snagom odbi od stola i pade. Kiša olova izmenila je putanju preko zelene čoje i prosutog brendija. Tjuborn je bio pogođen u rame. Neko je vrisnuo, ljudi su skočili i počeli da se sudaraju. Holidej je poslednji hitac uputio u veliki luster. Polutama je pala po posetiocima izazvavši još veću paniku. Koristeći gužvu, kockar je promenio mesto izvukavši drugi revolver. Pucnji se više nisu čuli. Lom stolica, padovi tela, vrisak devojaka pomešan sa psovka i, ponovo tišina.

Majkl Dibo se prvi usudio da izađe i iznese dve svetiljke da ih upali. Niko ga nije sprečio. Mnoge oči su potražile aktere ovih događaja, ali su zatekle samo visoku Džordžijančevu siluetu, sa dva kolta čije su niklovane cevi blistale kao krljušt. Toktojan i njegov kompanjon su iščezli. I Fleš Kalagan zajedno s njima! Nekoliko kapi krvi našlo se na podu, ispod pokeraškog stola. Širom otvorena izlazna vrata bila su još jedan dokaz da su lupeži izmakli.

Holidej obrte „linkolne“ oko prstiju i vrati ih za pojas. Zatim mu se pogled ukrsti s osmehnutim očima Diboove dame. Prilazila mu je njišući se. Prilazio je i vlasnik „Frenč Palasa“. – Samo jedan luster, gospodine, i dve noge od stolice. Šteta što su umakli – govorio je, a zatim se sagnuo i poljubio malu, uzanu ruku svoje barske dame. – Dolores, tvoja tačka bila je nenajavljena ali vrlo uspešna. Mister, brzo ste reagovali, Mon Dje! Poznajete ove momke?

– Ne!

– Evo i našeg šerifa – okrenuo se prema korpulentnoj figuri Nika Denisa, koji je ušao smrknut i napregnut. Nije izgleda, voleo da zakasni na poprište. Dok je Francuz nešto objašnjavao gestikulirajući rukama, i dok su ostali posetioci počeli da se vraćaju svojim napuštenim mestima uz žamor, čovek iz Džordžije je pokazao Dolores mesto preko puta. – Sada bi prijalo piće – kazala je.

– I ja mislim. Vrlo ste hrabri.

– Obično dobijam druge komplimente – rekla je uz šarmantni, neizveštačeni osmeh.

– Kome ste skinuli opasač?

– Prvome do sebe. Ne znam kako izgleda. Nije se bunio, čak je i ruku podigao uvis.

– Vama se svako predaje – primetio je Dok.

– Ne baš svako. U čemu je zbrka?

Holidej je skinuo šešir i provukao prstima kroz kosu. Zatim ga je ponovo stavio. – Opasač sam dobio od onog momka na pokeru – odgovorio je – ali, ne znam ko su ona dvojica i zašto im je stalo do tog opasača.

– Izgleda da im je đavolski stalo – dodala je Dolores. – Mislite li da će odustati od nje-ga? Prosto ne verujem. Ne izgledaju tako...

– U pravu ste. Postoji li neko piće za vas, leđi?

– Pijem ono što i vi. Ja ne odustajem lako! Pratiću vas dok mogu, gospodine bez imena.

– Zovite me Dok.

– Da li je to ime ili zvanje?

– Oboje! – podigao je dva prsta prema Dibou. Uslužni vlasnik saluna doneo je celu bocu i dve čaše sa stalkom. On je izgledao tako kao da se ništa nije desilo. Sve je trebalo da se nastavi s daljim tokom, da se čuju žagor i smeh, da odjekuje muzika iz susednog „salun-spejšna“, da njegove dame začine štimung svojim izgledom.

Šerif Nik Denis napustio je prostoriju

namrgođen i nezadovoljan. Bacio je pogled prema Holideju, ali ga je lišio ispitivanja. Verovatno mu je Dibo servirao svoju verziju, s obzirom da je bio prisutan i popodne, kada se igrao poker u Kalaganov opasač. Brendi je učinio svoje. Laka omamljenost i blizina lepe devojke, učinile su Doka Holideja opuštenijim nego ikada dotada. Dolores se sve češće smešila i sve ređe je odvajala pogled od zagonetnog stranca. U jednom trenutku dohvatila je njegovu ruku i privukla je sebi. – Zar nije ovde previše bučno? – pitala je.

– Navikao sam – odgovorio je kockar.

– Suviše dima – nastavila je ona – suviše pogleda i glupih reči. Da bacimo dolar. Moja ili vaša soba, Dok?

– Da ne bacamo, neka bude moja – rekao je, osetivši da govori s naporom. Činilo mu se da mu je jezik odebljao. Nije li možda lukavi Francuz sasuo neku drogu u ovo piće? Ukus je zaista bio isti. Pa ipak... Ustao je polako, ali veoma sigurno. Na njemu se nikako nije moglo primetiti da ga je savladalo piće. Dok su išli stepenicama, osetio je njenu ruku pod svojom. I miris njenog vraškog parfema koji je izbijao iz njene kose i njene kože... I suviše sam popio, razmišljao je pred vratima sobe koju je Dolores otključavala. Nije joj dao da uđe. Uspeo je da je podigne na ruke i prenese preko praga. Ali, zaljuljao se i oboje su pali preko postelje.

Da li je sve to bio samo san? Soba se nalazila u polumraku, iako je napolju već bivać dan. Teške zavese navučene su na prozorska stakla, u vazduhu je još uvek lebdeo miris onog parfema. Glava ga je malo bolela, ali, to ga nije sprečilo da se podigne i sedne na ivicu postelje. Iščezla je boca brendija. Iščezla je i ona... Prstima je protrljao čelo. Njegov i Kalaganov opasač bili su prebačeni preko naslona fotelje. Na sobnom ormaniću nalazi-

la se njegova pozlaćena tabakera, a pored nje i džepni sat. Ponovo se vratio jastucima i otvorenih očiju ostao da leži, zagledan u tavanicu. Da li mu je brendi odvezao onaj čvor, stegnut za osećanja kojima su drugi raspolažali i rasipali ih u svakom pogledu i svakom trenutku? Da je bio sasvim trezan, da li bi dozvolio da ga u sobu odvede bilo koja žena? Ko zna? U svakom slučaju, osećao se kao retko kada. Iako je sve bilo magla, mogao je da se seti onih trenutaka večnosti, kada se žena i čovek nađu u određenom trenutku zajedno, bez mnogo gestova i reči. A Dolores je upravo izronila iz potisnute svesti, poput priviđenja, otelotvorena kasnije u ovozemaljsku svetlost koja obasjava čula. Bio je to trenutak kada se umesto uglačane drške revolvera miluje bedro, kada se svest muti u poljupcima željene žene... To je bila vatra koja sažiže... i koja s odlaskom moći polako gasne, ali se ne zaboravlja. Jedna duga, riđa vlas ostala je na uzglavlju. On ju je skoro pobožno uhvatio i podigao uvis. Zatim je pogladio kosu i navukao pantalone. Opasao je odmah svoj široki crni opasač sa koltovima. Prstima je opipao bradu, trebalo je obrijati se. U drugom odeljku sobe, nalazilo se korito za kupanje, od prelakiranog, obojenog drveta u obliku osmice. On je uzeo jednu cigaretu. Morao je da beži. Pred naglim neočekivanim osećanjem, trebalo je uteći. On nije smeo, ni mogao da se zaustavi u životu bilo koje žene. On je bio uklet. Bolesnik kome su odbrojani dani. Usamljenik kome uvek pretila opasnost zbog imena, a ne oružja koje nosi. Jedna noć ne znači ništa, uveravao je sebe. Ni njoj ni njemu. Ona je imala mnogo takvih noći, mnogo istih ili sličnih trenutaka strasti otkupljenih za šaku dolara. Ona je... Ljutito je ugasio cigaretu. Nikada nije zaticao sebe da o nečemu tako grozničavo razmišlja. Tražio je bilo kakav ra-

zlog da joj nešto prikači i ocrni je pred sobom. Tražio je ružna imena, zadnje misli i veštačke osećaje... ali, badava! Sve što je proživio te noći, bilo je vraški iskreno i lepo.

U svakom slučaju, odjahaće! To će biti dobro i za nju i za njega. Otišao je do prozora i razmakao zavese. Zažmurio je pred svetlošću prepodneva. Njegov džepni sat pokazivao je pola deset. Zastao je pred zidnim ogledalom. Imao je podočnjake. Sve ostalo bilo je uobičajeno, ledenoplave oči, negovani brkovi, bujna kosa i već uvrežene bore sa strane oko usta. On je svezao kravatu i uzeo šešir. Odjednom je na vratima čuo kucanje. Pomislio je da je Dolores. Otvorio je vrata i ugledao neko bosonogo derište. Mališan je u ruci držao komad papira. – Za mene? – upitao je kockar, osetivši iznenada opasnost.

– Da, gospodine!

– Siguran si?

– Da, gospodine... Tako su vas opisali. A gospodin Dibo je rekao da ste to vi.

– Meni moraš to lično u ruke da predaš?

– Da... Dobio sam za to dva dolara.

– Od koga? – Dok je prihvatio cedulju.

– Jedan stranac, debeo i ružan. Nikada ga nisam video u Amarilu. Mogu li da odem?

– Čekaj...

– Da, gospodine.

Dok prelete preko velikih, rogobatnih slova i u pogledu mu zablista gnev. Pisalo je:

„Ako želite vašu devojkicu Dolores, donesite opasač u sumrak na Telerov Prevoj. Nikome ni reči. Dođite sami.“

On je pročitao još jednom čudesno miran. Samo je pomislio „Platiće mi“. – Kada ti je ovo dao? – upitao je dečka.

– Pre dvadesetak minuta, gospodine.

– Bio je sam?

– Jeste...

– Šta je još rekao?

– Ništa. Odjahao je odmah.

Holidej izvuče šaku iz džepa i tutnu mališanu srebrnjak. On ga strpa pod košulju i potrča hodnikom. Kockar se vratio, navukao kaput i polako sišao stepenicama. Nije zatekao nikoga u prostoriji, niti za šankom. Čudno! Kako su lupeži mogli da odvedu devojkicu? I kada? Ako ga je ostavila u zoru, ona je svakako otišla u svoju sobu. Zar su imali smelosti da prodru unutra posle sinoćnjeg incidenta? Majkl Dibo je tog trenutka dolazio iz „salun-spejšna“ s gomilom čistih, složenih stolnjaka. Prepodne on nije bio uglađeni vlasnik, već čovek koji predano radi najrazličitije poslove, od čišćenja do postavljanja stolova. – Mister, nešto nije u redu? – presreo ga je Francuz.

– Kako znate? – upita Dok.

– Mon Dje, vidim vam to na licu.

– Gde je Dolores?

– Dolores? – osmehnuo se vlasnik „Frenč Palasa“ i spustio svoj teret na obližnji sto. – Nikada je nisam video tako srećnu i lepršavu, mister. Otišla je rano u kupovinu.

– Kupovinu?

– Da, mister. Odjednom je htela novu haljinu. Zar ne naslućujete zbog koga?

– Naslućujem samo nevolje – odbrusio je kockar.

– Ne shvatam?

– Ona je odvedena.

– Mon Dje! Ne razumem?

Holidej mu pruži pismo. Majkl Dibo je pri čitanju širio oči. Kada je završio, u očajanju je sklopio šake. – Ali zašto? Zašto nju? Moramo brzo do šerifa...

Kockar ga preseče oštrim pokretom ruke. – To je moj posao – rekao je metalnim glasom. – Nikoga ne mešajte, jasno? Odneću opasač i vratiću je.

– Ako joj nešto učine našao?

– Neće smeti – odgovorio je kockar, ali ne mnogo uverljivo.

– Da pođem ja sa vama? – ponudio se Dibo.

– Biće dovoljno da o ovome čutite – rekao je Holidej. – Nađite za nju neki izgovor što je nema. Banditi su rešeni na sve. Otići ću ranije nego što planiraju. Gde je taj prevoj?

– Dobrih deset milja na zapad, gospodine. Čuvajte se!

Holidej se okrenuo, ustrčao uz stepenice i poneo Kalaganov opasač. Onda je popio brendi i ostavio Dibo zbuđenog i ošamućenog.

*

– Traže te – rekla je Elen Bertok provirivši na vrata sobe svoje sestre.

– Onaj snažni, debeli... – ozarila se vlasnica „Slatke Meri“, ustreptala u iščekivanju Gasa Toktojana, koji joj je obećao novu posetu u toku jutra.

Nalazila se stalno u svom izazovnom penjoaru, razbludno raskopčanom na grudima. Nije joj se odlazilo za šank, pustila je sestru da se snalazi kako zna i ume. Ova je to primila mirno, uverena da će to biti Merina prolazna slabost i da će za dan dva ponovo da se puni salun kada se ispred zahuktalih kaubojja zanjiju raskošni bokovi vlasnice. Starija sestra nije stigla da objasni o kome je reč, a Fleš Kalagan se ugurao u sobu. Nije izgledao nimalo lepo s „okrpljenim“ licem, ali se, takođe, opazalo da su iščezli donedavni stidljivi pogledi i nespretnost. Novina je bio opasač oko kukova i ruka na koltu. Pre nego što je otvorila usta da ga upozori na ponašanje, mladić je razgrnuo zavesu na prozoru. Odatle se video „Frenč Palas“ sa glavnim ulazom. – Dobro je – promrmljao je za sebe, ali glasno.

Šta je dobro? – ustremila se Meri na njega. – Kako to ulaziš?

Kalagan ju je pogledao s visine. – Zašto? – pitao je. – Da nije trebalo da provalim vrata?

– Smeškajući se, Elen Bertok napusti prostoriju i ostavi ih same.

– Gas me je poslao – rekao je Kalagan.

– Zaista? Kada će on doći?

– Ne može još – odgovorio je mladić i skinuo šešir. – Rekao je da me primiš na neko vreme ovde.

– Zašto? Šta on sebi uobražava?

– Moram da motrim na ulaz „Frenč Palasa“. Čekamo nekoga.

– Ne tiče me se... Koga?

– Ne smem da kažem. Naredio mi je samo toliko da govorim. Ostalo je tajna, bar do večeras. – Okrenuo joj je leđa, da ne zuri u dubodolinu između njenih poluotkrivenih dojki. Žena je to opazila i zaobišla ga. – Zar ni meni nećeš reći? – počela je maznim glasom.

– Ne – odbio je i udaljio se.

– Ljut si? Šta sam mogla, prekinuli su nas – slegla je ramenima, stavivši šake na kukove, tako da je zategla penjoar i istakla oblik grudi. – Ja sam ipak samo slaba žena.

– To sam čuo – odgovorio je.

– Gde si čuo?

– U hodniku – pokazao je glavom – dok ste se vas dvoje divlje valjali po krevetu...

Ona zabaci glavu i nasmeja se. Zatim je počela nekontrolisano i glasno da se smeje. Bio je to smeh koji se ruga, izaziva, nervira! Što je najgore, smejala mu se u lice, podnoseći mu oči, usta, zube...

On ne izdrža. Svom snagom ju je udario preko lica. Smejanje je zamuklo istovremeno kada je prasnuo šamar. Oči Meri Bertok bile su prvo iznenađene, a onda besne. Obraz je počeo naglo da joj gori, obrve su joj se sastavile, a usta kao u grču, skupila se u ružnu grimasu. Jurnula je na njega, ali, Kalagan izvuče naglo kolt i uperi ga u nju. Zastala je i

zagrcnula se. – Ne – uplašeno je procedila i ustuknula. – Nemoj da pucaš, molim te...

Mladić otrese glavom kao da skida maglu sa čela. Nije bio svestan tog pokreta. Jednostavno, pozeleo je da nečim kazni tu ženu, i, potegao je oružje!

– Ja... Ne smem da pogrešim – dobacio je i vratio kolt. – Moram da pazim na „Frenč Palas“. Nemoj me ometati...

Meri Bertok je oteturala do svoga stola, nasula čašu vode iz bokala i ispila je u velikim gutljajima. Onda se blede osmehnula.

– Reci, nisi mislio ozbiljno, a?

– Nisam – priznao je – ali, ne približavaj mi se – dodao je oštro. – Ne želim da... da gubim razum! Ne isplati se više.

– Da naručim piće? – predložila je.

– Ne! Možeš da odeš i da zaključaš vrata za sobom.

– Teraš me? Pa, ovo je moja soba!

– Gas će ti to nadoknaditi – rekao je.

– Kako?

– Pa, od plena... Mislim, on će ti to reći – zbunio se Fleš, pocrvenevši. – Nemoj me više ništa pitati.

– U redu, neću – brzo je odgovorila Meri Bertok – ali, dozvoli mi da ti pravim društvo.

– U redu...

Žena je osetila da je momak upao u neki posao. Osetila je, takođe, da joj neće biti teško da ga obrlati, samo oprezno. Opresno! – Kada ti bude dosadno – rekla je – mogu ja da te zamenim? Samo mi reci na koga da pazim?

– Sad ću – uzvratio je on i primakao jednu fotelju prozoru. Ona je za to vreme zaključala vrata iznutra. Zatim je uzela iz kovčežića dve cigarete i zapalila ih. Prišla je Kalaganu i nagla se da mu ponudi jednu. Pri tome je izdašno pokazala veličinu i oblik dojki, što njemu nije promaklo. Krv mu je ponovo udarila

u glavu. – Ne... ne puši mi se – odbio je, stisnuvši oči.

– Sve odbijaš – našla se ona uvređena – a govorio si sinoć da si na sve spreman za mene? Zašto si se promenio?

– Nisam, ali...

– Plašiš se Gasa?

– Ne...

– Onog debelog? Morala sam da mu popustim, inače bi me zaklao! Ne znaš? Pretio mi je nožem pod grlom – pokazala je dlanom na podbradak – da popustim, inače... šta sam mogla?

– Nije tako izgledalo...

– Nije? A da je bilo drugačije? Možda bi i tebe uništio više nego što jeste? Da nisam bila kraj njega, možda bi te i ubio? Ovako, ja sam odvratila pažnju na sebe... Zašto ti je tražio opasač?

Kako nije odgovorio, ona mu se približila i prstima mu dotakla bolna mesta. – Niko te nije lečio, zar ne? – pitala je i prslonila mu glavu na svoje grudi. – Imam lepu mast, koja će ti to ublažiti. Sve će da zaraste do sutra, videćeš.

Nije se odupirao. Dok je ona preturala po fiokama, Fleš je osmatrao ulaz „Frenč Palasa“. Niko nije ni ušao ni izašao. Stranac je možda još spavao. Možda još nije saznao? Gas Toktojan je smislio podlu stvar u vezi devojke. Oteo ju je i njom se poslužio da se domogne opasača...

Meri Bertok je nežno provlačila prstima preko jagodica i obrva, nanoseći sloj mirišljave mase. – Još ga nema? – upitala je.

– Nema!

– Kako izgleda?

– Visok, u crnom odelu, sa dva kolta... – onda se trgao. – Rečeno mi je da ćutim – setio se.

– A je li ti rečeno da nastaviš tamo gde si prekinuo?

On nije shvatio odmah. Meri ga povuče za ruku. – Dođi – pozva ga. – Neće dugo, ne brini... Niko neće izaći iz „Frenč Palasa“ dok budeš sa mnom, dušo... Dođi!

Krenuo je za njom kao hipnotisan. Ona mu je skinula opasač, košulju, pantalone, ljubeći ga po svim delovima tela. Bio je obamro od toga, zaboravljajući na ceo svet, na Toktojana, na zlato, na stranca, na sve... Malo kasnije, oznojan i iscrpljen, pustio je da ga ona ujeda po uhu. Bio je bespomoćan, ali, slatko umoran.

– Imam utisak da ćeš postati neko – šaputala mu je – čim te je Gas primio za ortaka.

– Ne pominji mi ga – okrenuo se.

– Ljubomoran si? – ciknula je žena. – Pa da, ovo ti je sa mnom bilo prvi put? Nije loše, a? I to besplatno...

– Jednom ću ti platiti – obećao je. – Zasuču te dolarima kao peskom.

– Kako ćeš to izvesti? Reci mi, dušo, znaš da samo tebe volim... Reci?

– Pa, radi se o groblju.

– Groblju?

– Da, groblju Juma Indijanaca na Vaja Manti.

– Gde je to?

– Niko ne zna. Moj otac ima mapu koja može tamo da nas odvede, a mapa je bila u onom mom opasaču koji sam prokockao...

– Nesrećniče – blago ga je prekorela žena, milujući ga.

– Ni ja nisam znao da opasač krije takvu tajnu. Zato Gas želi da se dokopa toga. Delićemo sve na tri dela.

– Koliko?

– Gas kaže da će biti najmanje milion...

– Milion čega, dušo?

– Milion dolara – važno je saopštio Fleš. –

Sve u zlatu i draguljima. Nakit poglavica, koji se sahranjuje zajedno s njima.

– Oh – istisla je ona i pokrila ga telom. – Da pođem i ja s tobom?

– Ne... Ne smem.

– Od Gasa? Neće taj ni pisnuti – rekla je Meri Bertok priljubljujući se uz mladića kao krpelj. – Ja ti garantujem da ćemo to zlato deliti samo nas dvoje, ti i ja!

– Kako...?

– Samo ti sve prepusti tvojoj Meri... samo prepusti...

Kada ju je drugi put pogledao, ona se već oblačila. – Hajde – pozvala ga je poslovnim glasom – ne smemo da se izležavamo. Imamo posla! Za ljubav ćemo kasnije imati čitav život, dušo...

– Ali...

– Gledala sam i ja dok si ti spavao, ali niko nije po onom opisu izašao iz „Frenč Palasa“. Gde je Gas?

– Dosada je već odjahao – pridiže se Fleš na laktove – rekao je da će poslati po nekom poruku, a ja da pratim tog stranca sve do Telerovog Prevoja. Moram biti oprezan, on je opasan.

– Koliko opasan?

– Opasniji od zmije.

Meri Bertok se nasmeja. – Ako je on zmija, ja sam mungos...

– Šta je to mungos?

Ostavila ga je bez odgovora. Dok se on užurbano oblačio, ona je već uskakala u jahte pantalone i kožnu bluzu. Stavila je maramu oko vrata, a na glavu „španski“ šešir sa svilenom pantljikom pod bradom. Obula je i čizme. Izgledala je prilično zgodno, lako, punačko.

– Ne gledaj me tako – upozorila je Fleša – jer smesta odlazimo... Nećeš me više svlačiti. – Mladić sleže ramenima, i da je hteo, nije

imao snage. Stao je pored prozora i odjednom poskočio. – On je! – dreknuo je. Meri Bertok prilete. – Gde je?

– Sada je odjurio na konju. Na šarcu... Brzo! – Nabio je šešir na glavu, ali je ipak zastao na vratima. Pogledao je u ženu. – Da znaš, Gas će biti besan! Opomenuo sam te!

– Samo ti hajde... – gurnula ga je ispred sebe – prati ga, ja ću te već stići.

– Gde ćeš?

– Da se snabdem opremom, predosećam dugo jahanje, dušo, zar ne?

On sleže ramenima i istrča na ulicu. Na privezištu se nalazio njegov konj, koga su mu tog jutra kupili njegovi partneri. Bio je čvrsto rešen da istraje s njima, jer je poverovao da je zaista reč o neizmernom bogatstvu u skrovištu Vaja Mante. Ali, sada mu je Meri Bertok usadila đavolsku misao o podeli na dva dela! Prokletstvo, to je bilo previše za mladićev razum. Istina, on bi rado prešao na stranu đavolske žene, ali, Toktojan i Tjuborn nisu bili naivčine. Morao je da se uzdrži i da čeka svoj trenutak kada bude odlučujuće. Onda će rešiti s kim će. Okrenuo se još jednom, ali, vlasnica „Slatke Meri“ se nije pojavljivala. Požurio je da mu kockar ne izmakne iz vida. Toktojan je dakle bio u pravu, devojkica je ipak nešto značila zagonetnom strancu, čim je pohitao da je spase. Oblačak prašine ispred njega govorio mu je da se nalazi na pristojnom rastojanju. Stalno se osvrtao za sobom. Da li se Meri našalila s njim kada je rekla da će zajedno? Ne, zaista nije! Približavala mu se na nekom belcu, kao mleko belom, uzdignutog repa i razmahnutih kopita kao u samog demona! Pantljika od šešira vijorila se za njenim potiljkom uporedo sa kosom. Njen belac bio je suviše otmen, suviše uhranjen i suviše negovan da bi parirao razi na kojoj je on jahao. Zarumenjena od vazduha koji ju je šibao po

licu, Meri Bertok je izgledala mlađa. Možda je tome doprinelo i otkrovenje da jašu u susret Kalaganovom opasaču, zlatnijem od šnale na njemu. O sedlu je imala vreću za spavanje, bisage, laso, čuturicu, krznenu jaknu i pušku.

– Je li to on? – upitala je, pokazujući na oblak prašine u ravnici.

– Jeste!

Razmišljala sam nešto – kazala je žmirnuvši – da uzmemo nama opasač?

– Kako?

– Lepo! Ubićemo ovog momka, uzeti opasač, izvaditi mapu i sami odjahati tamo!

– A devojkica?

– Šta nas se ona tiče?

Fleš Kalagan je bio još uvek mlad i nije se smatrao huljom. – Ne sviđa mi se to – primetio je.

– Meni se sviđa.

– Misliš da bi nas Toktojan i Tjuborn ostavili na miru? Progonili bi nas do pakla!

Kako to misliš? Oni ne mogu da nađu groblje bez mape, zar ne?

– Jeste, ali...

– A mi ćemo naći! I kada se obogatimo, mogu da kupim pet dobrih revolvera da ih izrešetaju za dve hiljade dolara!

Kalagan se skupi. Ova žena bila je poželjna i strasna, neviđeno topla, ali, sada je izgledala satanski hladna i neumoljiva. Njoj je bilo svejedno šta će se desiti otetoj devojkici! Možda je bila u stanju i njega da se otarasi, ako nađe za shodno? Pogledao ju je. Ona mu se smešila svojim bezazlenim, raspusnim osmehom koji ga je toliko puta bacao u vrtlog. Zato je porekao u sebi sve ružne misli. Meri ga je volela, osećao je to! Toliko lepih reči, na uvo, niko mu nije šapnuo u životu. Toliko poljubaca nije mogla da mu pruži ni letnja kiša. Toliko zagrljaja od kojih se gubi dah,

nikada nije doživio. Znao je samo da želi da to traje, iz dana u dan, do kraja života!

– Zašto me gledaš? – upitala je.

– Ja...

Ona se nasmeja. – Znam šta bi – pripretila mu je prstom – ali, moramo da pratimo onog momka. Jasno?

– Jasno! – jedan deo puta jahali su čuteći. Ali, Fleš je sve manje mislio na kockara, a sve više na činjenicu da će on, Meri i Toktojan biti zajedno! Šta ako se prikloni onom debelom lupežu? Ako bude dozvolila da je obrlati i odvoji od njega? Šta onda? – Nećeš biti s njim? – pitao je.

– S kim?

– Sa Gasom... Ubiću te ako ga samo pogledaš!

– Budalo! – nasmejala se grohotom. – Ja gledam samo ako mi to donosi korist. Ne možeš mi zapovedati šta da radim, dušo! Meni niko nije gospodar, ni ti, ni Gas!

On obori pogled. – Moraš mi verovati – dotakla mu je ruku dok su kaskali. – Ako ti se učini da sam ljubazna s njim, to je zbog toga da ga prevarimo! Imaj to na umu! To blago mora biti samo naše! Moje... i tvoje.

– Ja bih najradije to sve ostavio – priznao je – i živio s tobom kao...

– Umukni! – prasnula je ona i sevnula očima. – Radićeš onako kako sam rekla, razumeš? Ne znaš ti još šta je živeti u bedi, raditi po krčmama, spavati sa svakim za pet ili deset dolara, biti gladan, bičevan, silovan... Ne znaš ti to! Meni je svega toga dosta, ja se ne vraćam tamo odakle sam se podigla, već idem dalje. U nešto više! A ti... možeš sa mnom ili da ostaneš iza mene! Izaberi! Ja neću u blato... Nikada više!

– Tebi je svejedno šta ja osećam?

– Nije – omekšao je njen glas – ali, zašto da ne uzmemo ono što nam pripada? Na kraju

krajeva, dušo, opasač i mapa pripadaju tebi. Otac ti je to dao na rastanku! Kakvo pravo imaju ona dva lupeža? Nikakva! Oni su obični razbojnici!

– Zato i ne volim što se mešaš s njima...

– Za mene ne brini, dušo.

Kalagan se izdiže u sedlu. – Uh, mi pričamo, a on...

– Nestao je? – Oblak prašine zaklonili su brežuljci, prošarani kamenjem i velikim kaktusima. Iza toga nastajao je predeo sivila, stene i nebo, a dole pesak, s kržljivim grudvama čeperela. Kalagan nabi šešir na čelo i obode konja. Belac Meri Bertok je sa pola snage izdržavao njegov galop. Međutim, jahača ispred njih nije bilo. Dole, trag kopita kao da je oduvao vetar. – Gde je skrenuo? – pitala se žena.

– Možda nas je video?

– Ovde mnogi jašu, namrštila se Meri. – Zašto bi posumnjao u nas?

– Rekoh da je opasan – okrenuo je Kalagan konja u krug i stavio ruku na kolt. – Možda nas odnekud vreba? Ne znam šta je gore, on ili Gas?

– Dušo, rano si počeo da strahuješ – podbočila se Meri – zar si muškarac samo na mom pupku? Zaveži i pogledaj okolo gde se nastavlja trag. Čovek nije uzleteo na nebo!

Napravili su nekoliko malih krugova, ali, ništa opipljivo nisu našli. Tek kada su uporedo krenuli usekom prema zapadu, ugledali su odsjaj nečega na zemlji. – Šta je ono? – pitala je Meri. Kalagan je obo konja i našao se nadomak predmeta. Sada ga je video jasno. Bio je to njegov opasač!

– Je li on...? – pitala je Meri treperavim glasom. – Je li on?

– Opasač – procedio je Kalagan. – Ispustio ga je...

– Kao nebeski dar! Mora da mu je spao sa

sedla dok je jahao. Evo i tragova! Šta čekaš? Podigni ga!

Mladić je oklevao. Bilo je suviše lako doći do opasača, i suviše jednostavno! Pa ipak, trag konja se gubio u daljini, bez zaustavljanja. Zlatna šnala bleštala je na danu kao komad sunca. Bila je udvostručena u zenicama Meri Bertok. – Uzmi ga! – povikala je na pokolebanog mladića. On je osmotrio okolinu, ali, nije video ništa sumnjivo po podnožjima stena, osim senki. Sjahao je i klekao. Kada je pružio ruku, kroz pusti pejzaž odjeknuo je hitac! Pogođen, opasač se praćaknuo i odskočio u stranu. Fleš je trgao šaku kao opečen. Ustao je naglo i unezvereno pogledao iznad sebe. Ucertan u nebeski svod, raširenih nogu i za-lepršanih peševa kaputa, stajao je čovek iz Džordžije. Iz niklovane cevi izlazio je tanak stub dima. Meri Bertok je i sama bila iznenađena, ali, njena ruka je kliznula prema kundaku sa strane sedla. Verovala je da neće privući strančevu pažnju.

– Ledi – zaorio se kockarev glas – ruke se najbolje odmaraju na jabuci sedla!

– Šta hoćete? – uzvratila je ona.

– Ja znam šta hoću, ali, znate li vi?

– Mi mimo prolazimo...

– Zašto onda niste prošli? – Pošto nije dobio odgovor, on zviznu kroz zube. Ispod njega se ukaza šareni ždrebac. Neočekivano. Holidej se odlepio od stene i našao u sedlu. Bio je to skok sa prilične visine, no, Mig je ostao nepomičan. Nije ni zadrhtao. Dok je poterao šarca prema njima. – Pratio si me? – obratio se Kalaganu.

– Ja... ne, nisam. Ja sam sa damom...

– Damom?

Meri Bertok se umeša. – Mister, s kakvim pravom vi...

– Ostavite! – prekinuo ju je Holidej ledeno.

– Vas nisam pitao ništa. Dakle, jesi li još s njima?

– Ne razumem – pravio se ljut mladić. – S kim?

– S onima koji su te obeležili – pokazao je na mladićeve modrice – i koji su te poslali da otkupiš opasač?

– Nemam s njima ništa – odgovorio je Fleš. – Ništa!

– A kada je sinoć pukao luster, pobešli ste zajedno?

– Ja... Uplašio sam se. To je sve. Nisam ih video od sinoć. Bio sam s njom... sve vreme – pokazao je prema Meri.

– Jeste – rekla je ona bez dvoumljenja. – A ko ste vi?

– Reći ću vam jednoga dana... kada bude kiša.

– Zašto kiša?

– Jer se onda reči ne čuju.

Neobično, pomislila je Meri. Devojka koju su oteali Kalaganovi prijatelji sigurno je izvukla zgoditak kada se za nju zauzimao ovakav džentlmen. – Idemo li u istom pravcu? – pitala je.

– Telerov Prevoj?

Ona brzo pogleda Fleša.

– Ne...

– Onda zbogom – dotakao je obod svog šešira. – Nemojte da idete mojim tragom. Ovaj opasač ne vredi više ništa...

– Kako? – upitao je Kalagan, ali, činilo se da ga kockar više ne čuje. Gledali su kako nestaje u daljini, prema plavkastoj svetlosti koja se provlači ivicom horizonta. – Šta... Šta je hteo time da kaže? – mrmljao je Kalagan. – Ne znam – odgovorila je žena – ali, mi idemo dalje.

– Čula si šta je rekao?

– Jesam! Ali, ja imam pravo da jašem na Telerov Prevoj! Nikakav kockarčić me neće

sprečiti u tome! – Ženina odlučnost prešla je i na Fleša. Ovoga puta, ona je jahala napred.

*

Telerov Prevoj dobio je ime po Bertu Teleru, traperu i lovcu, čija su krzna u ovim krajevima postala najtraženija za izvoz na istok. Tamo su prerađivana za ratnike i skupe ogrtače za bogataške žene i kćerke. Berta Teler našli su jednoga dana mrtvog. Bio je opljačkan, skalpiran i mučen pre nego što je izdahnuo. Verovalo se da su Indijanci, ali, posle se govorkalo da su to učinili drugi lovci koji su mu zavideli. Kako bilo da bilo, taj deo zemljišta na kome se nalazila Telerova koliba, nazvan je Telerov Prevoj. Bila je to najviša tačka između dve doline, zaravan puna trave, okružena šumom, a od kolibe su se spuštale padine na sever i jug kao slapovi. Telerova koliba bila je nenastanjena godinama. Sada je u njoj bilo troje. Gas Toktojan, Mel Tjuborn i Dolores, devojka iz „Frenč Palasa“. Dok su nju imali, ništa nije smeo da rizikuje. Morao je pravo, na kolibu. Opasač se klatio o jabuci sedla. Sumrak je započinjao na zapadnim stranama visokih borova. Pleo se poput paučine. Čovek iz Džordžije je za trenutak skinuo šešir i pustio da mu povetarac rashladi čelo. Kaput mu je bio raskopčan, drške koltova ukrašene slonovačom bile su na dohvatu. Sada su već morali da ga opaze. Jahao je lagano, čistinom koja se pred kolibom otvarala kao vidik prema nebu. Mogli su da pucaju. Možda ga već drže na nišanu, ali ih je njegova čudesna mirnoća zbunjivala. Naravno, oni moraju da budu sigurni u ono što traže. Ako su očekivali da će sačekati mrak, da će se on šunjati... bili su obmanuti. Stao je na desetak jardi i čekao. Znao je da oni neće izdržati. Čuo je škripanje vrata... Zatim se iz senke pojavila nezgrapna, debeljuškasta silueta Gasa Toktojana. Bio je sam. Iskoračio je napred,

koliko da pokaže da nije kukavica i da se ne krije. A za svaki slučaj, Mel Tjuborn je iz kuće motrio na jahača.

- Doneo si? – doviknuo je prema Doku.
- Jesam – odazvao se Holidej.
- Da vidim?
- Ne vidim devojku.
- To je bar lako, kompanjero... Mel!

Gasov prijatelj pojavio se, poturajući pred cev kolta vezanu Francuzovu damu. Bila je u onoj istoj haljini s kojom je bila nošena preko praga u Holidejevim rukama. Jedino joj je kosa bila u neredu.

- Sve je u redu, Dolores? – pitao je.
- Jeste...
- Sigurna si?
- Čuo si je – prekinuo ih je Toktojan. – Nećete me rasplakati raznim pitanjima, ja sam čovek od reči. Ovamo taj opasač!
- Pošalji prvo devojku.

Toktojan se podbočio. – Ja nisam lud. Šta ako si njuškao po opasaču? Nama treba nešto iz njega. Dok se ne uverim da je tu, ništa od pogodbe! Mel, pogledaj da li je kicoš dojahao sam. – On preuze Dolores, približi je sasvim uza se i cev kolta zabi u njena rebra. Tjuborn se baci u sedlo kao mačka i projuri pokraj njega. Nekoliko trenutaka se muvao južnom padinom, a onda se vratio, vrteći glavom. – I on je od reči – zaključio Toktojan. – Dakle?

– Zašto bih vam verovao? – pitao je Holidej.

– Moraćeš. Ja držim curu na oku. Jedan sumnjivi pokret i ona je gotova. Šta si odlučio?

Džordžijanac smače sa jabuke sedla Kalaganov opasač i baci ga prema njima. Tjubornova ruka ga dočeka još u vazduhu. Užurbano ga je propuštao kroz prste, opipavajući svaki delić kože. – Ima li? – pitao je Toktojan, strahujući da će dobiti neki drugi

odgovor osim onog koji je želeo. Međutim, nemi prijatelj je zanjihao glavom. – Pogledaj bolje – prasnuo je debeljko. – Mapa mora da je ušivena negde. Raspori opasač!

Tjuborn se maši za nož. Njihova pažnja popustila je u nevreme. Ne zbog kockara koji nije želeo da rizikuje ništa zbog devojke, već zbog onog para koji se prikrao kroz šumu.

– Baci to! – dreknula je Meri Bertok i položila kundak puške na obraz. Malo po strani, Fleš Kalagan je držao otkočen revolver, ne znajući u koga da uperi, u debeljka ili u kockara. – Hej! – zauriao je Toktojan osetivši da je prevaren. – Šta to znači? Kalagane, što si doveo tu debelu fuksaru...

– A, tako? – zasiktala je vlasnica saluna. – To će te skupo koštati, debela mešino! A ti, mutavi... baci opasač ako nećeš da ti se jezik razveže na onom svetu!

Scena je bila komična, iako ne bezazlena. Pojava punačke, prsate Meri Bertok bila je neočekivana i efikasna. – Ti si me izdao, Kalagane – brzo je razmišljao Toktojan. – Zar nisi hteo da delimo?

– Delićemo udvoje – rekla je Meri. Baci to dok trepneš, ti...

Gas je zacičao od besa. Tjuborn je ispustio opasač, ali, nije podigao ruke. Zapravo, mašio se revolvera u očajničkoj želji da zaštiti svoju nadu i basnoslovno zlato Vaja Mante!

Meri Bertok opali! Pogodak je bio vraški tačan. Mel Tjuborn je pao kao pokošen, s rupom u glavi. Nije ni glasa pustio. Gas Toktojan je u magnovenju shvatio da se našao između dve vatre, s jedne strane cevi Fleša Kalagana i one pošašavele žene, s druge napregnuti kockar. On je priljubio Dolores uza se kao štit i počeo da se povlači prema zidu kolibe. Možda bi situacija ostala prilično mutna da hrabra devojka nije pokazala prisustvo duha. Dok je njen otmičar pazio na

ljude ispred sebe, ona ga je petom udarila u cevnicu i otrgla se! Uspela je bar da se spusti na kolena, gornji deo haljine zalepršao je u debeljkovoj ruci. To je bilo dovoljno Džordžijancu. Ne hajući za ženu i mladića, on se povio natrag i povukao oba „linkolna“! Naviknut na grmljavinu koltova, šarac je samo zastrigao ušima, ali je ostao ukopan u zemlji. Gas Toktojan je urliknuo, odbačen olovom u stranu, smrskanog ramena na dva mesta. Revolver mu je skliznuo na zemlju. Iznenaden, Fleš Kalagan se nije ni potrudio da reaguje. Kockar se iz svog povijenog položaja vratio u uspravan stav. Mladić iz Bergera nikada nije bio umešan s oružjem. Tog časa je pomislio da mu ono nikada neće spasti život, kao što je to činilo u tamno odevenom strancu. No, njegovo mišljenje nije delila Meri Bertok. Ona je i u Doku videla opasnost po opasač. Iako sama šokirana nenadnim obrtom, podigla je cev na drugu stranu. Džordžijanac se i tom kolaču nadao. Iz obe cevi uputio je vrelo olovo. Kriknuvši od straha, Meri Bertok je ispustila pušku. Zrno joj je oprljilo prste leve ruke, udarivši o „vrat“ „vinčesterke“ i odbivši je od nje.

Đavolski hici! Fleš Kalagan nije čekao nikakvu opomenu. Njegovi prsti se raširiše i odlepiše znojem natopljeni kundak revolvera.

Dolores je potrčala prema Holideju. Duga haljina obmotavala joj se oko nogu, preteći da je svakog trenutka saplete. Holidej nije imao vremena da joj zagleda lice. Mel Tjuborn je bio mrtav. Njegov debeli prijatelj ječao je ranjen. Opasač sa zlatnom šnalom ležao je na travi, gurnut u suton, kao telo mrtve, sklupčane zmije.

Meri Bertok i Fleš Kalagan nalazili su se u sedlima, obuzeti neizvesnošću. Jedno je bilo sigurno, neće ih zadesiti sudbina Mela Tjuborna. Lupež uostalom nije ni zaslužio bolje, ali,

umreti od ruke jedne žene sigurno bi mu bilo ispod časti. Vlasnica saluna se najzad povratila. Sve dotle, nošena fantastičnim impulsima da se ogrne sjajem zlata i draguljima, ona je postala svesna da je ubila. Stavila je obe šake na lice, pokrivši oči.

– Ostanite gde ste – naredio je kockar.

Silazeći sa sedla, on ovlaš dotače ruku Dolores, a zatim joj preseče veze. Kada je protrljala zglobove, on je blago pope na vrelo sedlo svoga šarca. Potom sa njega skide torbu od krokodilske kože od koje se nikada nije razdvajao. Na najveće čuđenje ostalih, on se uputio prema Gasu Toktojanu. Debeli lupež nije bio ništa manje iznenađen kada je zaključio da stranac sa demonskim koltovima hoće da mu pomogne. Prvo je pogledao rame i zavrteo glavom. – Ostao je metak – rekao je. – Hoćeš li trpeti?

– Zašto hoćete da mi pomognete? – prostenjao je Toktojan. – Mogli ste me ubiti...

– Mogao sam... Ali, ja ne ubijam kada ne moram.

– Znate li šta je u onom opasaču?

– Ne interesuje me. Popijte ovo – ponudio mu je brendi iz pljosnate bočice koju je izvukao ispod kaputa. – Onda zubima stegnite ovaj komad drveta.

Toktojan je sve poslušao. Onda u sutonu blesnu sečivo uzanog, hiruškog noža. Bez svetla, bez vatre i pomoćnika, čovek iz Džordžije je na Telerovom Prevoju vadio metak iz još tople rane. Meri Bertok, Dolores i Fleš Kalagan buljili su u taj prizor kao omađijani. Čuli su potmulo urlanje ranjenika, zatim su videli kako mu šešir klonu u stranu. Dolores je okrenula glavu. Ostatak brendija kockar je sasuo na ranu, zatim čist komad zavoja premaza nekom crnom mašću i priveza ranu. Preko toga je stavio jedan duži i čvrsto

ga stegnuo. Kada je završio, on izvadi „linkoln“ sa levog boka i pruži ga Dolores.

– Umeš li da pucaš? – pitao je.

– Umeću!

– Drži ih na oku. – Rekavši to, on se izgubi na drugoj strani kolibe. Nešto kasnije, vratio se sa dva konja. Jednog je priveo do šarca, a sa drugog je skinuo sedlo i stavio pod Toktojanovu glavu. Lupež je još ležao u nesvestici, lica orošenog znojem.

– Zašto pomažete tom banditu? – najzad je progovorila Meri Berton – On ne zasluži to, već samo vešala.

– Ja nisam sudija, gospođo – odgovorio je kockar – a ni ubica.

Toktojanov kolt ostavio je uz njegovu čizmu. Bila je noć, a čovek okružen tamom i šumom, izložen je raznim opasnostima. Kako će se snaći, to je bio njegov problem. On nije smeo da jaše, ali, lupeži poput njega sigurno će preživeti ovu noć. Kockar podiže Kalaganov opasač sa zemlje. – Imaš li pedeset dolara da ga otkupiš? – pitao je.

– Nemam... – zbunio se mladić.

– Dobićete sto, mister – prekinula ga je vlasnica saluna žustrim glavom. – I to već ujutru, kunem se.

– Tako brzo?

– Da!

– U redu, sutra ionako putujem.

Meri Bertok je sakrila podrugljiv smešak. Sutra ujutru, ona i Fleš će biti već daleko u pravcu te Vaja Mante. Holidej je odbacio opasač od sebe, prema Kalaganu. Iznenada, Dolores se naže preko sedla i usnama dotače Džordžijančev obraz.

*

Jednom nedeljno, obično subotom, kauboji sa najvećeg ranča „Vruće sedlo“ nailaze u Amarilo poput stampeda. Tih večeri pametniji i manje hrabri ljudi ne svraćaju u „Frenč

Palas“, jer nikada se ne zna hoće li sevnuti pesnice ili koltovi. Vlasnik, Majkl Dibo nije bio u stanju da im zatvori vrata. U stvari, oni su zaista dosta trošili i morali da plate sve što unište. U prilog tome, išla je i činjenica da su šerif Nik Denis i vlasnik „Vrućeg sedla“ služili u Sedmom konjičkom puku, prvi kao narednik, drugi kao major. Otada još traje izvesna popustljivost i pokornost koje potčinjeni oseća prema pretpostavljenom. Istina, rat je minuo, ali, stare navike su ostale. Denis se prihvatio šerifске značke, a Oven Marks se vratio svom zapuštenom ali prostranom ranču. Za vrlo kratko vreme „Vruće sedlo“ je postalo najveći ranč u tom kraju. Imao je najviše grla stoke, najviše momaka, najviše pašnjaka i vođe. Ništa mu nije nedostajalo. Ljudi su slepo slušali gazdu, a subotom su sa njegovim sinom Vejnornom na čelu, upadali u Amarilo da se isprazne. Taj Vejn Markus bio je posebna subotnja priča. Kako to biva kod mladića koji imaju sve, ali ne toliko da ne moraju da rade, on je čekao dan kada će sve uzeti pod svoje. U međuvremenu je sebe smatrao svemogućim, čim izmakne oku starog Marksa. Subota večer praznila je „Frenč Palas“ bar onaj deo gde su šank i Francuzove dame. Mladi gazda „Vrućeg sedla“ upadao bi sa trojicom ili četvoricom pratilaca. Ostatak ljudstva odsedao bi kod „Slatke Meri“, „Klinton bara“ „Srećnog Džoa“...

Svoj dolazak najavljivali bi pucnjima s ulaza u grad. Vejn Marks bi između Taba Hentera i Leopolda Kotna jahao. Imao je dvadeset i pet godina. Oblačio se kao i svi ostali momci sa ranča, u platnenu, kratku bluzu sa džepovima, farmerke i čizme, s maramom oko vrata i šeširom zgužvanog oboda. Na rukama je nosio rukavice od tanke kože, a o bedrima opasač sa koltom. Za razliku od os-

talih, drška oružja imala je ugraviranu zlatnu zvezdu sa monogramom „VM“.

Vejn Marks bio je odličan jahač i prosečan revolveraš. Međutim, specijalnost su mu bile tuče pesnicama. Zahvaljujući širokim ramenima i snažnim zglobovima, mnogo je glava porazbijano i nameštaja polomljeno. Muževno lice sa povijenim nosom i plavim očima, dopadalo se mnogim „damama“ osim jednoj. Mladi Marks bio je ispržen suncem i vetrom, imao je bakarnu boju kože, stisnuta usta odavala su prkos i svojevoljnost, a nešto izdignutija desna obrva značila je da sa svoje visine može da komanduje, ne da se pokorava. Tab Henter bio je plavokos, pegav, ali takođe snažan. Malo je govorio, ali, menjao je čud čim bi okusio više viskija. Leopold Kotn je bio najstariji među njima, neka vrsta nadzornika u senci. Taj je bio spreman da sa mladim gazdom ide i u pakao, predosećajući da njegovo vreme tek dolazi. Kotn je nekada šerifovao u Ponsa Sitiju, u Oklahomi, ali su mu oduzeli zvezdu kada je počeo da povlači oružje na svakoga ko bi ga mrko pogledao. Kasnije je drugovao sa sumnjivcima, sve dok mladog Vejna nije spasao iz žestokog obračuna sa momcima iz dva zapadna ranča. Pretilo je da poteče krv ljudi sa „Vrućeg sedla“ koji su bili u manjini. Kotn je izvukao svoje koltove i trojicu izbacio iz stroja pogocima u laktove. Zatim je dobio službu. Imao je zadatak da prati gazdinog sina i da mu čuva leđa. Primaio je nadzorničku platu, ali, nije radio ništa osim što je jahao i vežbao gađanje. Imao je brkove, opušteno kao i obrazi što su bili, sama kost i koža. Imao je dugačke ruke, uzana ramena i lukav, hitar pogled koji sve vidi pod trepavicama. Gomila momaka sa „Vrućeg sedla“ prohujala je glavnom ulicom Amarila kao orkan. Prslo je nekoliko spoljnih svetiljki ispred lokala.

Vejn Marks je pustio grupu da otutnji dalje, on je zaustavio vranca nadomak „Frenč Palasa“.

– Uporan si – dobacio mu je plavokosi Henter. – Ona je jedina koja pljuje na tvoj novac.

– Neće moći dugo – nasmejao se Vejn. – Sve su žene iste.

– Ova nije.

– Šta ti znaš? – obrecnuo se Vejn. Šake su mu se obavile oko uzda kao da lome nešto. – Ona je drolja, ali pametna... Povećava cenu. Zar nije tako, Leo?

– U pravu si – složio se revolveraš. – Moraš biti energičniji. I suviše oklevaš.

– Kako?

– Počinješ da se zaljubljuješ – primetio je Kotn – a to ne valja. Neće se svideti ni starom, ti naslednik „Vrućeg sedla“ i barska drolja...

Mladić ljutito navuče šešir. Kotn ga je pročitao iz prve, ali, to nije želeo da prizna ni sebi ni njemu.

– Gluposti! – procedio je. – To je vrsta igre, Leo. Potrebna je za promenu.

– Žene osete meko – nadovezao se Henter. – Dolores već vidi sebe u venčanici ispred našeg popa.

– Oh, zaveži! Idemo! – ostavili su konje za privezište. Po prvi put su banuli bez pompezne najave, bez vike i pucanja. Nisu umeli da objasne zašto, ali su jednostavno samo otvorili oba ulaza. Na levom se ukazao Vejn Marks, praćen Kotnom, na desnom Tab Henter. Subota uveče bio je znak da se okupi malo gostiju. Bilo je više dama nego muškaraca. Pa i ono malo se spremalo da potpraši čizme čim oseti „gusto“. Marks je pogledom potražio Dolores... i prebledeo. Bila je sa nekim! Poznao je val njene riđe kose, ramena, oblik glave i liniju obraza. A nosila je neku novu haljinu! Sve je znao napamet, ovu ne. Zar ju

je kupila da bi sedela u njoj s ovim strancem? Osetio je Kotnov dah iza sebe. Stranac u crnom šeširu nije ličio na nekog bednika. To ga je razdražilo. Za svakog drugog kauboja i prolaznika. Dolores je mogla da prospe svoj osmeh bez ikakve obaveze. Ali, s ovim nije bilo igre. Osetio je da mu treba piće. Izvukao je kolt i opalio u vazduh. Svi su se trgli i poskočili... Samo njih dvoje ne! Dolores je verovatno znala ko je pucao. Međutim, njen partner je mirno ispuštao dim iz cigarete dok mu je leva ruka dodirivala čašu. Tab Henter je ostao kraj vrata. Majkl Dibo neprimetno uzdahnu i pokaza svom barmenu da se izgubi. On je zauzeo njegovo mesto. Vejn Marks se iznenada osetio ugroženim. Osećaj ljubomore pojavio se u takvoj meri da je obema šakama lupio o šank, zaurlavši. – Viski!

Majkl Dibo je ocenio da je bolje da ćuti. Mladi gazda sa „Vrućeg sedla“ ispio je piće u jednom cugu. Njegov pratilac Kotn u takvim prilikama nije ništa okusio. Njegov mozak morao je da bude bistar, da bi mu ruke ostale hitre. Pošto je ispio, rančarov sin se leđima oslonio o ivicu i pogledao prema Holideju i njegovoj dami. Ni ovoga puta mu nisu poklonili zasluženu pažnju. Razbiće mu onu gospodsku, nagizdanu njušku! Krenuo je...

Leopold Kotn zauze njegovo mesto. Opasač sa koltom bio je nisko spušten, vezan vrpcom za butinu. Drugi kolt nosio je skriven pod pazuhom, u specijalnoj uvlaci. Postavio se tako da mu Vejn ne preseče vidik.

Holidej je skrenuo pogled sa devojkice, videvši da oko njega ustaju gosti i nekuda odlaze. Onda je zapazio smrknuto, suncem opaljeno lice nekog kauboja kako prilazi dugim koracima, stisnutih zenica. Momak je stao po strani, pružio ruku i grubo dohvatio devojčinu bradu, okrenuvši je sebi. – Zar nemamo sastanak? – pitao je.

Pre nego što je ona mogla da odgovori, Vejn se okrenuo prema Doku – Bilo bi bolje da odmagliš, kicošu! Ova cura pripada „Vrućem sedlu“.

Dolores istrže bradu iz mladićevih šaka. – Uzalud se propinješ, Vejne – dobacila mu je čudesno mirno i prezrivo. – Što više pružaš kopita, sve si izlizaniji pastuv!

– Možda ne mirišem dovoljno lepo kao ovaj sapundžija? – dreknuo je. – Moraš utviti u glavu da sam ja Marks! Mene se nećeš lako otresti, jasno?

Dolores ukrsti pogled sa kockarevim. Osetila je da mu se zenice sleđuju, što je bio siguran znak da neće ostati ravnodušan. Marks prinese lice bliže devojci. – Pređi za drugi sto – predložio je – i popij sa mnom muško piće! Ostavi mamine maze...

– Što se ne provetriš malo? – upitao je nehajno Dok.

– Meni kažeš? – uspravio se Vejn.

– Kada bude slobodna, dama će te pozvati prstom.

– Ja nisam pas...

– Nisi? Zašto onda laješ tako glasno?

Momak se nasmejao škrtu, u očima mu izbi jarost, trijumfalni odsjaj. Bio mu je potreban samo mali povod, kako bi slistio sa lica zemlje belokošuljaša!

Holidej je opazio kako se Leopold Kotn ispravlja i zauzima najpogodniji ugao. – Ja takve rukama učim pameti – zarežao je Vejn skidajući opasač, koji je sa treskom pao na pod.

– Ti si budala, Vejne – doviknula je Dolores i ustala – ako misliš da...

– Gubi se! – odgurnuo ju je u stranu. Kako se kockar nije ni pomerio sa mesta, Vejn je pružio obe ruke, pozivajući ga. – Hajde, podigni svoju svilkastu stražnjicu, mi-

rišljivko! Da vidimo kako izgledaš s druge strane.

– Moram li? – pitao je Dok.

– Jedino ako ne želiš da te sabijem kao ekser! – cerio se ovaj.

– Nisam vičan tuči...

– Zaista? Posle možeš da probaš koltove, mezimče, sada si na mom spisku.

Holidej je ugasio cigaretu i odgurnuo stolicu. Vejnove oči zatrepataše. Kada se stranac uspravio nije izgledao nimalo pitomo. A ni pogled mu ne odaje ni trunku zatraženosti, naprotiv, rugao mu se.

– Vejne Markse, ti si jedan... – Dobacila je Dolores, ali ju je Dibo na vreme povukao nazad. Holidej je čekao spuštenih ruku. A rančarov sin je podigao obe pesnice u visinu lica, klateći se. Mora da ga je neko, nekada učio prvim osnovama boksterskih veština, koje su se uveliko primenjivale u obalskim gradovima duž Misisipija. Donosili su je mornari iz Evrope i koristili u obračunima u lučkim jazbinama.

– Je li to sve? – pecnuo ga je Džordžijanac. Vejn je navalio. Bio je dešnjak, videlo se odmah. Nije sačekao da levom zavarava žestoki zamah desne ruke. Da se našao pod njom, Holidej bi sigurno odleteo na drugi sto! Dolores je pokrila rukama oči. Ona je znala koliko žestine i žara Vejn Marks šalje svojim pesnicama među protivničke glave. Ali, naučen svemu u opakom svetu s kojim se sukobljavao, čovek iz Džordžije se munjevitom izmakao. On nije imao Vejnovu snagu, ali je raspolagao mnogim odlikama koje ovaj raspusni momčić nije stigao da usadi u sebe, bio je hitar, hladnokrvan, pronicljiv i oprezan.

Vejn se od promašaja malo zaneo, udario o ivicu stola, dočekao se na ruku i pošao natrag da se uspravi. Holidej mu je spustio ivicu dlana za vrat. Momak se ponovo savio, otre-

sajući glavom. Dok je dolazio sebi, kockar je sastavio šake u jednu, stegao je i upravio u Markov zatiljak! Mladi gazda „Vrućeg sedla“ licem je sleteo na površinu stola. Ostao je nekoliko časaka položen po njemu, a zatim je skliznuo na pod. Malo iznenađen takvim obrtom, Leopold Kotn se prvi put „uspravio“. Kada je podigao oči i pošao prema opasaču, kolt sa niklovanom cevi bio je uperen u njega. Odmah je sklonio šaku.

– Nosi ga odavde, Leo. – dobacio mu je Holidej.

– Kako... Kako znaš moje ime?

– I reci onom na ulazu da ću mu smaknuti lobanju ako se pomakne.

Ovu opomenu čuo je Tab Henter. On je pogledao Kotna. Do vraga, ako revolveraš takvog glasa ništa ne pokušava, zašto bi on poturao svoju kožu?

Prvi put u istoriji Amarila i „Frenč Palasa“ malobrojni ali opasni momci sa „Vrućeg sedla“ bili su potučeni do nogu. Dolores se otrgla od Dibo i prišla onesvešćenom rančarovom sinu. Bio je to instinktivan, nekontrolisan pokret, pa je u uglovima usana ovejanog revolveraša Leopolda Kotna izmamio smešak. Iznenada, svesna svog nagnutog položaja nad mladićem, Dolores je pogledala u kockara i pokušala da ustane. – Njemu si potrebija – zaustavio ju je Holidej glasom koji nije trpeo pogovor – više nego meni.

Kolebala se. No, trenutak je bio pogodan za kockarev dalji put. Ionako je tražio načina da se oprostí bez mnogo reči i sentimentalnosti. Sada je imao priliku. Uostalom, upornost Vejna Marksa isplatila se. Kada se tomé najmanje nadao, kada je bio najbesspomoćniji, žena za kojom je obigravao, spremno je klekla i stavila njegovu glavu u svoje krilo. Majkl Dibo je prevrnuo očima, kao da kaže: „Ah, te žene!“ i otišao za šank.

– Ko si ti? – pitao je Kotn neobičnog stranca, pokušavajući da iz svog sećanja izvuče na svetlost crte tog hladnog lica. – Kako znaš moje ime?

– Znam. Nije važno kako...

Kotn je preneo pogled na Džordžijančev opasač. – Svi đavoli pakla... – procedio je kroz brkove – to oružje... i takvo povlačenje... video sam jednom davno.

– U Ponsa Sitiju?

– Tačno – raširiše se Kotnove oči. – Tako je mogao da potegne samo Dok Holidej! – Ime slavnog kockara prostrujalo je salom kao ledeni dah severa. Zanimela, Dolores je gledala širom raširenih očiju. Zanameo je i Majkl Dibo i svi koji nisu uspeli da promaknu napolje. Vlasnik „Frenč Palasa“ je sklopio dlanove i opet pogled uputio prema nebu. On da se nasmešio i skinuo bocu sa žutom etiketom. – Da vam se nađe za put – ponudio je.

– Za put je najbolja voda – odgovorio je kockar i stavio bocu na sto ispred sebe. – Popićemo je odmah.

Dolores je spustila Vejnovu glavu na njegov šešir i pridružila se kockaru. Poturila je svoju čašu. Kotn je prebacio svoga gazdu preko leđa. – Bićemo kod „Slatke Meri“ – dobacio je devojci. Zatim je sa Tabom Henterom napustio „Frenč Palas“, miroljubivije nego ikada.

– Ne moraš ostajati – rekao je Holidej devojci. – Najviše volim da pijem sam.

– Samo kažeš – rekla je neveselim glasom. – Ja... ne znam kako se desilo da...

– Dobro je da ne znaš. Tu su onda čiste stvari.

– Teško ti je?

– Imao sam i težih trenutaka. – On je još jednu nasuo, ali je njenu čašu odgurnuo od sebe. – Idi kod „Slatke Meri“ – dobacio je hladno.

– Ne pokazuj da ti je svejedno – osmehnula se bolno. – Jedna noć se ne proživi za ceo život, ali se upoznaju neke stvari, Dok. Hoćeš da se napiješ? Da budeš usamljeniji nego ikada?

– Hoću! Ti si prepametna dama za ovakvog smrtnika. – Napunio je ponovo.

– Razmišljala sam – kazala je tiho. – Bilo šta da osećamo, stvari se ne mogu promeniti. Ja ne bih mogla da te pratim na tvojim lutanjima, a ti ne bi mogao da ostaneš i da miruješ. Rastanak je morao da dođe. Oboje smo tražili načina da ga prebolimo što lakše...

Bila je u pravu. Vraški u pravu!

– Vejn Marks je razmažen, nagao, nevaspitan... ali, u suštini nije loš. Samo, ja nisam žena za njega. Kao što nisam ni za tebe. Živeli! – Ispila je do dna. Odmah je vatra osvojila njene obraze. – Znaš li gde ću? – pitala je.

– U pakao – odgovorio je kockar. – Pakao kod „Slatke Meri“.

– Tačno... Moram nešto da proverim, Dok. Posle toga ću se vratiti i nastaviti da radim na procenat kod msje Dibo.

– Ili ćeš odjahati!

Nasmešila se. Vlasnik „Frenč Palasa“ nije se usudio da spreči svoju damu da izađe. Dolores je zagrnula šal preko ramena. Pogledala je u Džordžijanca, bio je to oproštajni pogled, zamagljen i nedvomislen. Poslednji pokušaj da se domogne života izvan hotela i saluna. Ako ne ostane kod „Slatke Meri“, sve će poteći po starom. Do kraja. Do okončanja! Devojka je izašla u noć, a ušao je Nik Denis.

Još jedno zakašnjenje, zaključio je Holidej, kada je video šerifovo zajapureno lice. Zakasnio je kada se pucalo sinoć, zakasnio je i sada, pred Marksov odlazak. Morao je da bude tu i da štiti sina svog ratnog druga. Ako već Leopold Kotn nije hteo ili smeo.

Puška za bizona opasno se ustremila u

pravcu kockara. Denis je prosto nasrnuo na njega. Svi su počeli da naleću kao insekti. Bilo mu je dosta svega. – Vi ste onaj prokleti Dok Holidej! – Zagrmio je šerif. – Napustite grad ujutru ili teško vama. Čujete li?

– Idite do đavola, šerife! – uzvratio je kockar.

– Šta ste rekli?

– Da idete do đavola! – pojačao je glas i zapleo oroz na svom, već istrgnutom koltu. Denis se izbuljio. Puška mu je promenila pravac i skrenula prema podu. – Nisam raspoložen za diskusiju, samo za piće!

– Slušajte, pretite zakonu, znate li šta to znači? – prekipelo je ovom.

– Znam – cinično će Dok. – To znači da će samo jedan od nas dvojice živ napolje. A to nećete biti vi! – Bio je to nepredviđen otpor njemu, čuvaru zakona, s čijeg se puta sklanjaju ptičice svih vrsta.

– Vi ste poludeli! Vi ste... pijani!

– Tek ću biti – podrugnuo se kockar i stavio čašu pred šerifa. – Pijte!

– Ne dolazi u obzir!

– Pijte – uperio je kolt u njega. – I sklonite pušku nogom, prema susednom stolu! Tako... – Holidej je imao zastrašujući pogled.

– Ja ne pijem... – izvlačio se Denis. – Nisam zbog toga došao, Holideje! Morate iz grada, čujete li? Vi samo donosite nevolju i smrt. Vi...

– Rekao sam da pijete – presekao ga je kockar. – Ili ću vam metkom zdrobiti šaku!

Majkl Dibo se skoro na prstima približio. – Gospodo, sve je u redu – lomio je prste. – Šerife, mister Holidej je moj gost, ja garantujem za njega. Samo bez skandala, molim vas, bar ste vi svetski ljudi! Mister Holideje, šerif zaista ne pije na dužnosti...

– Razrešavam ga dužnosti – osorno će kockar. – Napićemo se zajedno!

Denis je lupio svojom ogromnom šakom po stolu. – K vragu! – uzviknuo je. – Dao sam vam rok do sutra ujutru, a vi mi pretite oružjem. Uhapsiću vas, da znate... čim se otreznim! – I on sasu u grlo sadržinu cele čaše. – U čije ime pijem? – zarežao je zatim Denis.

– U ime jednog sna, šerife – podigao je Holidej čašu, ne odvajajući drugu ruku od kolta.

– Slabo sanjam, ali da znaš... uhapsiću te!

– Živeli!

– Idi do vraga!

Kada je Dok Holidej odložio revolver, čuvar zakona u Amarilu je zaspao s glavom na stolu. Srećom po njega, Majkl Dibo je ispraznio salun, kako se o šerifu ne bi govorilo s porugom kada se ujutru istrežni. Na Holideju se nije opazalo pijanstvo. Možda su mu pokreti bili sporiji, ali, pogled je ostao začuđujuće jasan i leden. – Mister Holideje – obletao je oko njega Dibo – ako mislite sebi dobro, odjašite odmah! Šerif će sutra prevrnuti i zemlju i nebo da vas strpa u zatvor.

– Neko lupa – podsetio ga je kockar. I zaista, spolja su dopirali žestoki udarci. Dibo se lično uputio prema ulazu da vidi ko to tako besomučno lupa? Čula se izmena oštarih reči, a potom je u salu banula Meri Bertok! Iza nje se vukao Fleš Kalagan. Vlasnica „Slatke Meri“ bila je prašnjava, iscrpljena jahanjem, neispavana i raščupana kao da su je svi vetrovi Zapada bacali s bregova na bregove. Njoj valjda niko nije mogao da se usprotivi. Bolje od svih pušćanih cevi, ona se gurala napred oblikom svojih grudi. Tako je sićušnog Diboa prosto „ponela“ pred sobom. Kalagan ju je pratio, neodlučan, umorniji i od nje same, sa koltom uperenim u neodređenom pravcu. Verovatno mu je naredila da ga izvuče i da puca na njen znak. Sa svoje strane, Meri Bertok je pod

miškom držala pušku. Zastala je ispred kockara, punih pluća, zadihana i pobesnula. – Pasji sine – povikala je. – Gde je mapa? Govori! – Pri tome je bacila na sto Kalaganov opasač. Izgledao je jadno. Sva koža bila je prosečena i ispreturana, zlatna šnala bila je razvaljena, nije ličio ni na šta. Jednom rečju, bio je u kaiševima i komadima.

– Jedno piće, ledi? – ponudio joj je kockar.

– Gde je mapa? – pisnula je ona. – Fleše, pretresi ga odmah!

– Ne bih mu to savetovao – mirno će kockar.

– Kod tebe je, pasji sine – klela je vlasnica saluna, dok je po strani Majkl Dibo zbunjen treptao i gutao svaku reč. – Ovde nije, ali, kod tebe... mora da jeste. Ubiću te!

– Baš sam mislio ko će to najzad ubiti slavnog Doka Holideja – podigao je kockar čašu i nazdravio. – Biće lepo umreti od ruke lepe žene, ledi! Pucajte... ja ću platiti sopstveni pogreb!

– Dok Holidej – procedio je Fleš Kalagan i ruka mu klonu. – Nemoguće! Ja odustajem...

– Marš! – procvile žena. – Ako mrdneš, tebe ću sastaviti sa zemljom! Hoću tu mapu – okrenula se prema kockaru – bez obzira što ste vi Dok Holidej. Možemo se nagoditi...

– Kasno je, ledi...

– Zašto kasno?

– Nema mape... nema zlata... Sve je dim!

– Dim?

– Zapalio sam je.

– Lažeš! – iskrenu se njena glava u neverici. – Niko nije lud da spali toliko bogatstvo...

– Ali, ja jesam, ledi!

Kalagan je vratio kolt za opasač i poturio ženi stolicu pod noge. Nesvesno je prihvatila i sela. Uzdahnula je od olakšanja, sedlo ju je namučilo do suza. – Znate li šta govorite? – upitala je.

– Savršeno – dobacio je ozbiljnim glasom kockar. Sada je prošla kriza, Dolores se nije vraćala, šala je bila na izmaku. Mogao je da nastavi prema Ebilejnu. – Našao sam tajnu opasača dok sam ga nosio prema Telerovom Prevoju.

– Gde je bila?

– U čaurama.

– Ča... šalite se?

Holidej je okrznuo pogledom mladog Kalagana. – Tvoj otac je mapu isekao na šest delova i stavio ih u šest čaura. Ceo doboš! Kada se skupe i sastave, daju jednu celinu. Lukavo, zar ne?

– Ali... nemoguće da ste je zapalili? – cvilela je obeshrabrena Meri Bertok.

– Jesam! Zlato pripada Juma Indijancima, ledi – mirno je uzvratio čovek iz Džordžije. – Uništio sam je, da bi seni njihovih poglavica počivale u miru.

– Nemoguće! – ponovila je žena slomljenim glasom. – Da je niste sakrili? – Pitala je, kao da nije verovala da će dobiti drukčiji odgovor od malopredašnjeg. Istovremeno, Fleš Kalagan se našao uz nju i položio šake na njena ramena. – Pusti me! – otresla se. – Da si neki čovek, ti bi odavno dokučio kakva je tajna u opasaču, ne bi dozvolio da ubijem čoveka i da doživim tolika razočaranja!

– Pa... ubijena je hulja – kazao je Kalagan – može se reći u samoodbrani. Nije tako strašno!

– Nije? – graknula je. – A milion dolara? To nije strašno?

– Proživemo lepo i bez toga... Radićemo zajedno i sve dok...

– Mi? – nasmejala se žena podbočivši se. – Koji to mi, telence?

– Ali, zar nismo o tome razgovarali ranije?

– Razgovarali smo da delimo, ništa drugo!

Kalaganov pačenički pogled, dobio je opipljiv oblik bola.

– Ali...

– Nema „ali“ idiote! Ne uobražavaj koješta...

– Tako?

– Tako!

Kalagan zamahnu i tresnu je po obrazu. Glava joj polete ulevo, a tu je dočeka spoljna strana iste šake i vrati glavu na isto mesto! Cela sala je odzvanjala od udaraca. Sva osionost Meri Bertok istopila se. Ustuknula je razrogačenih očiju, prebledelih usana. No, Kalagan se zadovoljio. Pogledao je u svoje ruke kao da ne veruje da su one to učinile. Onda je pogledao ženu. – Znaš šta – rekao je tiho – imam ipak utisak da sam se oslobodio nečega. – Potom se nasmejao. – Neba mi, sada mi je svejedno! Do đavola, stara mešino – govorio je upirući prstom u nju – i ti i tvoja kuknjava!

Ona otvori usta, ali ju je Kalagan ućutkao. – Da te nisam čuo – zapretio je – inače ćeš dobiti takve batine da će od tvoga saluna postati „Gorka Meri“.

– Fleše? – kriknula je žena. – Pa ti... ti si postao muškarčina! Dušo, ja sam samo na to čekala da...

– Đavola si čekala – odbio je Kalagan, žurno napuštajući „Frenč Palas“. – Nećeš me više obrlatiti, veštice!

– Samo da ti kažem...

– Gubi se! – Pred njom su se zalupila vrata. Levi kraj usta Doka Holideja zadrhta. Sve je postalo komično, kao na vašarima u Sent Luisu. Ali, ovoga puta, zmija nije progutala žabu.

*

Jutro! Denis je zastao pred šankom. Majkl Dibo je podigao obe ruke uvis. – Šerife, sit

sam gužvi ova dva dana – počeo je da se žali i preklinje – nemojte opet!

– Polako Dibo – zauze šerif zvanični stav, ali, ne tako neljubazan. – Imam pravo da proverim da li se Dok Holidej pridržava mojih naređenja?

– Samo to?

– Naravno! Šta bi drugo? – namignuo je on. Onda je utišao glas. – Pakao, propisno sam se natio sinoć. I znaš šta, umesto da mi se podsmevaju, ljudi me tapšu po ramenima... Kažu „šerife, baš je to lepo, i ti si čovek, da te vidimo kako piješ kao momci...“ Razumeš li ti to?

– Pa, pokušavam, šerif – odahnuo je vlasnik „Frenč Palasa“.

– Je li još tu? – pokazao je glavom prema sobama.

– Jeste!

Denis je pogledao na zidni časovnik. – Nadam se da će odjahati kada budem ponovo došao ovamo. Moram na Telerov Prevoj, obavešten sam da ću zaraditi hiljadu dolara na Gasu Toktojanu. Druga hiljadarka pripašće Meri Bertok. Usmrtila je mutavog Mela Tjuborna.

– Ko su oni?

– Ima njihove poternice, već su požutele, ali su još važeće. Ko su? Lopovi, ubice! Bili su vam sinoć gosti, msje Dibo.

– Ah, sada znam na koga mislite.

Nik Denis je bacio jedan pogled prema stepenicama koje vode na sprat. – Nadam se da će otići – promrmljao je još jednom.

*

Podne! Na daščanom, ali lepo uređenom, peronu železničke stanice Amarilo, ljudi iščekuju voz prema Laboku. U senci potkrovlja, odvojen od ljudi koji se međusobno uglavnom poznaju, Dok Holidej strpljivo čeka. Njegov šarac takođe iščekuje svoje

mesto u odeljenju za konje, jer takvo odeljenje ima svaka kompozicija na dužoj relaciji. Železničar u tamnoplavoj uniformi i kačketa, sa palicom pod miškom, važno izlazi na peron i gleda na svoj džepni sat. Kao da će tačno u minut iz podnevne jare sa severa izroniti zadimljeno čudovište, koje već drugi dan brekće kroz severni Teksas, od Ratona na jug.

Još neko poznat, a usamljen probija se kroz svet i skreće na sebe poglede i osmehe. Dolores! Sama je... Kockar u svakom slučaju nije želeo da se sretne s njom. Nije želeo da ga bilo šta vezuje za ovaj grad. Devojka je izgledala ljupko u svom kostimu, sa malim, ukusno napravljenim šeširom i „šlajerom“ preko lica. Nosila je malu putnu torbu sa najnužnijim stvarima. Koračala je oborenog pogleda. Mogao se kladiti, iako nije video, da je tužna. Da su joj oči crvene. Okrenuo se prema šarcu, milujući ga. Ali ipak nije bio siguran da li su to njeni sitni koraci ili neke druge žene. U svakom slučaju, nije se okretao.

– Dok?

Savladao je potrebu za uzdahom i okrznuo je pogledom preko ramena. – Dolores? – Zaista je izgledala tužna, ali, nije uspela da mu podari onaj čarobni, spontani osmeh koji svaku ženu može da preobrazi i prolepša. – Kuda? Za Labok?

– Otprilike. Nemoj reći da i ti putuješ, sam?

– Zar se to ne vidi?

– Vejn? – pitao je.

Slegla je ramenima, zagledajući čipkane rukavice. – Samo jedan trenutak nade, Dok – rekla je.

– Mislio sam suprotno.

– I ja... Ali, njegov otac je pobesneo kada je čuo. Rano jutros Vejn me je odveo na ranč. Svađali su se... Ja sam iskoristila priliku i pobjegla. Sada sam ovde.

Voz je nailazio. Lokomotiva je pištala, raz-

dražena kao ždrebica, para ispod točkova podsećala je na paru iz nozdrva.

– Trebalo je ipak sačekati – rekao je Dok.

Zavrtela je glavom. – Ja znam kada treba da odem. Više ne želim da budem u „Frenč Palasu“. Imam prijateljicu u Laboku, smestiće me kod sebe. Za ovakve... uvek ima posla. – Onda se naglo odvojila od njega i pohitala u prvi kupe na koji je naletela. Kompozicija se još nije ni zaustavila, a devojka se progurala unutra. Holidej je odveo šarca u vagon. Zatim je prošetao duž perona. Nešto mu je govorilo da mladi Vejn Marks mora pobediti! Mora nadživeti očeva shvatanja ako mu je stalo do devojke. Železničar je držao oborenu palicu. Pištaljka mu je bila u ustima. Činilo se da odbrojava sekunde za polazak. Svi prisutni putnici su se nalazili na prozorima. Malo je bilo onih koji ispraćaju i ostaju. Nabivši ruke u džepove, sa zapaljenom cigaretom, čovek iz Džordžije je zurio u horizont koji započinje od drumma i postaje sve širi, sve prostraniji i maglovitiji. Zatim je opazio jednu tačku. Iza nje oblačak prašine. Železničar je podigao palicu. Mašinovođa je čekao samo njegov znak pa da povuče ručicu. Drum je zaklanjala prašina, ispred nje nazirao se oblik nekih kola. Paklena trka sa vremenom, naslućivao je Dok Holidej. Mogao se zakleti da to Vejn Marks, demonski goni dva konja upregnuta u dvosed „bagi“. Bila su to u ono vreme popularna kola sa krovom protiv sunca i kiše, na četiri velika točka, sa jednim, ili dva konja.

Pisak pištaljke zaparao je usijani vazduh. Kockar je skočio na papučicu lokomotive i izvukao kolt. Mašinovođa i njegov pomoćnik ga pogledaše sa zaprepašćenjem. – Šta to znači? – upitali su uglas.

– Malo zakašnjenje, džentlmeni – odgovorio je kockar. – Ostanite samo mirni.

– Je li... je li ovo prepad? – upitao je mašinovođa. – Ne prevozimo ništa što bi...

– Rekao sam samo da ostaneš tu. – On baci pogled na drum. Kola su već jasno bila ocrtana u vrelini podneva. Mahnito vitlajući bičem Vejn Marks je suludo gonio konje na peron. Uspeo je da ih obuzda kraj samog ivičnjaka, inače, malo je nedostajalo da o njega polome prednje noge. Prašina je zasula sav taj prostor, a iz nje je, kao iz pračke izbačen, izleteo mladi rančarov sin. Unezvereno se obazreo oko sebe.

Na drugoj strani trčao je prema lokomotivi železničar. On pogleda gore. Samo jedan časak je proučavao izraz na licu Doka Holideja. Zatim je primetio kolt u njegovoj ruci i nepomičnog mašinovođu. Shvatio je.

– Požuri – dobacio je kockar Vejnu. – Ona je u trećem vagonu.

Marks se osmehnuo, pozdravio ga i jurnuo. Pri tom se sudario sa železničarem, oborio ga, prešao preko njega i nastavio trk. Oboreni čovek je nekako namestio kapu na glavu i zabezeknuto zurio za njim.

– Ko je to? – procedio je mašinovođa. – Šta ovo znači?

Holidej je vratio kolt za opasač. – Momak mora da izvuče nevestu iz voza – objasnio je kratko. – Sada kreni, zar nisi čuo znak?

– Jesam...

Svi su videli kako razdrljeni, prašnjavi kauboj iznosi na rukama devojku u dugoj haljini. Nije se otimala. Lokomotiva je po drugi put pustila zvuk i točkovi su zakloparali. Prema njoj, na papuči gde se obreo čovek iz Džordžije, u vazduhu su se uspravila dva šešira u pozdrav.

Njegov i njen! Zatim su postajali sve manji, manji i manji...

Mašinovođa se nagnuo preko ivice. – Svaš-

ta, mister – rekao je vrteći glavom. – Zauzimate voz da bi momak izneo devojkicu? Jesu li vam to prijatelji?

– Ne!

– Pa, zašto ste onda to učinili?

– Ne znam. Možda me je sunčanica ošamutila. Ume li tvoj pomoćnik sam da vozi?

– Naravno... Zašto?

Holidej izvuče prljavi, ugljenom prašinom prekriveni sanduk, a sam sede na gomilu drva. Na sanduk je položio špil karata.

– Može li jedan krug? – predložio je.

Garavo mašinovođino lice se razvuče, otkrivši dva reda blistavih zuba. – Još pitate? Ali, ne odgovaram ako sve što imate izgubite. Pravi sam majstor za poker. Dakle?...

KRAJ

NAJLEPŠE BASNE SVETA

EZOP • LA FONTEN • KRILOV • AFANASJEV

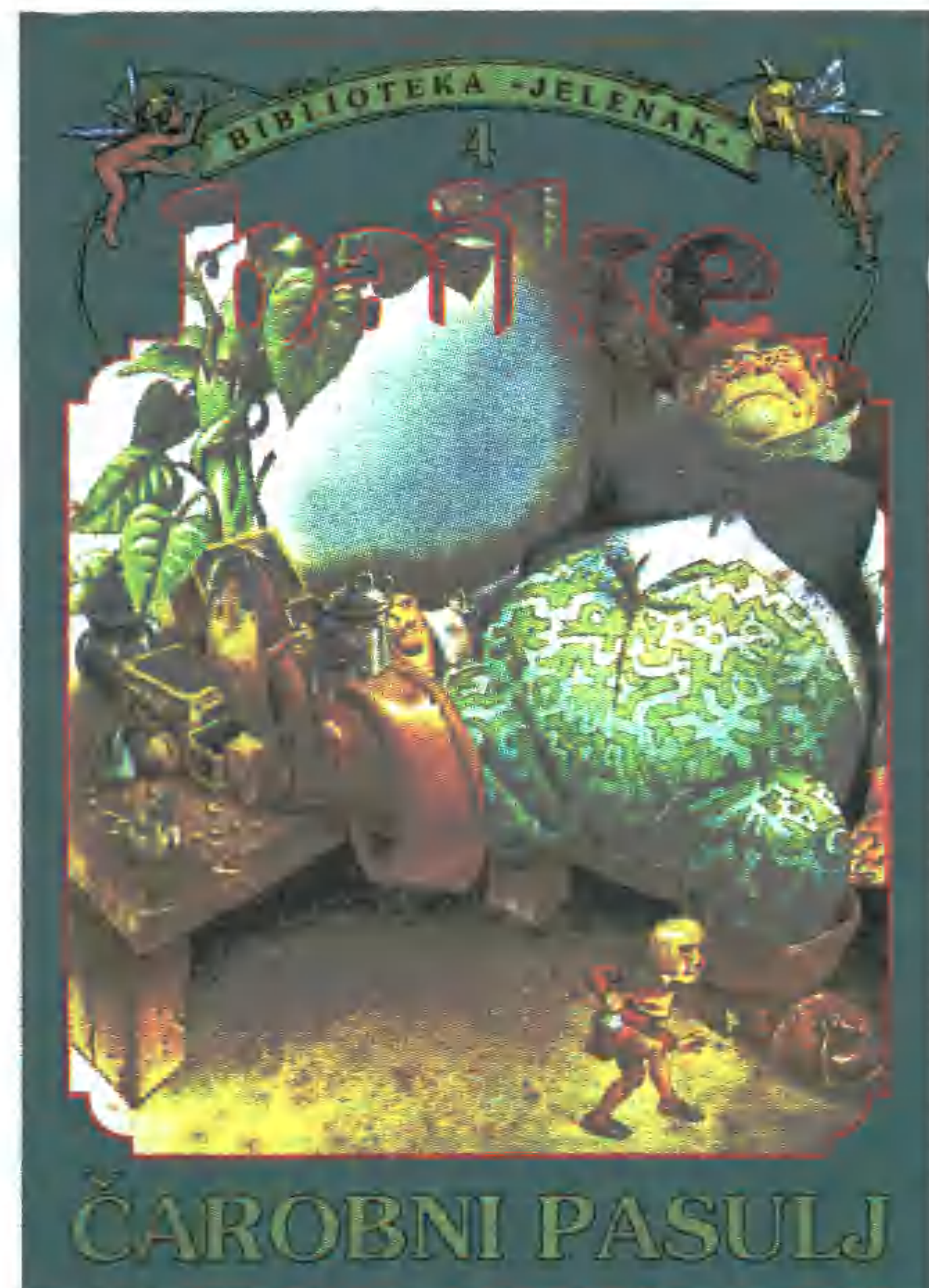
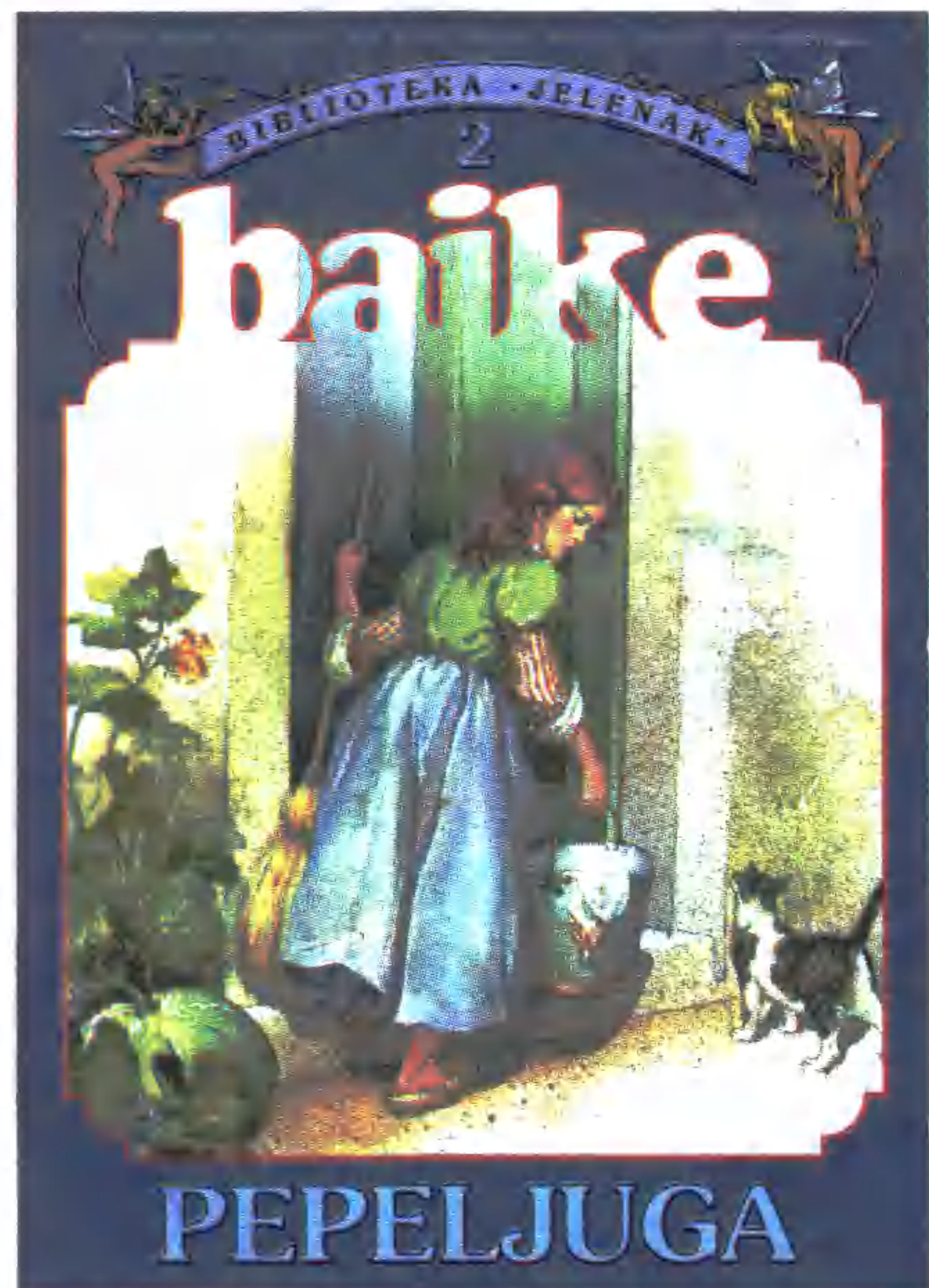

OSAM RAZLIČITIH NASLOVA

Bogato ilustrovane knjige u boji, na najfinijem papiru, formata 24 × 33 cm

MARKETPRINT DD, 21102 Novi Sad, poštanski fah 20
Telefon: (021) 614-300

POTRAŽITE NA SVOM KIOSKU ZA ŠTAMPU!

SVAKOG MESEČA NOVA BAJKA!